

کلیات روش ثبت نکاح و طلاق

بانضمام قوانین مربوطه

محمد رضا جلیلی (اهری)

۱۳۹۵

روش ثبت نکاح

بسم الله الرحمن الرحيم

من تزوج احرز نصف دینه

موارد لزوم دفتر ازدواج:

- ۱- ابلاغ از طرف سازمان ۲- تهیه تابلو دفتر طبق نمونه ۳- تهیه مهربرجسته دفتر ازدواج
- ۴- ثبت کد سردفتر در سامانه الکترونیکی سازمان ۵- تهیه دفتر ثبت ازدواج ۶- تهیه نکاحیه- برگ اخطاریه ۸- تهیه برگ رونوشت ۹- تهیه کامپیوتر و چاپگر و نصب موارد لازم (وی پی ان- سیلور رایت- سامانه- توکن- اسکنر اثر انگشت)

* کلیه اوراق از طریق اداره ثبت مربوطه انجام میگیرد پس از تهیه شروع بکار انجام میگیرد که شروع بکار باید به اداره اعلام گردد

تهیه مهر سردفتر:

سردفتر ازدواج شماره...

اسم و شهرت سردفتر

متن نامه شروع بکار:

ریاست محترم اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان...

با سلام و نهایت احترام باستحضار میرساند اینجانب...برابر ابلاغیه شماره... به سمت سردفتری ازدواج منصوب شده ام لذا از مورخه ..... شروع بکار نمودم مراتب جهت استحضار اعلام میگردد. امضا و مهر دفتر

مراحل ثبت ازدواج:

الف-مقدمات

۱- ملاحظه شناسنامه عکسدار زوجین از نظر مخدوش نبودن و بررسی سن آنها(زوجه ۱۳ سال تمام و زوج ۱۵ سال تمام)و وضعیت سابقه ازدواج و خالی بودن از موانع ازدواج

۲-داشتن کارت ملی زوجین

۳-دریافت اصالت شناسنامه از سامانه از جهت محجور نبودن، زنده بودن و سایر موانع

۴- تنظیم معرفی نامه جهت ارائه به آزمایشگاه توسط زوجین

ب-مراحل تنظیم:

۱- اخذ جواب آزمایشگاه و بررسی نسبت به امضا و امهار مربوطه

۲- در صورتیکه ازدواج دوم زوج باشد اخذ مجوز دادگاه

۳- در صورت فوت و یا طلاق همسر قبلی زوجین اخذ برگ فوت و یا سابقه طلاق آنها

۴- حضور ولی زوجه و یا وکیل او و یا رضایتنامه و اذن رسمی او در صورت فوت اخذ برگ فوت و اگر جدپدری هم فوت نماید با برگ انحصار وراثت

۵- حضور ۳ شاهد و ۲ معرف که معرفین میتوانند شاهد هم باشند

۶- اخذ کپی شناسنامه زوجین از تمام صفحات یکبرگ و کارت ملی پشت و رو و کپی شناسنامه پدر زوجه

۷- تعیین قرار دادمهریه از طرف زوجین و پدر زوجه

۸- تفهیم شرائط و وکالت چاپی دفتر و نحوه پرداخت صداق از طرف سردفتر بزوجهین

۹- تنظیم فرم اطلاعاتی زوجین (شغل-تحصیلات- ساکن)

۱۰- تکمیل دفتر ازدواج و سند نکاحیه از نظر مشخصات زوجین و شهود و معرفین و

صداق

۱۱- ثبت اولیه در سامانه

۱۲- امضای زوجین و شهود و معرفی در دفتر و سند ازدواج

۱۳- اخذ شناسه یکتا از سامانه و اثر انگشت از زوجین و ثبت نهائی آن

۱۴- اخذ و کالت از زوجین و اجرای عقد

۱۵- اخذ حق التحریر از طرفین و یا یکطرف و قبض حق التحریر

۱۶- تکمیل دفتر با امضای سردفتر و امضا و مهر نکاحیه و ثبت در شناسنامه زوجین و

امضا و مهر و تحویل مدارک

* سردفتر موظف است پس از تکمیل دفتر یک جلد سند ازدواج تکمیل و بزوجه تحویل

دهد (اصلاحی ماده ۱۴ نظامنامه)

برگ معرفی به آزمایشگاه:

از دفتر رسمی ازدواج شماره....

به مرکز مشاوره و آزمایشگاه مرکز بهداشت شماره...

موضوع صدور گواهی تندرستی قبل از ازدواج

لطفا از صاحبان عکس الصاقی مشاوره و آزمایش لازم از نظر تست مرفین، واکسن کزاز

، تالاسمی VDRL انجام و گواهی مربوطه صادر فرمایند.

محل الصاق عکس

زوج آقای.....فرزند.....شماره شناسنامه..... کد ملی..... تاریخ تولد.....صادر...

زوجه دوشیزه/بانو..... فرزند..... شماره شناسنامه.... کد ملی...تاریخ تولد...صادر..

سردفتر

*اگر در جواب آزمایش تست مرفین مثبت و یا زوجین به بیماری مبتلا بودند در صورت توافق و تراضی طرفین قابل ثبت است که مراتب در ملاحظات سند قید و به امضای زوجه و پدرش میرسد.

متن ملاحظات سند:

اینجانبه ..... بعنوان زوجه و پدرم با علم و اطلاع از اینکه برابر گواهی صادره آقای... بعنوان زوج مبتلا به مواد مخدر /بیماری... میباشد با پذیرش تمام عواقب آن با نامبرده ازدواج مینمایم و در این خصوص خود و پدرم اعتراضی نداشته و نخواهیم داشت .

امضای زوجه   امضای پدر زوجه

* در آزمایش قبل از ازدواج دوشیزگان از امراض زهروی معاف هستند ولی در بانو بایستی این آزمایش انجام گرفته و مهر مربوطه منقوش شود

* در ازدواجهای قدیمی که با حکم الزام به ثبت اجرا شود زوجین باید نسبت به آزمایش تالاسمی معرفی و جواب لازم را بدفتر ارائه نمایند

* برای اینکه سند ازدواج سند رسمی محسوب شود حداقل شش امضا لازم است زوج، زوجه-دو نفر شاهد- طرف ایجاب و طرف قبول، اگر مجری یکنفر خود سردفتر است ۳ شاهد لازم است

* سردفتر موظف است در دفتر روزهاییکه ثبت انجام نگرفته عدم ثبت را قید و امضا کند

* بردن دفتر به جلسه عقد(منزل-تالار) آزاد است به شرطیکه تمام عوامل آن در یک جلسه پایان یابد

* اگر زوجین هر دو و یا یکی از آنها کور و یا کر و یا گنگ باشد باید یکنفر معتمد داشته و در مورد کر و گنگ باید معتمد از اشخاصی باشد که بتواند با اشاره مطلب را به آنها بفهماند و این باید در متن سند و ملاحظات دفتر قید و به امضای سردفتر برسد

* صداق: هر گونه توافق زوجین در مورد صداق که مالیت داشته باشد میتواند مهریه قرار دادولی اگر مهریه ملک (غیرمنقول) باشد سردفتر باید قبلا از اداره ثبت استعلام و در صورت نبودن موانع ازدواج را ثبت و زوجین را جهت ثبت سند رسمی نسبت به صداق به یکی از دفاتر اسناد رسمی هدایت میکند که سردفتر اسناد با تنظیم سند برگ

مخصوص نکاحیه را امضا و مهر مینماید حال اگر زوجین به دفتر اسناد نرفتند سردفتر ازدواج مسئول نیست ولی چون هم اکنون استعلام الکترونیکی شده و این امر از عهده سران دفاتر ازدواج خارج است بهتر است ملک صدق قرار نگیرد

* اگر به مهریه پدر زوج و یا شخص دیگری ضمانت نماید بعد از ثبت مهریه نوشته میشود که آقای... فرزندی... شماره شناسنامه... ساکن.... بشماره ملی... حاضر و با رضایت خود من دون الاجبار و اکراه به تمامی وجه الصداق فوق ضمانت نمود که عند المطالبه/استطاعه بزوجه پرداخت نماید امضای زوجین و ضامن

اگر ضامن بیسواد باشد باید معتمد داشته باشد

*اگر هر یک از زوجین و یا پدر زوجه بیسواد باشد باید برای هر کدام یک معتمد باشد که معتمد میتواند از شهود و یا معرف نیز باشند

*زنان میتوانند معرف واقع شوند

* هر یک از زوجین اگر سابقه ازدواج قبلی داشته باشند باید برگ فوت و یا سابقه طلاق آنها اخذ و بایگانی شود و در طلاق رجعی استعلام از دفتر طلاق الزامی است

طریقه استعلام از دفتر طلاق:

سردفتر محترم طلاق شماره...

با سلام احتراماً با مراجعه بواقعه طلاق شماره... مورخ... بین آقای... و خانم... نوع طلاق ، رجوع و یا عدم رجوع در ایام عده را کتبا باین دفتر اعلام فرمایند. سردفتر...

*اگر زوج با داشتن همسر اولی ازدواج مجدد نماید باید از دادگاه مجوز لازم را اخذ و به دفتر ارائه دهد که پس از قطعیت دادنامه قابل ثبت است

*در نوشتن دفتر که با جوهر سیاه ثابت انجام میگردد اولاً شماره ترتیب و تاریخ ثبت باید به حروف (روز-ماه-سال) ثبت شود و هرگونه تراشیدگی در دفتر ممنوع باید در ملاحظات قید شود و در ثبت نوشتجات نباید فاصله باشد و یا از سطور خارج شود اگر احياناً فاصله ای ماند با دو خط متقاطع از حیز استفاده انداخته شود

طریقه لغو ثبت ازدواج:

اگر در حین ثبت ازدواج زوجین قبل از امضا و اجرای صیغه (تکمیل دفتر) منصرف شدند در ملاحظات سند قید و به امضا میرسد حداقل امضای سردفتر

چون زوجین قبل از اجرای صیغه از تکمیل سند و اجرای صیغه منصرف شدند لذا مندرجات این صفحه و سند ازدواج به شماره مسلسل... کان لم یکن تلقی و از درجه اعتباراسنادی خارج و شماره ترتیب به صفحه بعد موکول گردید. امضای زوجین در

صورت امکان ولی امضای سردفتر حتما (لاشه نکاحیه به اداره ثبت ارسال تا از موجودی سامانه کسر شود)

*سابقه ازدواج زوجین در سایر موارد دفتر ثبت میشود اگر در دفتر سایر موارد نباشد در سایر شرائط و یا ملاحظات قید میشود

* اگر زوجین وکیل داشته باشند با اخذ وکالتنامه و بررسی اصالت آن و درج شماره آن در محل خود وکیل از طرف زوجین امضا میکنند و در سامانه از وکیل اثر انگشت گرفته میشود

* اگر زوجین شرائط دیگری داشته باشند (هر شرطیکه با مقتضای عقد مخالف نباشد میتوان شرط نمود) در سایر شرائط قید و به امضای زوجین میرسد

* شرط وکالت طلاق در ازدواج :

ضمن عقد نکاح زوج بزوجه وکالت بلاعزل با حق توکیل غیر داد که هر وقت زوجه طلاق بخواهد با مراجعه به دادگاههای عمومی و مراجع صالحه و ذیربط (کلانتری- شورا حل اختلاف- اجرای احکام) و غیره و تعیین وکیل دعاوی و داوری و امضای دادخواست مربوطه و اخذ مجوز لازم پس از انتخاب نوع طلاق (بائن- رجعی) و تعیین تکلیف مهریه و نفقه و نحله با اختیار تام با مراجعه به یکی از دفاتر ثبت طلاق و امضای ذیل اوراق و اسناد ثبتی مربوطه و یا صورتجلسه های آن و در صورت بذل قبول بذل از طرف زوج و

اعطای وکالت در اجرای صیغه طلاق خود را مطلقه نماید بنحوی که در هیچیک از مراحل اعم از حضور در دادگاه و مراجع صالحه و ذریبط و تعییت و عزل و کیل دعاوی و داوری و یا نصب و کیل جدید و اعتراض به آراء و فرجامخواهی و دفتر طلاق نیازی به حضور و امضای زوج نباشد و نیز زوج حق عزل و کیل و ضم و کیل و اعتراض به آراء و فرجامخواهی را از خود سلب نمود. امضای زوجین

اجرائیه سند ازدواج:

* اگر زوجه تقاضای صدور اجرائیه نماید با اخذ کپی شناسنامه و کارت ملی زوجه و نکاحیه اقدام میشود اگر و کیل داشته باشد مدارک و کیل با وکالتنامه او اخذ میشود و در سامانه درج میشود ۱- تنظیم تقاضانامه اجرائی توسط زوجه ۲- اعلام آدرس زوج و زوجه توسط زوجه ۳- ثبت در سامانه و اخذ پرینت اطلاعنامه و ورقه لازم الاجرا (۳ برگ) ۴- تهیه رونوشت سند ازدواج ۵- ارسال اطلاعنامه بزوجه از طریق پست سفارشی توسط زوجه و اخذ قبض پستی (اگر از سامانه پرینت اخذ نشود باید دستی نوشته و پس از مهر اجرا شود و امضا و مهر سردفتر کلیه مدارک به اجرای ثبت ارسال میشود صدور اجرائیه باید در ملاحظات دفتر قید و به امضای سردفتر برسد .

اگر زوج فوت نماید باید برگ فوت و برگ انحصار وراثت اخذ و در سامانه بجای مشخصات زوج مشخصات وراثت تک به تک ثبت و برای هر یک اطلاعنامه ارسال شود در اینجا ورقه لازم الاجرا ۲ برگ و برای هر یک از وراثت ۲ برگ اضافی ارسال میشود.

*آدرس زوج در اجرا همان آدرسی است که در دفتر ازدواج ثبت شده است و مادامیکه زوج نسبت به تغییر آدرس خود اطلاعی بدفتر نداده است همان است که باید در ورقه لازم الجرا قید شود ولی اکنون در سامانه آدرس اعلامی متعهد له نیز قابل قبول است در اینصورت اول در ورقه آدرس دفتر قید و متعاقبا آدرس اعلامی زوج ثبت میشود

متن اطلاعنامه اجرا بزوجه و یا وراثت زوج::

آقای... فرزندان...

احتراما به اطلاع میرساند که خانم... با ارائه تقاضای صدور اجرائیه نسبت به کل مهریه مندرج در ستون صداق را نموده لذا اوراق اجرائی تنظیم و به اجرای ثبت ارسال گردید شایسته است به اداره مربوطه مراجعه نمائید. لازم به ذکر است این نامه جهت اطلاع جنابعالی بوده و اعتبار دیگری ندارد. سردفتر

(آدرس زوج همان آدرس سند ازدواج و یا طبق اعلامی زوج)

نامه پیوستی اجرائیه:

مسئول محترم اجرای ثبت اسناد و املاک شهرستان...

با سلام احتراماً یکبرگ تقاضانامه برگ اجرائی و سه برگ ورقه لازم الاجرا و یکبرگ رونوشت سند ازدواج با قبض پستی مربوط به آقای... جهت اقدام ارسال میگردد. سردفتر

*متن نامه در جواب استعلام در مورد اجرائیه:

سردفتر اسناد رسمی شماره....

باسلام عطف به مرقومه شماره..... مورخ... با مراجعه به سند ازدواج شماره..... مربوط به آقای..... و خانم..... مهریه مندرج در ذمه زوج باقی و هیچگونه عملیاتی روی آن انجام نشده است . سردفتر

فرم تقاضانامه برگ اجرائی:

تقاضای صدور اجرائیه (مهریه)

سردفتر محترم ازدواج شماره ....

شماره شناسنامه	تاریخ تولد	فرزند	نظر به اینکه اینجانبه
به نشانی	شماره ملی	صادر	
مقدار -- و	تاریخ	به موجب سند رسمی ازدواج شماره	کدپستی
فرزند	به عنوان مهریه از آقای	مبلغ	
به	شماره ملی	صادر	شماره شناسنامه
			تاریخ تولد

نشانی

کدپستی

طلبکار می باشم

تقاضای صدور اجرائیه دارم.

امضاء

متقاضی

رئیس محترم اداره. ثبت اسناد و املاک شهرستان اهر

بدینوسیله تقاضای فوق که هویت و صلاحیت متقاضی احراز گردید به پیوست برگهای اجرائیه جهت اقدام مقتضی ارسال می گردد. زوج تا بحال نسبت به تغییر آدرس خود اطلاعی بدفتر خانه نداده است .

امضاء سردفتر و مهر ازدواج شماره

رسید تقاضانامه صدور اجرائیه

تقاضای صدور اجرائیه از طرف موضوع سند شماره . به طرفیت در تاریخ به اینجانب حسن اکبرزاده کاشان کفیل دفتر ازدواج شماره ۴۲ اهر تحویل گردید.
امضاء سردفتر و مهر ازدواج شماره

فرم ورقه لازم الاجرا:

شماره و تاریخ سند:

اداره ثبت اسناد و املاک اهر

قوه قضائیه

دفتر ازدواج شماره

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

تاریخ صدور:

برگه لازم الاجرا

شناسه سامانه :

ماده ۹۵ قانون اسناد و املاک: عموم ضابطین دادگستری و سایر قوای دولتی مکلف هستند در مواقعیکه از طرف مامورین اجرا به آنها مراجعه می شود در اجرای مفاد ورقه اجرائیه اقدام نمایند .

زوج: نام و نام خانوادگی: (اگر زوج فوت نموده باشد اسامی وراثت قید میشود

محل اقامت: زوج یا وراثت

زوجه: نام و نام خانوادگی:

محل اقامت:

صداقی و قراردادهای و شروط مندرج در سند:

موضوع لازم الاجراء: وصول کل مهریه مندرج در ستون صداقی

محل مهر و امضاء سردفتر:

که باید از زوج یا (وراثت زوج) وصول و به زوجه پرداخت شود

رئیس ثبت.....

آقای رئیس اجراء با رعایت مقررات و آیین نامه بموقع اجراء گذارید

آقای .....مامور ابلاغ و اجراء لازم است از ابلاغ اجرائیه طبق مقررات اقدام نمایند.

رئیس اجراء.....

محل گواهی مامور

تاریخ ابلاغ و امضاء متعهد

رؤیت شد

این اجرائیه در تاریخ

* اگر ازدواجی فسخ شود باخذ دادنامه و بررسی قطعیت آن فسخ ازدواج در ملاحظات دفتر قید و به اطلاع طرف دیگر رسانده میشود و در شناسنامه بجای طلاق تاریخ فسخ نوشته و امضا میشود

* عقدهای غیر رسمی قدیمی قابل ثبت در دفتر ازدواج نمی باشد ۱- زوجین میتوانند برای رسمیت دادن به آنها به دفتر اسناد رسمی مراجعه و اقرار نامه زوجیت تنظیم نمایند ۲- با مراجعه بدادگاه حکم الزام به ثبت اخذ و با حکم قابل ثبت در دفتر میباشد که تاریخ وقوع عقد همان تاریخ برگ صیغه نامه و تاریخ ثبت در دفتر تاریخ روز ثبت است ولی تنظیم اقرار نامه وهم حکم الزام به ثبت در یک سند قابل قبول نیست (یا اقرارنامه و یا حکم الزام)

* ثبت عقد موقت که قانون در سه مورد مجوز ثبت داده(ق.ح.خ) ولی چون آئین نامه او هنوز تصویب نشده است وچگونگی ثبت هنوز معلوم نیست فعلا برای ثبت مجوز دادگاه می طلبد

* متن گواهی ازدواج:

با سلام احتراماً گواهی مینماید عقد ازدواج دائم بین آقای ... فرزند... بشماره شناسنامه... صادر از... و خانم... فرزند... بشماره شناسنامه... صادره از... ذیل سند ازدواج شماره... مورخه... در این دفتر به ثبت رسیده است .

این گواهی بنا بدرخواست زوج/زوجه جهت ارائه به.... بوده و اعتبار دیگری ندارد.

سردفتر

* سردفتر موظف است هر ماه عملکرد خود را به اداره ثبت طبق فرم آمار ماهانه و طی نامه ای تعداد عملکرد را به اداره ثبت احوال اعلام و هزینه اعلامیه را پرداخت نماید

فرم آمار ماهیانه ثبت اسناد:

شماره: تاریخ:

آمار یکماهه .. سال ۱۳۹۵ دفترخانه رسمی ازدواج شماره... شهرستان.. حوزه ثبتی ...

ملاحظات		تابعیت		آمار ازدواج			
		غیر ایرانی	ایرانی	منقطع	دائم		
			ایرانی				
ملاحظات	اقلیت	اگر سردفتر با حکم سیاری ماموریت ثبت ازدواج در نقاط دیگر نیسز دارد نسام تقساط مذکور مرقوم شود	مدت تعطیل	وضعیت دفترخانه		نام و نام خانوادگی سردفتر	
				تعطیل دائم	تعطیل موقت	دایر	
						*	

آدرس دقیق محل دفتر خانه : ..... کد پستی .... تلفن ....

نامه پیوستی آمار ماهانه:

ریاست محترم اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان....
با سلام احتراماً تعداد ... مورد ازدواج از سند شماره... الی .... از عملکرد .... ماه سال...
استحضاراً در پیوست تقدیم میگردد. سردفتر

نامه آمار ماهانه به اداره ثبت احوال:

ریاست محترم اداره ثبت احوال شهرستان...
با سلام احتراماً تعداد .... مورد ازدواج از سند شماره... الی .... از عملکرد ماه... سال...
جهت استحضار و اقدام لازم اعلام که ... مورد شهری و .... مورد روستائی میباشد در
ضمن فیش هزینه آنها در پیوست تقدیم است. سردفتر

فرم شماره ۱ اطلاعاتی ازدواج

زوج: نام	شغل
میزان تحصیلات	
آدرس: شهرستان	خیابان
کوچه	پلاک
تلفن	کد ملی
همراه	کد پستی
زوج: نام	شغل
میزان تحصیلات	

آدرس: شهرستان	خیابان	کوی		
کوچه	پلاک	روستا	تلفن	
همراه	کد ملی	کد پستی		
شهود: ۱- نام	ش ش	صادر		
فرزند	شغل	آدرس		
متولد / /	کد ملی	کد پستی	سریال	
۲- نام	ش ش	صادر	فرزند	
شغل	آدرس			
متولد / /	کد ملی	کد پستی	سریال	
۳- نام	ش ش	صادر		
فرزند	شغل	آدرس		
متولد / /	کد ملی	کد پستی	سریال	
معرفین: ۱- نام	ش ش	صادر		
فرزند				
شغل	آدرس	متولد / /		
کد ملی	کد پستی	سریال		
۲- نام	ش ش			
صادر	فرزند	شغل	آدرس	
متولد / /	کد ملی	کد پستی	سریال	
شماره ترتیب	جلد	صفحه	سریال نکاحیه	

فرم اطلاعاتی شماره ۲ ازدواج

بسمه تعالی

شرایط ضمن عقد یا خارج لازم: زوجین گرامی شرائط زیر را به دقت بخوانید سپس موارد توافقی را در دفتر و نکاحیه امضا نمایند: الف- ضمن عقد نکاح زوجه شرط نمود، هر گاه طلاق بنا بدرخواست زوجه نباشد و طبق تشخیص دادگاه تقاضای طلاق ناشی از تخلف زن از وظائف همسری یا سوء اخلاق و رفتار وی نبوده باشد زوج موظف است تا نصف دارائی موجود خود را که در ایام زناشویی با او بدست آورده یا معادل آن را طبق نظر دادگاه بلا عوض به زوجه منتقل نماید. ب- ضمن عقد نکاح زوج بزوجه وکالت بلاعزل با حق توکیل غیر داد که در موارد مشروحه زیر با رجوع بدادگاه و اخذ مجوز لازم پس از انتخاب نوع طلاق خود را مطلقه نماید و نیز به زوجه وکالت بلاعزل با حق توکیل غیر داد تا در صورت بذل از طرف اوقبول بذل نماید. ۰- مواردی که زن میتواند حسب موارد از دادگاه تقاضای صدور اجازه طلاق نماید بشرح زیر است ۰- استنکاف شوهر از دادن نفقه بمدت ۶ ماه به هر عنوان و عدم امکان الزام او به تادیه نفقه و همچنین در موردیکه شوهر سایر حقوق واجبه زن را بمدت ۶ ماه وفا نکند و اجبار او به ایفا هم ممکن نباشد ۲۰- سوء رفتار و یا سوء معاشرت زوج به حدی که ادامه زندگی برای زوجه غیر قابل تحمل نماید ۳- ابتلای زوج به امراض صعب العلاج به نحوی که دوام زناشویی برای زوجه مخاطره آمیز باشد ۴۰- جنون زوج در مواردی که فسخ نکاح شرعا ممکن نباشد ۵۰- عدم رعایت دستور دادگاه در مورد منع اشتغال زوج به شغلی که طبق نظر دادگاه صالح منافی با مصالح خانوادگی و حیثیت زوجه باشد ۶۰- محکومیت شوهر به حکم قطعی به مجازات ۵ سال حبس یا بیشتر یا به جزای نقدی که بر اثر عجز از پرداخت منجر به ۵ سال بازداشت شود یا به حبس و جزای نقدی که مجموعاً منتهی به ۵ سال یا بیشتر بازداشت شود و حکم مجازات در حال اجرا باشد ۰۷- ابتلای زوج به هر گونه اعتیاد مضر که به تشخیص دادگاه با اساس زندگی خانوادگی خلل وارد آورده و ادامه زندگی برای زوجه دشوار باشد. ۸- زوج زندگی خانوادگی را بدون عذر موجه ترک کند ۰ تشخیص ترک زندگی خانوادگی و تشخیص عذر موجه با دادگاه است و یا شش ماه متوالی بدون عذر از نظر دادگاه غیبت نماید ۹۰- محکومیت قطعی زوج در اثر ارتکاب جرم و اجرای هر گونه مجازات اعم از حد و تعذیر در اثر ارتکاب جرمی که مغایر با حیثیت خانوادگی و شئون زوجه باشد تشخیص اینکجه مجازات مغایر با حیثیت و شئون خانوادگی است با توجه به وضع و موقعیت زوج و عرف و موازین دیگر با دادگاه است ۱۰- در صورتیکه پس از گذشت ۵ سال زوجه از شوهر خود به جهت عقیم بودن و یا عوارض دیگر زوج صاحب فرزند نشود ۱۱- در صورتیکه زوج مفقودالثر شود و ظرف ۶ ماه پس از مراجعه زوجه بدادگاه پیدا نشود ۱۲- زوج همسر دیگری بدون

رضایت زوجه اختیار کند یا به تشخیص دادگاه نسبت به همسران خود اجرای عدالت نکند. ج- نحوه پرداخت مهریه ۱-
 عندالمطالبه (هر وقت زن مهریه اش را خواست باید فوراً پرداخت نمود) ۲. عندالاستطاعه (در صورت توان مالی زوج قابل
 پرداخت است) نحوه پرداخت مهریه و وکالت چاپی سند و دفتر توسط سردفتر تفهیم گردید و مهریه که عبارت است از یک
 جلد کلام اله مجید هدیه اش..... و یک حلقه انگشتر طلا با ارزش.....ریال و یکجام آئینه و شمعدان
 با ارزش..... و مبلغ.....ریال وجه نقد و.....قطعه سکه طلای تمام بهار آزادی
 بصورت میزان ۱- ..... عندالمطالبه ۰ میزان ۲-

..... عندالاستطاعه ۰ مورد توافق قرار گرفت .

سایر شرایط دارد ۰ ندارد ۰

مراتب فوق که توسط سردفتر تفهیم گردید قبول نمودیم و اعتراضی نداریم

امضای زوج امضای زوجه ولی زوجه

محارم انسان کدام است (محرم و نامحرم):

محرمیت از سه راه حاصل میشود

الف: از راه خویشاوندی که آنرا محرم نسبی گویند

ب: از راه ازدواج که آنرا محرم سببی گویند

ج: از راه شیر دادن که آن را محرم رضاعی گویند

که مختصراً به شرح هر یک از آنها می پردازیم

الف: محارم نسبی (خونی)

* محارم نسبت به مردان:

- ۱- مادر، مادربزرگ پدری و مادری هر چه بالاتر روند.
  - ۲- دختر خود انسان و دخترِ پسر یا دخترِ دختر انسان (نوه‌ها و نتیجه‌ها هر چه پایین‌تر روند
  - ۳- خواهر یعنی دختری که مادر او یا پدر او یا هر دوی آنان با مرد مزبور یکی باشد.
  - ۴- اولاد و نوه‌ها و نتیجه‌های خواهر هر چه پایین‌تر روند.
  - ۵- اولاد و نوه‌ها و نتیجه‌های برادر هر چه پایین‌تر روند
  - ۶- عمّه خود شخص و عمّه پدر و مادر و نیز عمّه مادر بزرگ‌ها و پدر بزرگ‌ها (دختر عمّه و اولاد او محرم نیستند)
  - ۷- خاله خود شخص و خاله پدر و مادر و نیز خاله مادر بزرگ‌ها و پدر بزرگ‌ها (دختر خاله و اولاد او محرم نیستند)
- نکته: عمه‌ی عمّه و خاله‌ی خاله اگر عمّه یا خاله پدر یا مادر انسان هم باشند محرمند و الا محرم نیستند.

*محارم نسبت به زنان:

- ۱- پدر و پدر بزرگ پدری و مادری هر چه بالاتر روند.
- ۲- پسر خود انسان و پسرِ پسر یا پسرِ دختر انسان (نوه‌ها و نتیجه‌ها هر چه پایین‌تر روند
- ۳- برادر؛ یعنی هر مردی که پدر او یا مادر او یا هر دوی آنان با دختر مزبور یکی باشد.
- ۴- اولاد و نوه‌ها و نتیجه‌های برادر هر چه پایین‌تر روند.
- ۵- اولاد و نوه‌ها و نتیجه‌های خواهر هر چه پایین‌تر روند.
- ۶- عموی خود شخص و عموی پدر و مادر و نیز عموی مادر بزرگ‌ها و پدر بزرگ‌ها

(پسر عمو و اولاد او مَحْرَم نیستند)

۷- دایی خود شخص و دایی پدر و مادر و نیز دایی مادر بزرگ‌ها و پدر بزرگ‌ها (پسر

دایی و اولاد او مَحْرَم نیستند)

نکته: دایی دایی و عموای عمو اگر دایی یا عموای پدر یا مادر انسان هم باشند مَحْرَمند و الا مَحْرَم نیستند.

ب: محارم سببی

محارم سببی کسانی هستند که به واسطه عقد ازدواج صحیح دائم یا موقت به یکدیگر مَحْرَم می‌شوند. چنانکه معلوم است هیچ فرقی از جهت ایجاد محرمیت بین ازدواج دائم و موقت، وجود ندارد.

* محارم سببی نسبت به مردان

به محض جاری شدن صیغه عقد ازدواج دائم یا موقت، مادر و مادر بزرگ‌های عروس هر چه بالاتر روند، نسبت به داماد مَحْرَم ابدی می‌شوند. یعنی حتی بعد از مرگ یا طلاق عروس هم مَحْرَم باقی می‌مانند.

اگر مرد با زنی ازدواج کند که از شوهر سابق خود دختر دارد، با صرف عقد کردن، این دختر بر شوهر دوم مَحْرَم نمی‌شود، بلکه محرمیت بین این دختر و شوهر دوم مادرش، بعد از وقوع نزدیکی بین آن زن و شوهر حاصل می‌شود.

* محارم سببی نسبت به زنان:

بعد از جاری شدن صیغه عقد ازدواج دائم یا موقت، پدر شوهر و پدر بزرگ‌های شوهر

هر چه بالاتر روند برای همیشه به عروس محرم می‌شوند؛ یعنی حتی بعد از مرگ شوهر یا طلاق گرفتن عروس، این محرمیت باقی می‌ماند.

اگر زن با مردی ازدواج کند که از زن سابق خود پسر دارد، به محض اجرای صیغه عقد دائم یا موقت، محرمیت ابدی بین زن بابا و پسر حاصل می‌شود و نیازی به وقوع نزدیکی نیست.

نکته: با توجه به آنچه گفته شد، برادر شوهر برای عروس و خواهر زن برای داماد، محرم نیستند و باید حدود نامحرمی بین آنان رعایت شود.

ج: محارم رضاعی (به واسطه شیر خوردن):

اگر زنی که از ولادت فرزند شرعی خود شیر پیدا کرده، با رعایت شرایط مخصوصی که در نوشتاری جداگانه توضیح داده خواهد شد، بچه‌ای را شیر کامل دهد، محرمیت‌هایی بین آن بچه و اشخاص دیگر حاصل می‌شود که آن‌ها را بیان می‌کنیم.

هرگاه زنی کودکی را با شرایط کامل شیر دهد، آن زن به حکم مادر او و محرم است و آن مرد که شیر این زن مربوط به بچه‌های اوست، به حکم پدر او و محرم اوست.

پدر آن مرد به حکم پدر بزرگ پدری و مادرش به حکم مادر بزرگ پدری و برادر مرد به حکم عمو و خواهرش عمه او و در نتیجه محرم هستند. فرزندان مرد هم برادر و خواهر

او (شیر خورده) محسوب می‌شوند، همچنین پدر آن زن که بچه را شیر داده به حکم پدر بزرگ مادری و مادرش مادر بزرگ مادری و برادرش دایی و خواهرش خاله رضاعی آن

بچه می‌شوند؛ همچنین دختری را که زنی شیر داده بر شوهر همان زن حرام است (به شرط این که با آن زن نزدیکی کرده باشد). همچنین انسان نمی‌تواند با مادر رضاعی زن خود

ازدواج کند زیرا به حکم مادر زن او است.

همچنین بچه‌های زنی که شیر می‌دهد به شیر خورده محرم می‌شوند، چه الآن موجود باشند یا بعداً به دنیا بیایند.

فرزندان زنی که بچه‌ای شیر دهد، فرزندان پدر بچه شیر خورده محسوب می‌شوند، بنابراین پدر آن بچه (شیر خورده) نمی‌تواند با دخترهایی که از آن زن به دنیا آمده‌اند ازدواج کند.

اگر انسان با زنی که دختری را شیر کامل داده ازدواج کند و با آن زن نزدیکی نماید، دیگر نمی‌تواند با آن دختر ازدواج کند.

اگر انسان با دختری ازدواج کند، دیگر نمی‌تواند با زنی که آن دختر را شیر کامل داده ازدواج نماید.

انسان نمی‌تواند با دختری که مادر یا مادر بزرگ انسان او را شیر کامل داده ازدواج کند؛ و نیز اگر زن پدر انسان از شیر مربوط به پدر او دختری را شیر داده باشد، انسان نمی‌تواند با آن دختر ازدواج نماید.

البته موضوع شیر دادن و بحث رضاع یک بحث پیچیده و مفصلی است که پرداختن به آن مشروحا در اینجا امکان پذیر نیست به بانوانی که قصد دارند بچه غیر از بچه خود را شیر دهند تاکید میشود که حتماً به احکام شیر دادن که در رساله‌های عملیه مرجع تقلیدشان بیان شده مراجعه نمایند تا دچار مشکل نشوند.

انواع مهریه:

- ۱- مهر المسمی: مقدار مهری که مورد توافق و رضایت زوجین بوده و در متن عقد آمده است
- ۲- مهر المثل: مقدار مهری که در نکاح مفوضه البضع به حسب شرافت و اوضاع و احوال زوجه به او داده میشود
- ۳- مهر المتعه: مقدار مهری که در نکاح مفوضه البضع شوهر به زن مطلقه خود برای تعیین این مهر بر خلاف مهر المثل از حیث غنا و فقر ملاحظه میشود
- ۴- مهر السنة: مقدار مهری که پیامبر اکرم (ص) به همسران و دختر خود قرار داده است که مقدار آن ۵۰۰ درهم می باشد و مهریه حضرت فاطمه الزهرا (س) ۵۰۰ درهم بوده که هر ۱۰ درهم یک دینار (سکه طلا) میباشد و یک دینار برابر یک مثقال طلای زمان خویش بوده و هر مثقال زمان قدیم برابر دو سوم مثقال این زمان میباشد در حقیقت مهریه خانم ۳۳ مثقال و ۳۳ سوت طلای امروز تقریباً ۱۴ قطعه سکه میباشد .
- ۵- مهر التفویض یا مفوضه المهر: مقدار مهری که اختیار تعیین مهر به زوج و یا زوجه و یا شخص ثالث داده میشود
- ۶- تفویض البضع یا مفوضه البضع: عقد دائم بدون ذکر مهر و یا شرط عدم مهر

طریقه اخذ وکالت از زوجین (فارسی)

با صلوات بر محمد و آل محمد

بسم الله الرحمن الرحيم

قال رسول الله (ص): النكاح من سنتي فمن رغب عن سنتي فليس مني على كتاب الله و سنت رسوله (ص)

دوشیزه یا ذکیّه محترمه مکرمه سرکار خانم ... فرزند آقای ... آیا بنده وکیلم تا اینکه شما رابا مهریه یک جلد کلام اله مجید تیمنا و تبرکا و تعداد ... قطعه سکه طلای یک بهار آزادی به نحوه (عندالمطالبه) و قبولی شرائط و وکالت چابی ضمن عقد نکاحیه که به سمع و نظرتان رسیده با اذن و اجازه پدرتان به عقد نکاح دائم و زوجیت همیشگی و ابدی آقای ... فرزند .... در بیاورم . (بلی)

آقای ... فرزند ... آیا بنده وکیلم تا اینکه دوشیزه و یا ذکیّه محترمه مکرمه سرکار خانم .... دختر... را با اذن و اجازه پدرش به عقد نکاح دائم و زوجیت همیشگی و ابدی شما با صداق و شرائط ذکر شده در بیاورم (بلی)

تذکر: شروع دروغ از اول زندگی ، در موقع اخذ وکالت دروغها شروع میشود عاقد وقتی میخواهد بلی بگیرد خانها میگویند عروس رفته گل بچینه و یا گلاب بیاره که این دروغ گفتن از همان اول باعث انتقال دروغگوئی به نسل آینده میشود. چرا باید هنوز پا به عرصه زندگی نگذاشته پایه دروغ نهاده شود؟ توصیه می شود که عروس و داماد با وضو بوده و هنگام بلی گرفتن شروع به خواندن یکی از سوره های قرآن (نور- یسن قلب قرآن- الرحمن عروس قرآن -سوره کوثر که مختص حضرت فاطمه (س) میباشد- یوسف) نماید

و بجای گل بچینه و یا گل بیاره بگویند عروس خانم مشغول خواندن قرآن است تا عاداتهای بیفایده به عادت بافایده عوض شود و از دروغ پرهیز نمایند پدر خدا بیامرز مخالف سرسخت این دروغها بود که چرا باید در اول زندگی دروغ گفته شود و همیشه توصیه میکرد اگر عروس خانم خواندن قرآن بلد نیست صلوات بفرستد و یا در حق خود دعا کند و بجای گل بچینه و گل بیاره بگویند عروس خانم مشغول صلوات است و یا مشغول دعا می باشد.

خطبه عقد(فارسی)

به امر پروردگار متعال و شریعت نبوی و ولایت علوی و اذن و اجازه آقا ولی عصر ارواحنا له الفدا(عج) و رضایت اولیای زوجین و وکالت زوجین عقد نکاح دائم بین زوجین معلوم با مهریه... به میمنت و مبارکی و عاقبت به خیر انشاءاله وکالتا جاری میکنم قربه الی الله

لزوم خواندن صیغه بزبان عربی:

خواندن صیغه نوعی التزام و تعهد عملی، اخلاقی، اجتماعی و مذهبی نسبت به عهد و پیمان است و عرفاً ایجاد یک حریم شرعی غیر قابل نقض، برای متعاقبین (طرفین عقد و قرارداد) میکند؛ که بدون خواندن صیغه، هر یک از آندو میتواند براحتی خیانت کرده و منکر تعهدات خود شود و چیزی یا چیزهایی را انکار کند! به عبارت بهتر، خواندن صیغه،

زناشویی را از صرف یک عمل غریزی و حیوانی، به یک عمل قانونی، اخلاقی و انسانی
مُبدِّل می سازد.

احکام شرع مقدّس، تعبّدی (بنده و ارانه) و توقیفی (متوقف بر دستور شارع و بس)
میباشد و کسی حقّ سؤال پیرامون علّت آنرا ندارد؛ و مقتضای ایمان صحیح نیز همین
است (و اینگونه سؤالها ناشی از ضعف ایمان و یا بی ایمانی شخص است.
و امّا عربی بودن صیغه که برخی ناآگاهان به آن نیز اشکال میکنند همانند عربی بودن
الفاظ نماز و بسیاری دیگر از اعمال شریعت، به سبب آنستکه زبان مقدّس عربی،
زبان رسمی و قانونی شرع اسلام میباشد و این نیز امری تعبّدی و توقیفی است

که ما حقّ چون و چرا در این دستور الهی را نداریم لذا در عقد فقط رضایت طرفین
کافی نیست و باید صیغه خوانده شود و ازدواج معاطاتی حرام است

اجرای مراسم عقد

بنام ایزد توانا

کثرت نسل بشر نبود مگر در ازدواج   فطرت آدم چو بوده از ازل در ازدواج
النکاح سنتی پیغمبر اسلام گفت   تا کند بین مسلمانان مقرر ازدواج
نصف دینش حفظ گردد می کند هر کس نکاح   زین سبب شد سنت شرع مطهر ازدواج
بنام خداوندی یکتا که رشته مهر و دلبستگی را به شیرازه زناشوئی استوار کرده و درود
بروان پاک پیامبر اکرم (ص) که پیمان همسری را بدستور آسمانی استوار نموده و این
پیوند مبارک را وسیله بقای نوع بشر قرار داده است، و عشق را سرآغاز بشریت دانسته

و عشق به زندگی در پیوند زناشویی لازم و وارسته امید است این دو جوان در طول
زندگی مشترک به یکدیگر عاشق و وفادار باشند

حالا که این دو کبوتر عشق حمیده خصال که با تحکیم سنت پیامبری پا به عرصه

زندگی مشترک می گذارند به افتخار خوشبختی این دو صلوات

با تائیدات خداوند متعال و پیروی از سنت پیامبر اکرم(ص) و تائید آقا ولی عصر(عج) و

رضایت اولیای زوجین و وکالت زوجین عقد ازدواج دائم بین این دو جوان معلوم با

مهریه و شرائط معلوم جاری میکنم به نیت رضای پرورگار :

۱- عروس خانم گرامی دوشیزه.... آیا به بنده وکالت میدهد تا شما را با اجازه پدرتان به

ازدواج همیشگی آقای .... با مهریه یک جلد کلام اله مجید تیمنا و تبرکا و یکجام آئینه و

شمعدان بارزش... و تعداد...قطعه سکه طلای یک بهار ازادی و شرائط معلوم دربیاورم

آیا قبول دارید؟(عروسخانم مشغول خواندن قرآن است) ۲- عروس خانم آیا بنده

وکیلیم؟(عروس خانم مشغول دعا است)۳- عروس خانم گرامی دوشیزه.... آیا به بنده

وکالت میدهد تا شما را با اجازه پدرتان به ازدواج همیشگی آقای .... با مهریه یک جلد

کلام اله مجید تیمنا و تبرکا و یکجام آئینه و شمعدان بارزش... و تعداد...قطعه سکه

طلای یک بهار ازادی و شرائط معلوم دربیاورم آیا قبول دارید؟(بلی) خوشبختی

عروس خانم صلوات

۴- شاه داماد گرامی آقای... آیا از طرف شما نیز وکیلیم تا دوشیزه.... را با مهریه یک

جلد کلام اله مجید تیمنا و تبرکا و یکجام آئینه و شمعدان بارزش... و تعداد...قطعه سکه

طلای یک بهار ازادی و شرائط معلوم به ازدواج همیشگی شما در بیاورم آیا قبول دارید
(بلی) سلامتی داماد عزیز صلوات:

بسم الله الرحمن الرحيم: الحمد لله اقراراً بنعمته ولا اله الا الله اخلاصاً لوحدانيتها فقال و

شرائط عقد:

۱- به عربی صحیح خوانده شود ۲- مجری عقد باید قصد انشا کند ۳- عاقد باید عاقل و بالغ و مختار باشد ۴- زن و شوهر معین باشد ۵- زن و مرد راضی به ازدواج باشند

تبصره: در اجرای عقد نکاح طبق سیره بزرگان زوجه بر زوج مقدم است و لی میتوان زوج را بزوجه مقدم داشت ، بهتر است زوجه بر زوج مقدم باشد

خطبه عقد (عربی):

بسم الله الرحمن الرحيم

الْحَمْدُ لِلَّهِ إِقْرَاراً بِنِعْمَتِهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِخْلَاصاً لَوْحَدَانِيَّتِهِ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ بَرِيَّتِهِ وَعَلَى الْأَصْفِيَاءِ مِنْ عَتْرَتِهِ فَقَدْ كَانَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَى الْأَنْامِ عَنِ الْأَغْنَاهُمْ بِالْحَلَالِ عَنِ الْحَرَامِ وَأَوْحَى ذَلِكَ عَلَى نَبِيِّهِ الْكِرَامِ فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ: وَأَنْكِحُوا الْيَامِيَ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ فَقَالَ رَسُولُهُ الْأَكْرَمِ (ص) مَنْ تَزَوَّجَ أَحْرَزَ نِصْفَ دِينِهِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ فِي النِّصْفِ الْبَاقِي عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

صور مختلف عقد نکاح:

عقد نکاح به صورتهای گوناگون اجرا میشود و خود زوجین اگر عربی بلد باشند میتوانند خودشان اجرا کنند و یا برای خودشان وکیل بگیرند لذا چند وجه از آنها را بیان می نمایم

۱- عقد موقت :

اصلی: زن و مرد باهم

زن و شوهر اگر عربی بلد نباشند میتوانند به هر زبانی عقد بخوانند به شرطیکه معنی (زوجت و قبلت) را داشته باشد

زن بگوید: مَتَّعْتُكَ نَفْسِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ

مرد بگوید: قَبِلْتُ الْمُتَّعَةَ لِنَفْسِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ

زن بگوید: زَوَّجْتُكَ نَفْسِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ

مرد بگوید: قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِنَفْسِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ

عاقده خود زوج است:

زَوَّجْتُ مُوَكَّلَتِي نَفْسِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ

قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِنَفْسِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ

عاقده خود زوجه است:

زَوَّجْتُكَ نَفْسِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ
قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِمَوْكَلِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ

وكالتى : بعد از تعیین اجرت و مدت و کیل زن و مرد میگوید

مَتَّعْتُ مَوْكَلَتِي مَوْكَلِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ
قَبِلْتُ التَّمْتِيعَ لِمَوْكَلِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ
مَتَّعْتُ مَوْكَلَتِي ٠٠٠ لِمَوْكَلِي ٠٠٠ فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ
قَبِلْتُ التَّمْتِيعَ وَالتَّمْتِيعَةَ لِمَوْكَلِي ... فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ
مَتَّعْتُ مَوْكَلَتِي هَذِهِ لِمَوْكَلِي هَذَا فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ
قَبِلْتُ التَّمْتِيعَ وَالتَّمْتِيعَةَ لِمَوْكَلِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ
مَتَّعْتُهَا إِيَّاهُ فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ
قَبِلْتُ التَّمْتِيعَ لَهُ فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْأَجْرَةِ الْمَعْلُومَةِ

۲- عقد دائم:

اصلى:

زن بگوید: اَنْكَحْتُكَ نَفْسِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ
مرد بگوید: قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِنَفْسِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ
زن بگوید: زَوَّجْتُكَ نَفْسِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ
مرد بگوید قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِنَفْسِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ

زن بگوید: أَنْكَحْتُكَ وَ زَوْجَتُكَ نَفْسِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ
مرد بگوید: قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَ التَّزْوِيجَ لِنَفْسِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ

طریقه عقد فارسی:

اگر کسی بخواهد میتواند عقدا را به زبان فارسی هم بخواند که معنی الفاظ عربی (زوجت و قبلت) را داشته باشد البته احتیاطا باید به عربی صحیح هم بخواند

*به عقد دائم و و همسری همیشگی در آوردم موکله ام دوشیزه ۰۰۰ دختر... را از برای موکل دیگرم آقای... فرزند ... به صداق { یک جلد کلام اله مجید تیمنا و تبرکا و تعداد ... قطعه سکه طلای یک بهار ازادی } (عندالمطالبه) و قبول شرائط و وکالت چایی ضمن عقد.

*قبول علقه زوجیت و همسری همیشگی نمودم از برای موکلم آقای... فرزند... با صداق و شرائط ذکر شده.

مبارک باد انشالله با ذکر صلوات

عقد دائم و کالتی:

۱- زن و شوهر هر دو یکنفر را وکیل کنند

أَنْكَحْتُ مُوَكَّلَتِي مُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِمُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

أَنْكَحْتُ مُوَكَّلَتِي ... بِنْتِ ... بِإِذْنِ أَبِيهَا لِمُوَكَّلِي ... إِبْنِ ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِمُوَكَّلِي ٠٠٠ إِبْنِ ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

زَوَّجْتُ مُوَكَّلَتِي مُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّرْوِيجَ لِمُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

زَوَّجْتُ مُوَكَّلَتِي ... بِنْتِ ... بِإِذْنِ أَبِيهَا لِمُوَكَّلِي ... إِبْنِ ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّرْوِيجَ لِمُوَكَّلِي ٠٠٠ إِبْنِ ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

أَنْكَحْتُ وَ زَوَّجْتُ مُوَكَّلَتِي مُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَ التَّرْوِيجَ لِمُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

أَنْكَحْتُ وَ زَوَّجْتُ مُوَكَّلَتِي هَذِهِ بِإِذْنِ أَبِيهَا لِمُوَكَّلِي هَذَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَ التَّرْوِيجَ لِمُوَكَّلِي هَذَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

أَنْكَحْتُهَا إِتَاهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لَهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

زَوَّجْتُهَا بِهِ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّرْوِيجَ لَهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

٢- در عقد دائم اگر زن یکنفر و مرد یکنفر دیگر را وکیل کند

أَنْكَحْتُ مُوَكَّلَتِي مُوَكَّلَكَ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِمُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
أَنْكَحْتُ مُوَكَّلَتِي ... بِنْتِ... بِإِذْنِ أَبِيهَا لِمُوَكَّلِكَ (مِنْ مُوَكَّلِكَ) ... إِبْنِ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ
وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِمُوَكَّلِي... إِبْنِ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
زَوَّجْتُ مُوَكَّلَتِي مُوَكَّلَكَ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِمُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
زَوَّجْتُ مُوَكَّلَتِي ... بِنْتِ... بِإِذْنِ أَبِيهَا بِمُوَكَّلِكَ (مِنْ مُوَكَّلِكَ) إِبْنِ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ
بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِمُوَكَّلِي... إِبْنِ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
أَنْكَحْتُ وَ زَوَّجْتُ مُوَكَّلَتِي هَذِهِ بِإِذْنِ أَبِيهَا لِمُوَكَّلِكَ (مِنْ مُوَكَّلِكَ) هَذَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ
وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَ التَّزْوِيجَ لِمُوَكَّلِي هَذَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
أَنْكَحْتُهَا إِيَّاهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ النِّكَاحَ لَهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
زَوَّجْتُهَا بِهِ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لَهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

۳- در عقد نکاح دائم اگر وکیل زن و وکیل مرد هر دو یک نفر را وکیل کنند

أَنْكَحْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكَّلِي مُوَكَّلَ مُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِمَوْكَلٍ مُوَكَّلٍ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
أَنْكَحْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكَّلِي... بِنْتٍ... بِإِذْنِ أَبِيهَا لِمَوْكَلٍ مُوَكَّلِي (مِنْ مُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي)... إِبْنٍ... عَلَى
الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِمَوْكَلٍ مُوَكَّلِي... إِبْنٍ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
زَوَّجْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكَّلِي مُوَكَّلَ مُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِمَوْكَلٍ مُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
زَوَّجْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكَّلِي... بِنْتٍ... بِإِذْنِ أَبِيهَا بِمَوْكَلٍ مُوَكَّلِي (مِنْ مُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي)... إِبْنٍ... عَلَى
الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِمَوْكَلٍ مُوَكَّلِي... إِبْنٍ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
أَنْكَحْتُ وَ زَوَّجْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكَّلِي هَذِهِ بِإِذْنِ أَبِيهَا لِمَوْكَلٍ مُوَكَّلِي (مِنْ مُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي) هَذَا عَلَى
الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَالتَّزْوِيجَ لِمَوْكَلٍ مُوَكَّلِي هَذَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
أَنْكَحْتُهَا إِيَّاهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ النِّكَاحَ لَهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
زَوَّجْتُهَا بِهِ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لَهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

اگر زوجین مادرشان را وکیل کنند و مادرشان یکنفر را وکیل کنند
بجای مُوَكَّلَةً مُوَكَّلِي مُوَكَّلَ مُوَكَّلِي - (مَوْكَلٌ مُوَكَّلِي مُوَكَّلِي مُوَكَّلِي) و در قبول بجای
لِمَوْكَلٍ مُوَكَّلِي - لِمَوْكَلٍ مُوَكَّلِي بخواند

۴- در عقد نکاح دائم اگر وکیل زن و وکیل مرد هر کدام یک نفر را وکیل

کنند

أَنْكَحْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكَّلِي مُوَكَّلَ مُوَكَّلِكَ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِمُوكَّلٍ مُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

أَنْكَحْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكَّلِي... بِنْتِ... بِإِذْنِ أَبِيهَا لِمُوكَّلٍ مُوَكَّلِكَ (مِنْ مُوَكَّلٍ مُوَكَّلِكَ) ... إِبْنِ...

عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِمُوكَّلٍ مُوَكَّلِي... إِبْنِ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

زَوَّجْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكَّلِي مُوَكَّلَ مُوَكَّلِكَ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِمُوكَّلٍ مُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

زَوَّجْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكَّلِي... بِنْتِ... بِإِذْنِ أَبِيهَا بِمُوكَّلٍ مُوَكَّلِكَ (مِنْ مُوَكَّلٍ مُوَكَّلِكَ) ... إِبْنِ...

عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِمُوكَّلٍ مُوَكَّلِي... إِبْنِ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

أَنْكَحْتُ وَزَوَّجْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكَّلِي هَذِهِ بِإِذْنِ أَبِيهَا لِمُوكَّلٍ مُوَكَّلِكَ (مِنْ مُوَكَّلٍ مُوَكَّلِكَ) هَذَا

عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَالتَّزْوِيجَ لِمُوكَّلٍ مُوَكَّلِي هَذَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

أَنْكَحْتُهَا إِيَّاهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لَهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

زَوَّجْتُهَا بِهِ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لَهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

۵- در عقد نکاح دائم زن و مرد هر کدام سه نفر را از طرف خود وکیل کنند
أَنْكَحْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكِّلِ مُوَكَّلِي مُوَكَّلِ مُوَكَّلِ مُوَكَّلِكَ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ
الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِمُوكِّلِ مُوَكِّلِ مُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
أَنْكَحْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكِّلِ مُوَكَّلِي... بِنْتِ... بِأَذْنِ أَبِيهَا لِمُوكِّلِ مُوَكِّلِ مُوَكَّلِكَ (مِنْ مُوَكِّلِ مُوَكِّلِ
مُوكِّلِكَ) ... ابْنِ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِمُوكِّلِ مُوَكِّلِ مُوَكَّلِي... ابْنِ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
رَوَّجْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكِّلِ مُوَكَّلِي مُوَكَّلِ مُوَكِّلِ مُوَكَّلِكَ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ
الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِمُوكِّلِ مُوَكِّلِ مُوَكَّلِي عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
رَوَّجْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكِّلِ مُوَكَّلِي... بِنْتِ... بِأَذْنِ أَبِيهَا بِمُوكِّلِ مُوَكِّلِ مُوَكَّلِكَ (مِنْ مُوَكِّلِ مُوَكِّلِ
مُوكِّلِكَ) ... ابْنِ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِمُوكِّلِ مُوَكِّلِ مُوَكَّلِي... ابْنِ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
أَنْكَحْتُ وَرَوَّجْتُ مُوَكَّلَةً مُوَكِّلِ مُوَكَّلِي هَذِهِ بِأَذْنِ أَبِيهَا لِمُوكِّلِ مُوَكِّلِ مُوَكَّلِكَ (مِنْ مُوَكِّلِ
مُوكِّلِ مُوَكِّلِكَ) هَذَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَالتَّزْوِيجَ لِمُوكِّلِ مُوَكِّلِ مُوَكَّلِي هَذَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ بِالشَّرَاطِ
الْمَعْلُومِ

أَنْكَحْتُهَا إِيَّاهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ النِّكَاحَ لَهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
زَوَّجْتُهَا بِهِ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لَهُ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

۶- صور دیگری از عقد نکاح دائم که زن و شوهر یک نفر را وکیل کنند

أَنْكَحْتُ وَ زَوَّجْتُ لِمُوكَلِّي ... إِبْنِ ... مُوَكَّلْتِي ... بِنْتِ ... بِأَذْنِ أَبِيهَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ
بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَالتَّزْوِيجَ لِمُوكَلِّي ... إِبْنِ ... عَلَى الْمَهْرِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
أَنْكَحْتُ وَ زَوَّجْتُ لِهَذَا لِفَتَى الْمَعْلُومِ هَذِهِ الْفَتَاةِ الْمَعْلُومَةِ بِأَذْنِ أَبِيهَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَ
بِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَالتَّزْوِيجَ لِفَتَى الْمَعْلُومِ عَلَى الْمَهْرِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
أَنْكَحْتُ وَ زَوَّجْتُ إِيَّاهُ إِيَّاهَا بِأَذْنِ أَبِيهَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَالتَّزْوِيجَ لَهُ عَلَى الْمَهْرِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
أَنْكَحْتُ وَ زَوَّجْتُ ذَ لِكَ تِلْكَ بِأَذْنِ أَبِيهَا عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَالتَّزْوِيجَ لَذَ لِكَ عَلَى الْمَهْرِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

۷- عقد دائم ولایتی:

پدر دخترش را به پسری عقد نماید

پدر دختر: أَنْكَحْتُ ابْنَتِي ... إِبْنَكَ ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ

پدر پسر: قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِابْنِي ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ

پدر دختر: زَوَّجْتُ ابْنَتِي ... إِبْنَكَ ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ

پدر پسر: قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِابْنِي ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ

عقد ولایتی با وکیل: پدران یکنفر را وکیل نموده

أَنْكَحْتُ ابْنَةَ مُوَكَّلِي ... إِبْنَ مُوَكَّلِي ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِابْنِ مُوَكَّلِي ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ

زَوَّجْتُ ابْنَةَ مُوَكَّلِي ... إِبْنَ مُوَكَّلِي ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِابْنِ مُوَكَّلِي ... عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ

عقد فضولی

أَنْكَحْتُ الْمَرْثَةَ الْمَعْلُومَةَ الْمَرْءَ الْمَعْلُومَ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِلْمَرْءِ الْمَعْلُومِ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

أَنْكَحْتُ الْمَرْثَةَ الْمَعْلُومَةَ لِلْمَرْءِ الْمَعْلُومِ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ النِّكَاحَ لِلْمَرْءِ الْمَعْلُومِ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

زَوَّجْتُ الْمَرْثَةَ الْمَعْلُومَةَ الْمَرْءَ الْمَعْلُومَ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِلْمَرْءِ الْمَعْلُومِ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

زَوَّجْتُ الْمَرْثَةَ الْمَعْلُومَةَ بِالْمَرْءِ الْمَعْلُومِ عَلَى الصَّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ

قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لِلْمَرْءِ الْمَعْلُومِ عَلَى الصِّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
 أَنْكَحْتُهَا إِيَّاهُ عَلَى الصِّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
 قَبِلْتُ النِّكَاحَ لَهُ عَلَى الصِّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
 زَوَّجْتُهَا بِهِ عَلَى الصِّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
 قَبِلْتُ التَّزْوِيجَ لَهُ عَلَى الصِّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
 عَلَى الصِّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ أَنْكَحْتُ وَ زَوَّجْتُ الْمَرْئَةَ الْمَعْلُومَةَ الْمَرْءَ الْمَعْلُومِ
 قَبِلْتُ النِّكَاحَ وَ التَّزْوِيجَ لِلْمَرْءِ الْمَعْلُومِ عَلَى الصِّدَاقِ الْمَعْلُومِ وَبِالشَّرَاطِ الْمَعْلُومِ
 تبصره : در عقد فضولی بجای (مرء و مرثه) میتوان از کلمه (فتا و فتاة و یا مرثه و رجل)
 استفاده کرد

دعا بعد از عقد نکاح:

اللَّهُمَّ أَلْفُ بَيْنَهُمَا كَمَا أَلَفْتَ بَيْنَ آدَمَ وَ حَوَّاءَ (آمین)
 اللَّهُمَّ أَلْفُ بَيْنَهُمَا كَمَا أَلَفْتَ بَيْنَ يوسُفَ وَ زُلَيْخَا (آمین)
 اللَّهُمَّ أَلْفُ بَيْنَهُمَا كَمَا أَلَفْتَ بَيْنَ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى (ص) وَ خَدِيجَةَ الْكُبْرَى (آمین)
 اللَّهُمَّ أَلْفُ بَيْنَهُمَا كَمَا أَلَفْتَ بَيْنَ عَلِيٍّ الْمُرْتَضَى وَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَا سَيِّدَةِ النِّسَاءِ الْعَالَمِينَ (آمین)
 اللَّهُمَّ بَارِكْ عَقْدَهُمَا (آمین) - وَ شَدِّدْ وَصْلَهُمَا (آمین) - طَهَّرْ نَفْسَهُمَا (آمین) - طَيِّبْ
 نَسْلَهُمَا (آمین) - وَسَّعْ رِزْقَهُمَا (آمین) - أَرْعِدْ عَيْشَهُمَا (آمین) - وَرَزُقْهُمَا أَوْلَادًا صَالِحًا سَالِمًا
 سَاكِتًا، ذُكُورًا أُنثَاءً بِحَقِّ مُحَمَّدًا وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ (آمین). صلوات

اجرای مراسم عقد

بنام ایزد توانا

کثرت نسل بشر نبود مگر در ازدواج   فطرت آدم چو بوده از ازل در ازدواج
النکاح سنتی پیغمبر اسلام گفت   تا کند بین مسلمانان مقرر ازدواج

نصف دینش حفظ گردد می کند هر کس نکاح   زین سبب شد سنت شرع مطهر ازدواج
بنام خداوندی یکتا که رشته مهر و دل بستگی را به شیرازه زناشوئی استوار کرده و درود
بروان پاک پیامبر اکرم(ص) که پیمان همسری را بدستور آسمانی استوار نموده و این
پیوند مبارک را وسیله بقای نوع بشر قرار داده است، و عشق را سرآغاز بشریت دانسته
و عشق به زندگی در پیوند زناشوئی لازم و وارسته امید است این دو جوان در طول
زندگی مشترک به یکدیگر عاشق و وفادار باشند

حالا که این دو کبوتر عشق حمیده خصال که با تحکیم سنت پیامبری پا به عرصه
زندگی مشترک می گذارند به افتخار خوشبختی این دو صلوات
با تائیدات خداوند متعال و پیروی از سنت پیامبر اکرم(ص) و تائید آقا ولی عصر(عج) و
رضایت اولیای زوجین و وکالت زوجین عقد ازدواج دائم بین این دو جوان معلوم با
مهریه و شرائط معلوم جاری میکنم به نیت رضای پرورگار :

۱- عروس خانم گرامی دوشیزه.... آیا به بنده وکالت میدهید تا شما را با اجازه پدرتان به
ازدواج همیشگی آقای .... با مهریه یک جلد کلام اله مجید تیمنا و تبرکا و یکجام آئینه و
شمعدان بارزش... و تعداد...قطعه سکه طلای یک بهار ازادی و شرائط معلوم دربیاورم

آیا قبول دارید؟ (عروسخانم مشغول خواندن قرآن است) ۲- عروس خانم آیا بنده
و کیلم؟ (عروس خانم مشغول دعا است) ۳- عروس خانم گرامی دوشیزه... آیا به بنده
و کالت میدهد تا شما را با اجازه پدرتان به ازدواج همیشگی آقای .... با مهریه یک جلد
کلام اله مجید تیمنا و تبرکا و یکجام آئینه و شمعدان بارزش... و تعداد... قطعه سکه
طلای یک بهار ازادی و شرائط معلوم دربیاورم آیا قبول دارید؟ (بلی) خوشبختی
عروس خانم صلوات

۴- شاه داماد گرامی آقای... آیا از طرف شما نیز و کیلم تا دوشیزه... را با مهریه یک
جلد کلام اله مجید تیمنا و تبرکا و یکجام آئینه و شمعدان بارزش... و تعداد... قطعه سکه
طلای یک بهار ازادی و شرائط معلوم به ازدواج همیشگی شما در بیاورم آیا قبول دارید
(بلی) سلامتی داماد عزیز صلوات:

بسم الله الرحمن الرحيم: الحمد لله اقراراً بنعمته ولا اله الا الله اخلاصاً لوحدانيتها فقال و
انكحوا لایامی منكم والصالحین من عبادكم و امائكم .....

به همسری همیشگی در آوردم دوشیزه... را به آقای... بامهریه و شرائط معلوم
به همسری همیشگی قبول نمودم از برای آقای... با مهریه و شرائط ذکر شده
انکحت و زوجت موکلتي... بنت... باذن ابيها لموكلتي... ابن... علی الصداق المعلوم و
بالشرائط المعلومه

قبلت النكاح و التزويج لموكلتي... ابن... علی الصداق المعلوم و بالشرائط المعلومه
مبارک باد بر ما این عروسی
خجسته باد بر ما این عروسی (آمین)

روش ثبت طلاق:

موارد لزوم دفتر طلاق:

- ۱- ابلاغ از طرف سازمان ۲- تهیه تابلو دفتر طبق نمونه ۳- تهیه مهربرجسته دفتر طلاق
  - ۴- ثبت کد سردفتر در سامانه الکترونیکی سازمان ۵- تهیه دفتر ثبت طلاق ۶- اخذ طلاقنامه ۷- برگ اختاریه ۸- قبوض اقساطی،
- کلید اوراق از طریق اداره ثبت مربوطه انجام میگیرد پس از تهیه شروع بکار انجام میگیرد که شروع بکار باید به اداره اعلام گردد

نمونه نامه شروع بکار: ریاست محترم اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان...

با سلام و نهایت احترام باستحضار میرساند اینجانب... برابر ابلاغیه شماره... به سمت سردفتری طلاق منصوب شده ام لذا از مورخه ..... شروع بکار نمودم مراتب جهت استحضار اعلام میگردد. امضا و مهر دفتر

سر دفتر: علی محمودی

دفتر رسمی ازدواج و طلاق..... شهرستان...

ورود به دفتر اندیکاتور

شماره دفتر اندیکاتور.....

تاریخ ورود.....

کپی برابر اصل است

دفتر ازدواج...و طلاق....

مراحل ثبت طلاق:

با توجه به الزامی شدن رای دادگاه نسبت به ثبت طلاق و تصویب ق ح خ مصوب ۱۳۹۱ ثبت طلاق منوط به ارائه گواهی عدم امکان سازش و ویا حکم مربوط از سوی دادگاه مجاز است (م ۲۴) نکاتی چند یاد آور میشوم.

- ۱- رای دادگاه در مورد طلاق به سه قسمت تقسیم میشود ۱- گواهی عدم امکان سازش (طلاق توافقی و یا طلاق از جانب زوج) ۲- حکم الزام زوج به طلاق (از جانب زوجه) ۳- احراز شرایط اعمال وکالت در طلاق

۲- مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش جهت تسلیم به دفتر طلاق سه ماه از تاریخ ابلاغ رای قطعی و یا قطعی شدن رای می باشد که اگر در این مدت به دفتر تسلیم نشود و یا ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم در دفتر حاضر نشود و یا مدارک لازم را ارائه نکند از درجه اعتبار ساقط است (م ۳۴) و یا به حکم قانون از درجه اعتبار ساقط شود کلیه توافقات در گواهی ملغی میشود و در مورد حکم طلاق شش ماه پس از تاریخ ابلاغ رای فرجامی یا انقضای مهلت فرجامخواهی (م ۳۳) جهت تسلیم به دفتر طلاق است در کلیه موارد باید قطعی و لازم اجرا شدن عدم سازش و یا حکم باید از طرف صادر کننده رای نخستین گواهی و همزمان به دفتر طلاق تسلیم شود (م ۳۹) ارائه گواهی پزشکی ذیصلاح در مورد وجود و عدم وجود جنین برای زنان کمتر از یائسه و غیر مدخوله برای ثبت طلاق الزامی است مگر زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند (م ۳۱)

۳- وقتی عدم امکان سازش و یا حکم به دفتر طلاق تسلیم میشود به منزله درخواست اجرای تصمیم دادگاه است ، سردفتر موظف است تسلیم گواهی و یا دادنامه را با قید تاریخ تأیید و به تسلیم کننده تحویل دهد تا در موقع ثبت به دفتر ارائه دهد تا بتوان مدت اعتبار آنها را سنجید (ثبت در دفتر اندیکاتور)

در صورتیکه گواهی عدم سازش توسط زوج به دفتر تسلیم شود و زوجه حاضر نباشد طی دوفقره اخطاریه به مدت یک هفته بزوجه ارسال و لازم است ابلاغ واقعی صورت گیرد پس از انقضای مهلت اخطاریه طلاق ثبت و پس از ثبت به اطلاع زوجه میرسد اما در مورد شرایط شرعی زوجه اگر ابلاغ قانونی امکان پذیر نشود و یا سردفتر نتواند

اطلاعی بدست بیاورد از شعبه مربوطه کسب تکلیف نموده در صورت دستور ثبت بهتر است جهت احتیاط صیغه طلاق در دو نوبت به فاصله ده روز اجرا و در شرح طلاق قید و تاریخ وقوع عقد را بتاریخ صیغه دومی ثبت کند

در طلاق توافقی در صورت عدم حضور زوج گواهی صادره کان لم یکن تلقی میشود و اقدامی ندارد ولی اگر زوج حاضر ولی زوجه حاضر نباشد عدم حضور زوجه مانع ثبت طلاق نخواهد شد

اگر در حکم قید شود که پس از دعوت از زوج در صورت عدم حضور ثبت شود آنوقت اجرای بند ۴ بشرح ذیل لازم است

۴- اگر حکم طلاق از سوی زوجه به دفتر تسلیم شود سردفتر مکلف است مراتب را کتبا طی اخطاریه ای بزوجه ابلاغ تا ظرف یک هفته حاضر شود در صورت عدم حضور مجددا بزوجه ابلاغ که ظرف یک هفته برای ثبت طلاق حاضر شوند در صورت اعلام عذر از طرف زوج یکنوبت دیگر نیز دعوت بعمل می آید عذر باید مطابق اعلامی ماده ۳۰۶ قانون آئین دادرسی در امور مدنی باشد در صورت عدم حضور ثبت شود در این احکام بایستی تبصره ماده ۳۳ توسط دادگاه در حکم اعمال شود

اگر در حکم وکالت بلاعزل (وکالت رسمی از دفتر اسناد - استفاده از شروط ضمن عقد) زوجه اعمال شود عدم حضور زوج مانع ثبت طلاق نیست و اخطاریه لازم نمی باشد در طلاق خلعی اگر زوجه حاضر نشود قابل ثبت نیست چون اعلام بذل ننموده و صیغه بذل قابل اجرا نیست

طریقه متن اخطاریه و نامه ضمیمه آن متعاقبا در این مجموعه آمده است

۵- در صورتیکه یکی از طرفین مجهول‌المکان باشد سردفتر باید یکبار مراتب را از طریق روزنامه ابلاغ کند (آگهی لازم را توسط متقاضی به روزنامه کثیرالانتشار ارسال و روزنامه مربوطه را اخذ و بایگانی)

۶- در طلاق رجعی ثبت طلاق ممنوع بایستی در اولین وحله صورتجلسه طلاق رجعی تنظیم و به امضای زوجین و دو نفر شهود رسانده و صیغه طلاق را جاری نمود پس از انقضای عده در صورت عدم تحقق رجوع و گواهی کتبی اسکان زوج در منزل مشترک قابل ثبت در دفتر میباشد و بهتر است در صورتجلسه قید شود که زوج بزوجه و کالت بلاعزل (بیع شفاهی خودکار) داد که اگر پس از انقضای عده و عدم تحقق رجوع زوج حاضر نشود زوج میتواند با حضور در دفتر طلاق را ثبت و اوراق لازمه را از طرف زوج امضا نماید (شرح کامل این بند در صورتجلسه طلاق رجعی). اگر هریک از زوجین صورتجلسه را از دفتر بخواهند میتوانند تائید و تحویل داد

* در تمام موارد طلاق خلعی و مبارات و رجعی) احراز شرایط شرعی زوجه لازم و واجب است (در طهر غیر مواقعه باشد) که باید بزوجه تفهیم شود و اجرای صیغه طلاق در حضور ۲ نفر شاهد عادل انجام میگردد در طلاق غیر مدخوله و یائسه و حامله بودن زن احراز شرایط لازم نیست و میتواند طلاق داد

متن اقرار به طهر غیر موقعه:

شرائط طهر غیر موقعه توسط سردفتر به اینجانبه تفهیم و اقرار کتبی و لسانی مینمایم که در طهر غیر موقعه میباشم و پس از پاکی هیچگونه تماسی با شوهرم نداشته و موقعه ای انجام نگرفته و فعلا در حال حیض و نفاس نیستم امضای زوجه

نمونه متن تست بارداری:

مرکز پزشکی قانونی شهرستان ... یا سرکار خانم... متخصص نان و زایمان
با سلام خواهشمند است از خانم ... فرزند... صاحب عکس الصاقی آزمایش لازم نسبت به
بارداری انجام و نتیجه (بارداری و یا عدم بارداری) را کتبا باین دفتر ارسال فرمائید
سردفتر

*در طلاق رجعی پس از اتمام عده و عدم تحقق رجوع زوجین و یا یکی از طرفین
حاضر نشود ۱- یکبار از زوجین و یا از زوج و یا زوجه دعوت بعمل می آید در صورت
حضور طلاق ثبت و الا مراتب به شعبه مربوطه اعلام پس از تعیین تکلیف از دادگاه قابل
ثبت است .

در اسکان زوجه مطلقه که در منزل مشترک الزامی است اگر زوجه به قصد تبرع و ضررو
زیان مالی و بدنی از زندگی در منزل مشترک خودداری کند میتوان در صورتجلسه
قید کرد که دیگر بعدا گواهی اسکان لازم نباشد و اگر نیز خود رضایت به ثبت طلاق دهد
نیاز به گواهی نیست

صور تجلسه طلاق رجعی:

بر اساس مصوبه ۱۳۹۱/۱۲/۱ قانون جدید حمایت خانواده ودر خواست زوجین در تاریخ صور تجلسه طلاق رجعی بشرح ذیل تنظیم شد

مشخصات طلاق دهنده: نام نام خانوادگی شماره شناسنامه تاریخ صدور محل صدور نام پدر تاریخ

تولد شماره مسلسل و سری شناسنامه تابعیت ایرانی مذهب شیعه شغل آدرس شماره ملی کد پستی

میزان تحصیلات شماره تلفن امضاء

مشخصات طلاق داده شده: نام نام خانوادگی شماره شناسنامه تاریخ صدور محل صدور نام پدر

تاریخ تولد شماره مسلسل و سری شناسنامه تابعیت ایرانی مذهب شیعه شغل آدرس شماره ملی کد پستی

میزان تحصیلات شماره تلفن امضاء

شماره دادنامه و مرجع صدور: شماره دادنامه مورخ مندرج در کلاسه پرونده
و شماره بایگانی شعبه دادگاه عمومی شهرستان

شرح و قراردادهای ضمن طلاق: زوجین/زوج باتفاق معرفی و عدلین حاضر و تقاضای
ثبت صورتجلسه طلاق رجعی نوبت اول شدند/شد چون مساعی سردفتر جهت اصلاح
ذات الیین موثر واقع نشد و زوج اصرار به طلاق داشتند لذا به شرح زیر مبادرت به
تنظیم صورتجلسه گردید

۱- مهریه: بر اساس سند ازدواج شماره دفتر ازدواج شماره مهریه زوجه که
عبارت است از زوج تمامی آنها با سایر حقوق بشرح متن دادنامه بزوجه پرداخت و
اورا مطلقه بطلاق رجعی نمود

۲- نفقه و نحله: نفقه بزوجه پرداخت شد

۳- جهیزیه: جهیزیه از طرف زوج بزوجه مسترد شده است

۴- حضانت اطفال: فاقد اولاد مشترک میباشد

شرط صحت طلاق: طهر غیر مواقعه بزوجه تفهیم و زوجه علی اقرارها در طهر غیر
مواقعه بوده و طبق تست بارداری شماره مورخ پزشکی قانونی یا پزشک ذیصلاح
حمل ندارد

نوع طلاق: رجعی نوبت...

مشخصات معرفی:

۱- نام نام خانوادگی نام پدر شماره شناسنامه صادر شغل ساکن امضاء

۲- نام نام خانوادگی نام پدر شماره شناسنامه صادر شغل ساکن امضاء

مشخصات شهود عدلین :

۱- نام نام خانوادگی نام پدر شماره شناسنامه صادر شغل ساکن

امضاء

۲- نام نام خانوادگی نام پدر شماره شناسنامه صادر شغل ساکن

امضاء

مشخصات مجری صیغه: صیغه طلاق رجعی نوبت... با صحت شرائط و توکیل زوج در حضور عدلین بوسیله اینجانب ... سردفتر جاریشد سه طهر شرعی عده طلاق است .
امضای مجری صیغه

اینجانبان زوج و زوجه با اطلاع کامل از مندرجات این صورتجلسه و ماده ۳۸ قانون جدید حمایت خانواده که در تاریخ در دو صفحه تنظیم گردیده امضاء مینمائیم و متعهد میشویم که در صورت رجوع قبل از اتمام عده بدفترخانه اطلاع دهم و عدم اطلاع بدفتر به منزله عدم احراز رجوع و قطعی شدن طلاق میباشد نیز متعهد میشویم پس از اتمام عده با ارائه گواهی کتبی اسکان زوجه در منزل مشترک به آدرس مندرج زوج در تاریخ

روز ساعت در دفترخانه حضور خواهیم یافت امضای طلاق دهنده امضای

طلاق داده شده عنداللزوم

*چون زوجه قبلاً منزل مشترک را ترک نموده و به جهت تبرع و ضرر جانی و مالی از سکونت در منزل مشترک امتناع نمود لذا زوج هم قبول و هزینه او را تقبل نمود که پس از اتمام عده و عدم تحقق رجوع نیازی به گواهی اسکان نیست

ضمناً در ضمن عقد خارج لازم زوج بزوجه و کالت بلاعزل (بیع شفاهی خودکار) داد تا در صورت انقضای عده و عدم تحقق رجوع با حضور هر یک از زوجین و ارائه گواهی کتبی اسکان زوجه از سوی هریک از طرفین و بدون نیاز اخطار به طرف مقابل قابلیت ثبت طلاق را دارد.

امضاء طلاق دهنده امضاء طلاق داده شده عنداللزوم

با احراز هویت طلاق دهنده و طلاق داده شده و صحت شرائط طلاق و اجرای صیغه طلاق کلیه مندرجات این صورتجلسه با رعایت تمام اصول و مقررات و مراعات کلیه موازین و احکام شرعی و باستناد دادنامه مذکور و گواهی عدم بارداری و ماده ۳۸ قانون حمایت خانواده و با اخذ مدارک و مستندات لازم نزد اینجانب سردفتر طلاق ... اهر صیغه طلاق رجعی نوبت اول در حضور عدلین جاری گردید. این صورتجلسه در سه برگ تنظیم و هریک حکم واحد دارد.

امضای طلاق دهنده

امضای طلاق داده شده عنداللزوم

امضا سردفتر و مهر دفتر خانه

در تاریخ زوج حاضر و با ارائه تقاضای کتبی به عقد سابق خود رجوع و علقه زوجیت کما فی السابق بین آنها باقی است

در نتیجه صورتجلسه فوق ابطال گردید • امضاءزوج

مهر و امضاء سردفتر

در مورخه... زوج/زوجه حاضر و با ارائه گواهی فوت زوج/زوجه اعلام نمود که زوج/زوجه فوت نموده لذا صورت جلسه ابطال گردید و عده زوجه به عده وفات تغییر یافت میباشد. امضای زوج/زوجه مهر و امضای سردفتر

در تاریخ زوجین پس از انقضای عده و قطعیت طلاق حاضر و با ارائه گواهی کتبی اسکان زوجه در منزل مشترک تقاضای تکمیل صورتجلسه و ثبت در دفتر شدند لذا

صورتجلسه تکمیل و ذیل شماره مورخ در دفتر طلاق جلد

صفحه ثبت گردید و شناسه یکتا .... اخذ شد

امضا طلاق دهنده امضاء طلاق گیرنده عنداللزوم

مهر و امضاء سردفتر

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

*اگر پس از اتمام عده و عدم تحقق رجوع در طلاق رجعی زوجین جهت ثبت حاضر نشوند جهت احتیاط یکبار دعوت بعمل می آید تا نسبت به ثبت طلاق اقدام نمایند اگر حاضر نشدند از شعبه مربوطه ارائه طریق نموده تا ثبت انجام می گیرد

نمونه متن کسب تکلیف از دادگاه در اجرای طلاق:

ریاست محترم شعبه...:

با سلام و نهایت احترام در اجرای دادنامه شماره..... که صورتجلسه طلاق رجعی تنظیم گردیده ولی پس از اتمام عده و عدم اعلام رجوع از طرف زوج هیچیک از طرفین مراجعه ننموده لذا مجدداً با یکبار دعوت از زوجین نیز حاضر نشده اند خواهشمند است نسبت به ثبت طلاق نامبردگان دستور لازم مبذول فرمایند ضمناً نسبت به گواهی اسکان زوجه نیز راهنمایی لازم اعلام شود سردفتر

- اگر زوجه حاضر نشود با یکبار دعوت از زوجه و اخذ گواهی اسکان توسط زوج طلاق ثبت و به اطلاع زوجه رسانده میشود .
- اگر زوج حاضر نشود باز یکبار دعوت بعمل آمده و سپس از شعبه مربوطه ارائه طریق میکنیم .
- نمونه: ریاست محترم شعبه....

با سلام باستحضار میرساند در اجرای دادنامه شماره..... که در مورخه... صورتجلسه طلاق رجعی تنظیم گردیده و هم اکنون با توجه به سپری شده ایام عده و عدم اعلام رجوع از طرف زوج در موعد مقرر زوجه مراجعه و تقاضای ثبت طلاق مینماید ولی

زوج حضور ندارد و با یکبار دعوت حاضر نشده است لذا خواهشمند است در این مورد دستور لازم مبذول فرمایند کپی صورتجلسه در پیوست تقدیم میگردد

تبصره: در طلاق رجعی و یا خلعی و مبارات اگر زوجه حامله باشد عده تا وضع حمل است و در بائن غیر مدخوله و یائسه عده و نفقه ندارد

گواهی اسکان زن مطلقه:

سردفتر محترم...

با سلام با توجه به تنظیم صورتجلسه طلاق رجعی مورخ... که بین اینجانبه ... و آقای... منعقد شده و هم اکنون عده طلاق سپری و رجوع محقق نشده و در ایام عده در منزل مشترک زندگی کرده ایم و هیچگونه ادعائی از نظر مالی نداریم با شهادت امضا کنندگان ذیل تقاضای ثبت طلاق را دارم.

امضای زوجه

گواهی دونفر شاهد

مراحل بعدی ثبت طلاق:

برای ثبت طلاق که مراحل پیچیده دارد مطالعه فصل چهارم از قانون حمایت (ماده ۲۴ الی ۳۹) و آئین نامه اجرائی آن لازم است لذا اجمالا نحوه ثبت طلاق پس از بررسی انواع آن بشرح زیر می باشد و امید است شتابزده انجام نگیرد

- ۱- مراجعه زوجین به دفتر و تسلیم گواهی و یا حکم طلاق
- ۲- ملاحظه گواهی عدم امکان سازش و بررسی مدت اعتبار آن (ماده ۳۴ ق ح) و ثبت در دفتر اندیکاتور (م ۶۲ ائین نامه)
- ۳- درخواست گواهی قطعیت دادنامه - اصالت دادنامه (عندالزوم) از دادگاه صادر کننده
- ۴- ملاحظه شناسنامه عکسدار زوجین از نظر مخدوش نبودن و کارت شناسائی ملی - ملاحظه سند ازدواج
- ۵- اخذ گواهی عدم بارداری زوجه مدخوله کمتر از سن یائسگی از پزشک ذیصلاح
- ۴- اخذ اقرار کتبی نسبت به صحت شرایط شرعی زوجه مدخوله در سن من حیض (تفهیم طهر غیر موقعه بزوجه) که زوجه در طهر موقعه و در حال حیض و نفاس نباشد (طبق نمونه اطلاعاتی ۲)
- ۵- ثبت فرم اطلاعاتی زوجین :شغل-میزان تحصیلات- آدرس-تلفن ثابت-تلفن همراه (نمونه ۱ فرم اطلاعاتی)
- ۶- ثبت اولیه در سامانه جهت عدم مجعولیت شناسنامه و اصالت عکس و محجور نبودن و زنده بودن زوجین
- ۷- بررسی متن گواهی و یا حکم نسبت به حقوق زوجه و تکلیف فرزندان و تهیه قبوض اقساطی در مهریه های تقسیط شده
- ۸- حضور شهود عدلین و معرفیین با شناسنامه و کارت ملی همزمان در جلسه ثبت طلاق
- ۹- ثبت و تکمیل دفتر و سند طلاق (مشخصات زوجین -شرح قرارداد طلاق -مشخصات شهود و معرفیین)

۱۰- تکمیل سامانه و گرفتن اثر انگشت زوجین و شهود و معرفیین -شناسه یکتا و پرینت

نسخه پشتیبان از سامانه فقط جهت بایگانی در دفتر

۱۱- اجرای اخذ وکالت طلاق از زوجین در طلاق خلع و مبارات و از زوج در رجعی

۱۲- اجرای صیغه طلاق با توجه به نوع طلاق در حضور عدلین

۱۳- ثبت نهائی سامانه و گرفتن پرینت

۱۴- درج طلاق در شناسنامه زوجین و امضا و مهر

۱۵- امضای سردفتر در دفتر و سند طلاق و ممهور نمودن

۱۶- تحویل سند طلاق و شناسنامه با اخذ رسید و تحویل رسید حق التحریر

۱۷- اعلام ثبت طلاق با یکبرگ رونوشت اداری به دادگاه صادر کننده دادنامه و در

طلاق خلعی نامه به دفتری که ازدواج زوجین را ثبت نموده است *

نامه های اداری:

فرم نامه های اداری در نرم افزار استاد احسانی بطور کامل وجود دارد بنده هم نمونه

هائی ذیلا ارائه مینمایم

۱- در خواست اصالت دادنامه در صورت مشکوک بودن:

ریاست محترم شعبه.... با سلام و نهایت احترام دستور فرمایند در اجرای بخشنامه

۷۳۰۸/۹۵/۱۱۶ اصالت دادنامه شماره .... و کلاسه پرونده ... را محرمانه باین دفتر

اعلام فرمایند . امضا و مهر دفتر

۲- اعلام طلاق به شعبه مربوطه:

ریاست محترم شعبه...

با سلام و نهایت احترام در اجرای گواهی عدم امکان سازش / دادنامه شماره.... در رابطه با پرونده شماره کلاسه... باستحضار میرساند که خانم.... با بذل / دریافت مهریه به طلاق.... شماره.... در این دفتر مطلقه گردید رونوشت اداری سند ضمیمه میباشد امضا و مهر دفتر

گیرنده رونوشت: دفتر ازدواج شماره ... جهت درج در ملاحظات سند ازدواج شماره.....

۴- متن نامه انتشار در مجهول المکان:

مسئول محترم روزنامه ....یا(اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی) سلام علیکم لطفا متن زیر را در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار آگهی و روزنامه مربوطه را باین دفتر ارسال نمائید ((آگهی ابلاغ و احضار))

آقای... فرزند... مجهول المکان همسر شما برابر دادنامه شماره....شعبه... با بذل مهریه و نفقه تقاضای ثبت طلاق نموده است لذا لازم است ظرف مدت یک هفته پس از انتشار در دفتر خانه به آدرس.... حاضر در غیر اینصورت طبق مقررات اقدام به ثبت خواهد شد و اعتراض بعدی مسموع نخواهد شد. امضا و مهر دفتر

۵- پس از ثبت طلاق جریان طلاق طبق نمونه زیر توسط روزنامه منتشر میشود

مسئول محترم روزنامه .. یا (اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی).

سلام علیکم لطفا متن زیر را در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار آگهی و روزنامه

مربوطه را باین دفتر ارسال نمائید

((آگهی ثبت طلاق))

آقای... فرزند.. مجهول المکان پیرو انتشار مورخ.... در روزنامه ... بعلت عدم حضور جنابعالی همسر شما با وکالت شعبه مربوطه به طلاق ... مطلقه لذا علقه زوجیت فی مابین از تاریخ... ساقط گردید .امضا و مهر دفتر

نمونه شرح طلاق:

۱- برابر دادنامه قطعیته یافته مذکور زوجین حاضر و تقاضای ثبت طلاق نمودند چون مساعی سردفتر جهت اصلاح ذات البین موثر واقع نشد لذا برابر عقدنامه شما... و شناسه یکتای... دفتر ازدواج شماره... مقدار.... مهریه زوجه بود زوجه تمامی آنرا با نفقه ایام عده و معوقه و نحله در قبال طلاق بزوجه خود بذل پس از قبول زوج مطلقه به طلاق خلعی گردید زوجین فاقد اولاد مشترک میباشند زوجین از یکدیگر ادعای دیگری ندارند زوجه علی اقرارها در طهر غیر مواقعه میباشد صیغه طلاق با توکیل زوجین در حضور عدلین جاریشد سه طهر شرعی عده طلاق است . تبصره: اگر مقداری از مهریه بذل شود در شرح اضافه میشود - اگر مهریه اقساطی باشد نوع اقساط در شرح قید و اگر قبوض اقساطی ثبت شود شماره قبوض نیز قید میشود- اگر زوجین اولاد داشته باشند تعداد فرزندان با قید نام و نحوه هزینه حضانت و نحوه ملاقات نیز در شرح اضافه میشود - اگر زوجه حامله باشد در شرح قید و نحوه حضانت و هزینه طفل بعد از زایمان و نحوه ملاقات نیز قید میشود آنوقت عده تا وضع حمل خواهدبود.

طریقه ثبت رجوع و رجوع به مابذل:

در طلاق خلع اگر زوجه به مهریه مبذوله خود رجوع نماید مراتب را با تقاضای کتبی به دفتر اطلاع و سردفتر مکلف است رجوع به مابذل را در ملاحظات دفتر قید و فوراً به اطلاع زوج برساند اگر زوج مراجعه و قصد رجوع داشته باشد رجوع بعقد سابق نیز در ملاحظات ثبت میشود در غیر اینصورت زوج نسبت به پرداخت مهریه مبذوله اقدام میکند و رجوع محقق نمیشود.

و یا اگر زوجین توافقاً حاضر و قصد رجوع داشته باشند با ارائه تقاضای کتبی خواستار ثبت رجوع میشوند و سردفتر لازم است رجوع را در ملاحظات دفتر و سند قید و به امضای زوجین برساند و سپی امضا و ممهور نماید

نحوه قید رجوع در ملاحظات:

۱- در مورخه... زوجه حاضر و با ارائه تقاضای کتبی در خواست مهریه مبذوله خود را نمود لذا مراتب در ملاحظات سند ثبت و به اطلاع زوج رسانده شد. اگر زوج هم مراجعه و قصد رجوع داشته باشد متعاقباً رجوع ثبت میشود. با توجه به درخواست مهریه مبذوله زوج در مورخه.... حاضر و بعقد سابق خود رجوع لذا علقه زوجیت کما فی السابق بین زوجین برقرار گردید امضای زوجین و سردفتر

۲- در مورخه... زوجین حاضر و زوجه مهریه مبذوله خود را از زوج خواستار و زوج هم به عقد سابق خود رجوع نمود لذا علقه زوجیت کما فی السابق بین زوجین

برقرار گردید و مهریه مبذوله در ذمه زوج باقی ماند امضای زوجین و گواهی سردفتر .

پس از ثبت رجوع سردفتر مراتب را در سامانه سازمان ثبت و طی نامه ای به شعبه دادگاه مربوطه و دفتر ازدواج طبق نمونه ذیل اعلام میکند در رجوع به عقد سابق و اجرائیه بجای اخطار اطلاع نامه در برگ عادی دفتر می فرستیم

● متن نامه رجوع :

● ریاست محترم شعبه....

● سلام علیکم پیرو نامه ... باستحضار میرساند که در اجرای دادنامه شماره... و ثبت بکلاسه... زوجه به طلاق خلعی شماره... مطلقه شده بود در مورخه... همراه با زوج به عقد سابق خود رجوع نمودند لذا علقه زوجیت فی مابین برقرار گردید . امضا و مهر دفتر

گیرنده رونوشت : ۱- دفتر ازدواج شماره... جهت ثبت رجوع در ملاحظات سند ازدواج شماره....

در خلع و مبارات حق رجوع به ما بذل تا اتمام عده برای زوجه محفوظ است اگر در آخرین لحظات زوجه به ما بذل رجوع کند ثبت و فوراً به اطلاع زوج رسانده میشود ولی

آخرین لحظات عده برای رجوع به مابذل که زمانی برای اطلاع زوج باقی نیست تا زوج نیز بتواند از حق رجوع استفاده کند جای تامل است

نظر حضرت آیه الله مکارم شیرازی در مورد عدم اطلاع زوج به رجوع زن به مابذل در عده:

سوال: هر گاه زنی که طلاق خلع و یا مبارات داده شده در آخرین روز و یا روزهای عده به مابذل رجوع کند و به مرد اطلاع ندهد یا به محضر اعلام کند ولی فرصت ابلاغ این اعلام به زوج نباشد و عده سپری شود با توجه به اینکه برای شوهر عرفا امکان استفاده از حق رجوع به نکاح نمی باشد آیا رجوع زن اثر شرعی دارد؟
جواب: این رجوع به بذل اشکال دارد

نحوه اخطاریه طلاق:

در برگ مخصوص اخطاریه که از اداره تامین میشود در سه برگ تنظیم و بزوجه و یا زوجه به هزینه در خواست کننده ارسال میگردد. در اخطاریه زوجه حتما قید شود که ابلاغ واقعی شود نحوه تنظیم اخطار در انواع طلاق یکی است .

نحوه تنظیم اخطاریه: در انواع طلاق

۱- دعوت از زوج در برگ اخطاریه بشرح زیر

برگ اخطاریه

<p>آقای ... همسر شما برابر گواهی عدم سازش / دادنامه شماره... شعبه ... با بذل مهریه و سایر حقوق / درخواست حقوق حقه خود تقاضای ثبت طلاق نموده است لذا بدینوسیله به شما اخطار قانونی میگردد ظرف مدت یکماه پس از رؤیت با در دست داشتن شناسنامه و کارت ملی در دفتر خانه به آدرس زیر مراجعه و الا طبق مقررات اقدام به ثبت خواهد شد و اعتراض بعدی شما مسموع نخواهد بود.</p> <p>امضا سردفتر و مهر دفتر</p>	نام و نام خانوادگی زوج
	نام پدر
	آدرس
آدرس دفتر خانه:	

۲- دعوت از زوجه در برگ اخطاریه بشرح زیر

برگ اخطاریه

<p>خانم ... همسر شما برابر گواهی عدم سازش / دادنامه شماره... شعبه ... با پرداخت حقوق حقه شما تقاضای ثبت طلاق نموده است لذا بدینوسیله به شما اخطار قانونی میگردد ظرف مدت یکهفته پس از رؤیت با در دست داشتن شناسنامه و کارت ملی در دفتر خانه به آدرس زیر مراجعه و الا طبق مقررات اقدام به ثبت خواهد شد و اعتراض بعدی شما مسموع نخواهد بود.</p>	<p>نام و نام خانوادگی زوجه</p>
<p>سردفتر:</p>	<p>نام پدر</p>
<p>امضا و مهر دفتر</p>	<p>آدرس</p>
<p>آدرس دفتر خانه:</p>	

۳- اطلاع به زوج در رجوع به مابذل

برگ اخطار

<p>آقای مخاطب همسر مطلقه شما خانم ... با ارائه تقاضای کتبی مهریه مبذوله خود را خواستار شده لذا بدینوسیله به اطلاع جنابعالی میرساند جهت تعیین تکلیف دین خود اقدام نمائید لازم به ذکر است که تا اتمام عده حق رجوع به عقد سابق برای شما محفوظ است.</p> <p>سردفتر طلاق</p>	نام و نام خانوادگی
	نام پدر
	آدرس
آدرس دفترخانه	

نحوه نامه ضمیمه اخطاریه:

مسئول محترم دایره ابلاغ پست شهرستان....

با سلام و نهایت احترام دستور فرمایند اخطاریه پیوستی را به آقای.... ابلاغ (و یا خانم.... ابلاغ واقعی نموده) و یکبرگ اخطاریه رؤیت شده را با تأیید مامور پستی و

درج تاریخ رؤیت باین دفتر عودت فرمایند. امضا و مهر دفتر

تبصره: در اخطاریه دوم فقط یک پیرو اخطاریه قبلی اضافه میشود

گواهی طلاق جهت تعویض شناسنامه زن غیر مدخوله:

با سلام احتراماً بدینوسیله گواهی میشود طلاق باین غیر مدخوله خانم..... فرزند ... به شماره ملی... و آقای ... فرزند..... بشماره ملی.... طی دادنامه شماره.... شعبه... ذیل

سند طلاق شماره.... مورخه... در این دفتر خانه به ثبت رسیده است. این گواهی

صرفاً جهت تعویض شناسنامه زوج / زوجه صادر و اعتبار دیگری ندارد. سردفتر

نمونه اقرار کتبی زوجه به طهر غیر واقعه:

مفهوم طهر غیر واقعه توسط سردفتر به اینجانبه

تفہیم گردید. اینجانبه با علم به شرایط صحت طلاق پس از آخرین طهر با شوهر خود

ملاقات ننموده ام و در طهر غیر واقعه می باشم و هم اکنون در حال حیض و نفاس

نیستم
امضای زوجه

قبوض اقساطی:

قبض اقساطی در مهریه های تقسیطی به تعداد اقساط تنظیم میشود و اجرای آن مستقیماً توسط اجرای ثبت است مگر زوجه بخواهد از متن سند طلاق استفاده کند آنوقت توسط دفتر طلاق اجرائیه صادر میشود

نمونه قبض اقساطی

۱۰۰

ریال

قبض اقساطی

متعهد: نام و نام خانوادگی آقای علی حسن زاده فرزند محمد

متعهد له: نام و نام خانوادگی خانم فاطمه علیزاده

مبلغ: یک میلیون ریال

مقدار: { که باید تادیه شود

از بابت قسط..اول.....سندیکه بشماره/تاریخ ۱۲۳-۳/۴/۹۵.. در دفتر اسناد رسمی

شماره.... ثبت شده است

تاریخ..... محل امضا مسئول یا سردفتر

محل امضاء متعهد.....محل مهر دفتری که سند در آنجا ثبت شده است

متن اطلاع ثبت طلاق غیابی بزوجه و یا زوجه:

آقای/خانم.....

با سلام احتراماً پیرو اخطاریه های مورخ... و .... که از جنابعالی دعوت شده بود متأسفانه جهت ثبت طلاق حاضر نشده اید لذا طلاق .... شماره... در مورخه.... طبق دادنامه مزبوره در این دفتر ثبت و صیغه طلاق جاری شد لذا علقه زوجیت فی ما بین ساقط گردید

مدارک لازم قبل از ثبت طلاق اعم از بائن و رجعی:

- ۱- دادنامه (گواهی عدم سازش و یا حکم)
- ۲- شناسنامه عکسدار زوجین و کارت ملی با کپی آنها
- ۳- سند ازدواج (در صورت نبودن رونوشت سند)
- ۴- گواهی قطعیت و اصالت دادنامه
- ۵- گواهی تست بارداری (در خانمهای صغیره و غیر مدخوله و بالاتر از سن یائسگی لازم نیست)
- ۶- تکمیل فرم اطلاعاتی ۱ زوجین (شغل-تحصیلات-آدرس-شماره تلفن و یا همراه)
- ۷- اقرار کتبی طهر غیر موقعه برای خانمهای مدخوله که کمتر از سن یائسگی هستند (طبق نمونه اطلاعاتی ۲)
- ۸- صورتجلسه طلاق در طلاق رجعی
- ۹- کپی کارت ملی و وکالتنامه وکیل در مواردیکه زوجین وکیل داشته باشند
- ۱۰- پوشه و گیره

اقسام طلاق: بائن و رجعی

الف - بائن:

- ۱- صغیره یعنی زنی که نه سالش تمام نشده است
- ۲- (غیر مدخوله) طلاقى که قبل از نزدیکی واقع شود و عده ندارد
- ۳- (یائسه) طلاقى که در سن یائسگی انجام گیرد و عده ندارد
- ۴- زنیکه او را سه دفعه طلاق داده اند(همسرش را سه بار طلاق داده و در بین هر دو طلاق رجوع کند بعد از طلاق سوم آن زن بر وی حرام است و در ایام عده حق رجوع هم ندارد)

تبصره:مسأله ۱۲ تحریر الوسیله در تکمیل عده - اگر مرد زوجة حره اش را سه طلاق دهد که بین آن ها ازدواج مرد دیگری واقع نشود، بر او حرام می شود و ازدواج او برایش جایز نیست مگر این که با شوهر دیگری با شرطی که در کتاب طلاق می آید - ازدواج نماید. و اگر او را نه طلاق عدّی دهد در حالی که دو محلل در بین آن نه طلاق واقع شود، به این که بعد از سه تای اولی و دومی با غیر طلاق دهنده، ازدواج نماید برای همیشه بر او حرام می شود. و کیفیت وقوع نه طلاق عدّی این است که با شرایط، او را طلاق دهد سپس در عده به او رجوع نماید و او را وطی نماید سپس او را در طهر دیگر طلاق دهد و بعداً رجوع نماید و با او وطی کند پس طلاق سوم او را بدهد و پس از آن بعد از عده اش شوهر دیگری با او ازدواج نماید و بعد از وطی با او از او جدا شود سپس

شوهر اولی بعد از عده اش با او ازدواج نماید سپس سه طلاق را مانند اول بر او واقع سازد و کسی دیگر با او ازدواج نماید، و سه طلاق دیگر مانند طلاق های سابق بر او واقع سازد تا این که نه طلاق شود که بین آن ها ازدواج دو مرد واقع شود پس در نهمی ابداً بر او حرام می شود.

۵- خلعی : زن بواسطه کراهت از زوج در مقابل مالی که به شوهر می دهد(بذل میکند) اعم از مهریه و نفقه و یا بیشتر و یا کمتر و یا هر مال دیگری تا مادامیکه رجوع به عوض نکرده باشد در ایام عده حق رجوع بزوجه نیست

۶- مبارات : بعلت کراهت طرفین که زوجه مالی بزوجه میدهد بشرطیکه مال داده شده زائد بر مهریه نباشد و مادامیکه رجوع به عوض نکرده باشد در ایام عده حق رجوع بزوجه نیست

ب- رجعی: زوج حقوق حقه زوجه را اعم از مهریه و نفقه پرداخت کند و زوج در ایام عده حق رجوع دارد و حق بیرون کردن زن از منزل مشترک در ایام عده را ندارد مگر در مواردیکه استثنا شده است

تبصره: در طلاق قضائی که از طرف حاکم نسبت به عجز زوج از دادن نفقه و یا در اثبات عسر و حرج و جلوگیری از ضرر و زیان زوجه حکم الزام زوج به طلاق صادر میشود نوع طلاق بائن خواهد بود که در ایام عده دیگر زوج نتواند رجوع کند ولی در مفقودالاثار نوع طلاق رجعی است هر وقت تا اتمام عده زوج حاضر شود حق رجوع دارد

عده:

۱- عده طلاق در زنهای قبل از سن یائسگی سه قراء (طهر) است (المطلقات یتربصن بانفسهن ثلاثة قروء) و زنهاییکه قبل از سن یائسگی به جهتی عادت زنانگی ندارند سه ماه است (واللاتی یسنن من المحیض من نسائکم ان ارتبتم فعدتهن ثلاثة اشهر واللاتی لم یحضن) * و در صورت حامله بودن عده تا وضع حمل است (واولات الاحمال اجلهن ان یعضن حملهن)

۲- عده منقطعه چه پایان مدت و چه پس از بذل مدت دو قراء (حیض) است و در زنهای منقطعه که در سن قبل از یائسگی هستند و به جهتی عادت زنانگی ندارند ۴۵ روز است و در صورت حامله بودن عده تا وضع حمل است.

تبصره ۱: جهت احتیاط و اطمینان طبق قانون برای عده زنان مطلقه دائم رعایت سپری شدن سه ماه پس از اجرای طلاق و زنان منقطعه ۴۵ روز پس از بذل مدت و یا انقضای مدت پیش بینی شده است و در طلاق رجعی سپری شدن سه ماه از تاریخ وقوع طلاق برای زوجین در منزل مشترک الزامی است

تبصره ۲- شرایط ازدواج زن پس از طلاق سوم با شوهرش رعایت شود (لزوم مُحَلَّل) و اگر مرد نه بار طلاق (عدی) بدهد زن بر آن مرد حرام ابدی میشود

۳- عده زنان شوهر مرده چه دائم و چه انقطاعی و چه نامزدها و چه صغیر و یا کبیر باشند چهار ماه و ده روز است و در این مدت بر زن واجب است حداد را رعایت نماید منظور از حداد (ترک نمودن هر عملی که عرفا زینت شناخته میشود). (والذین یتوفون منکم و یذرون ازواج بانفسهن اربعة اشهر و عشرا)

۴- زنانیکه نامزد بوده و بکر میباشند و زنان یائسه (زنان معمولی ۵۰ سال به بالا و زنان هاشمی ۶۰ سال به بالا) عده طلاق ندارند. و در عقد موقت که دخول انجام نگرفته در صورت بذل مدت و یا انقضای مدت زوجه عده ندارد

تبصره : ۳- در مفقودالاثربودن مرد زوجه پس از طلاق عده وفات نگه میدارد

۵- اگر در عده طلاق مرد فوت کند رعایت ابعداجلین در محاسبه عده برای زوجه الزامی است

فرم شماره ۱ اطلاعاتی طلاق

مطلقه : نام		شغل	میزان تحصیلات
آدرس: شهرستان		خیابان	کوچه
پلاک	روستا	تلفن	همراه
کدپستی			کد ملی
مطلق: نام		شغل	میزان تحصیلات
آدرس: شهرستان		خیابان	کوچه
پلاک	روستا	تلفن	همراه
شهود: ۱- نام		ش ش	صادر
شغل		آدرس	
کد ملی	کدپستی	سریال	سرپرست
۲- نام	ش ش	صادر	سرپرست
شغل		آدرس	
کد ملی	کدپستی	سریال	سرپرست
۳- نام	ش ش	صادر	سرپرست

شغل	آدرس	متولد	/ /
کدملی	کدپستی	سریال	فرزند
۴- نام	ش ش	صادر	/ /
شغل	آدرس	متولد	/ /
کدملی	کدپستی	سریال	فرزند
معرفین: ۱- نام			
شغل	آدرس	صادر	متولد
کدملی	کدپستی	سریال	/ /
۲- نام	ش ش	صادر	فرزند
شغل	آدرس	متولد	/ /
کدملی	کدپستی	سریال	فرزند

فرم شماره ۲ اطلاعاتی طلاق

مفهوم طهر غیر موقعه توسط سردفتر به اینجانبه
فرزند تفهیم
گردد. اینجانبه با علم به شرایط صحت طلاق پس از آخرین طهر با شوهر خود ملاقات ننموده ام و در
طهر غیر موقعه می باشم و هم اکنون در حال حیض و نفاس نیستم

امضای زوجه

صور مختلف صیغه طلاق

طلاق از ایقاعات است و قبول نمی خواهد و میتوان اصالتا و یا وکالتا در حضور دو نفر شاهد عادل با رعایت شرائط شرعی زوجه اجرا نمود

الف - رجعی:

(اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ. اسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ)

۱- اصالتی: خود زوج طلاق بدهد

فَاطِمَةُ زَوْجَتِي طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۲- زوج مجری را وکیل نماید

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ مُوَكَّلِي حَسَنَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۳- زوج وکیل مرد دارد

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ مُوَكَّلِ مُوَكَّلِي حَسَنَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۴- زوج وکیل زن دارد

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ مُوَكَّلِ مُوَكَّلَتِي حَسَنَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۵- زوج محجور و قیم یا ولی دارد

فَاطِمَةُ زَوْجَةً مُوَكَّلِي حَسَنٍ بِوَكَاةِ قَيْمِهِ (وَلِيِّهِ) طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

۶- زوج غائب و زوجه باذن حاکم

فَاطِمَةُ زَوْجَةً حَسَنٍ مَن وَكَّاهُ الْحَاكِمُ (مِنْ قَبْلِ الْحَاكِمِ) طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص))

(بنابه الحاکم ولی الممتنع - مَن وَكَّاهُ الْحَاكِمُ اولاتر بنظر میرسد)

در طلاق رجعی میتوان بصورت زیرنیز خواند

۱- زَوْجَةً مُوَكَّلِي حَسَنَ الْمُسَمَّاءِ بِفَاطِمَةَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

در بائن غیر مدخوله و یائسه مانند رجعی خوانده میشود مگر بذلی انجام پذیرد.

ب- خلع و مبارات:

خلع:

۱- مرد و زن خودش میخواند:

زن بگوید: بَدَلْتُكَ مَهْرِي لِتَخْلَعَنِي عَلَيْهِ وَ لِتَطْلِقَنِي بِهِ

مرد بگوید: زَوْجَتِي فَاطِمَةُ خَالَعْتَهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ هِيَ طَالِقٌ

۲- مرد از طرف زن وکیل باشد

بَدَلْتُ مَهْرَ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ لِنَفْسِي لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَإِطْلَقَهَا بِهِ
قَبِلْتُ الْبَدْلَ لِنَفْسِي

فَاطِمَةَ زَوْجَتِي خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَلْتُ هِيَ طَالِقٌ هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً عَلَى كِتَابِ
اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

۳- زوجین حاضر و هر دو مجری را وکیل نموده اند

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلِي حَسَنَ زَوْجِهَا
لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأُطْلَقَهَا بِهِ

الْمَرْأَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةَ (زَوْجَةُ مُوَكَّلِي حَسَنَ) خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَلْتُ فَهِيَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ
طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

۴- زوجین هر دو وکیل مرد دارند

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَةٍ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلِي حَسَنَ
زَوْجِهَا لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأُطْلَقَهَا بِهِ

الْمَرْأَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةَ (زَوْجَةُ مُوَكَّلِي حَسَنَ) خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَلْتُ فَهِيَ طَالِقٌ هِيَ
طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

اگر وکیل زن داشته باشند بجای مُوَكَّلَةٍ مُوَكَّلَتِي (مُوَكَّلَةٍ مُوَكَّلَتِي) و بجای مُوَكَّلِي مُوَكَّلِي

(مُوَكِّلٌ مُوَكَّلَتِي) خوانده میشود

۵- زوجه حاضر و زوج وکیل مرد دارد

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةُ بَدَلَتْ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي حَسَنَ زَوْجِهَا لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطَّلَقَهَا بِهِ

الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةُ (زَوْجَةٌ مُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي حَسَنٍ) خَالَعْتُهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ فَهِيَ طَالِقٌ هِيَ طَالِقٌ طَلَقَةً ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً ، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

۶- زوجه محجور وقيم یا ولی دارند زوج مادرش را وکیل و مادر برادرش را وکیل آنهم مجری را وکیل نموده.

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةُ بِوَكَاةِ قَيْمِهَا (وَلِيِّهَا) بَدَلَتْ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلَةٍ مُوَكَّلِي حَسَنَ زَوْجِهَا لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطَّلَقَهَا بِهِ

الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةُ (زَوْجَةٌ مُوَكَّلَةٍ مُوَكَّلِي) بِوَكَاةِ قَيْمِهِ (وَلِيِّهِ) خَالَعْتُهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ فَهِيَ طَالِقٌ هِيَ طَالِقٌ طَلَقَةً ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً ، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

۷- زوج حاضر و زوجه وکیل دارد :

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَةٍ مُوَكَّلِي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلِي حَسَنَ زَوْجِهَا لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطَّلَقَهَا بِهِ.

الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةُ (زَوْجَةٌ مُوَكَّلِي حَسَنٍ) خَالَعْتُهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ فَهِيَ طَالِقٌ ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقَةً ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً ، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۸- زوجین محجور و قیم و یا ولی دارند:

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بِوِكَاالَةِ قَيْمِهَا (وَلِيَّهَا) بَدَلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلِي حَسَنَ زَوْجِهَا لِاخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَاطْلَقَهَا بِهِ.

الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةَ (زَوْجَةٌ مُوَكَّلِي حَسَنَ) بِوِكَاالَةِ قَيْمِهِ (وَلِيَّهِ) خَالَعْتُهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ فَهِيَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقَةً، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۹- زوج غائب و زوجه باذن حاکم:

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِزَوْجِهَا حَسَنَ مَنْ وَلَّاهُ الْحَاكِمُ (مِنْ قَبْلِ الْحَاكِمِ) لِاخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَاطْلَقَهَا بِهِ.

الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةَ مَنْ وَلَّاهُ الْحَاكِمُ (مِنْ قَبْلِ الْحَاكِمِ) خَالَعْتُهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ فَهِيَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقَةً، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

(با توجه به الحاکم ولی الممتنع - مَنْ وَلَّاهُ الْحَاكِمُ اولى تر بنظر میرسد)

۱۰- زوجه حاضر و از طرف زوج وکیل است:

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلِي حَسَنَ زَوْجِهَا لِاخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَاطْلَقَهَا بِهِ.

الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةَ (زَوْجَةٌ مُوَكَّلَتِي حَسَنَ) خَالَعْتُهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ فَهِيَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقَةً، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

تبصره: در طلاق نوبت اول مرة، در نوبت دوم مرتین و در نوبت سوم ثلاث مرارة بیان

ج-مبارات:

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلِي حَسَنَ زَوْجِهَا
لِلْأَبَارِئِهَا عَلَيْهِ وَأَطْلَقَهَا بِهِ
الْمَرْءَةَ الْمَعْلُومَةَ فَاطِمَةَ بَارِئَتِهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ فَهِيَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً،
عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَسُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

تبصره: مجری میتواند در خلع و مبارات بعد از صیغه بذل، قبول بذل را نیز بگوید(قبِلْتُ
الْبَدْلَ عَنْ مُوَكَّلِي -و یا قَبِلْتُ الْبَدْلَ لِمُوَكَّلِي) و نیز بجای عبارت لِأَخْلَعَهَا وَ لِأَطْلَقَهَا
بگوید لِأَخْلَعَهَا وَ يُطَلِّقَهَا و بجای خالعتها علی ما بذلت بگوید مُخْتَلَعَةٌ عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ-و یا در
مبارات بجای لابارئها و اطلقها بگوید لِأَبَارِئِهَا وَ يُطَلِّقَهَا -و بجای بارئتها علی ما بذلت
بگوید مُبَارِئَةٌ عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ

در طلاق خلع اگر زوجه و یا وکیل او حاضر نباشد و وکالت بذل ندهد اجرای صیغه
طلاق مقدور نیست •

شرائط مطلق و مطلقه:

۱- مطلق (طلاق دهنده): باید بالغ -عادل-قاصد و مختار باشد (یعنی طلاق کودک-
دیوانه و سفیه (محجور) - طلاق به شوخی - اجبار کسی به طلاق) صحیح نیست
مطلقه (طلاق داده شده): شرایط مطلق برای مطلقه متصور نیست فقط در اجرای طلاق
مراحل زیر باید مراعات شود

الف- طلاق زن در حال حیض و نفاس باطل است مگر در ۳ مورد

۱- غیر مدخوله باشد (شوهر به زن نزدیکی نکرده باشد) ۲- زن حامله باشد ۳- مرد بوسیله غائب بودن از پاکی زن خبر نداشته باشد

ب- زن در طهر غیر موقعه باشد (بعد از پاکی با شوهر خود نزدیکی نکرده باشد) نزدیکی در زن تائسه اشکال ندارد

تبصره: ۱- اگر بعد از پاکی نزدیکی انجام بگیرد باید صبر کند تا دو باره حیض ببیند و پاک شود ۲- اگر زنی که در سن زنان حائض است ولی حیض نمی بیند و یا مرضعه باشد (عادت ماهانگی نمی بیند) باید از آخرین نزدیکی با شوهر خود سه ماه تریص نگه داشته و بعد طلاق بگیرد

در قانون افراد زیر محجور شناخته میشوند

۱- صغار

۲- اشخاص غیر رشید

۳- مجانین

ولیّ مجنون دائمی میتواند در صورت مصلحت مولی علیه زن او را طلاق دهد

اقسام زنهای حائض:

زنهای حائض بر شش قسمند: اول صاحب عادت وقتیه و عددیه , و آن زنی است که دو ماه پشت سر هم در وقت معین خون حیض ببیند و شماره روزهای حیض او هم در هر دو ماه یک اندازه باشد , مثل آن که دو ماه پشت سر هم از اول ماه تا هفتم خون ببیند. دوم صاحب عادت وقتیه و آن زنی است که دو ماه پشت سر هم در وقت معین خون

حیض ببیند ، ولی شماره روزهای حیض او در هر دو ماه یک اندازه نباشد ، مثلا دو ماه پشت سر هم از روز اول ماه خون ببیند ولی ماه اول روز هفتم و ماه دوم روز هشتم از خون پاک شود.

سوم صاحب عادت عددیه و آن زنی است که شماره روزهای حیض او در دو ماه پشت سر هم به یک اندازه باشد ، ولی وقت دیدن آن دو خون یکی نباشد ، مثل آن که ماه اول از پنجم تا دهم و ماه دوم از دوازدهم تا هفدهم خون ببیند.

چهارم مضطربه و آن زنی است که چند ماه خون دیده ، ولی عادت معینی پیدا نکرده ، یا عادتش به هم خورده و عادت تازه ای پیدا نکرده است .

پنجم مبتدئه و آن زنی است که دفعه اول خون دیدن او است .

ششم ناسیه و آن زنی است که عادت خود را فراموش کرده است .

مدت عادت ماهیانه حد اقل ۳ روز و حداکثر ۱۰ روز است

برای تفصیل به رساله های عملیه مراجعه شود

مراحل ثبت طلاق رجعی:

صورتجلسه طلاق رجعی به سه نوع قابل تنظیم است الف-توافقی ب- توسط زوج ج- توسط زوجه که قبلا مهریه خود را اخذ و بعدا با عسر و حرج حکم طلاق با نوع رجعی صادر شده است

الف- توافقی که زوجین هر دو حاضر و توافق به طلاق نموده اند و با اخذ گواهی از دادگاه بدفتر مراجعه نموده اند که سردفتر طبق مراحل زیر اقدام به ثبت میکند

- ۱- اخذ گواهی عدم سازش و بررسی اصالت آن ۲- اخذ گواهی قطعیت ۳- اخذ گواهی عدم بارداری ۴- اخذ گواهی اصالت در صورت مشکوک بودن ۵- اخذ شناسنامه عکسدار زوجین با کپی تمام صفحات و کپی کارت ملی پشت و رو ۶- تفهیم طهر غیر موقعه بزوجه و اخذ اقرار کتبی به طهر غیر موقعه ۷- تفهیم مراحل صورتجلسه طلاق بزوجهین ۸- بررسی حقوق حقه زوج و چگونگی پرداخت (نقد و یا اقساط و یا طبق حکم اعسار) ۹- دعوت از زوجین و شهود عدلین و معرفی در یک جلسه جهت تنظیم صورتجلسه ۱۰- ثبت مشخصات زوجین و شهود و معرفی و سایر موارد و قید موارد شرح قرارداد در صورتجلسه ۱۱- اخذ حقوق حقه زوج از زوج ۱۲- امضای زوجین و تحویل حقوق حقه زوج به خودش و اخذ رسید ۱۳- اخذ وکالت از زوج جهت اجرای صیغه ۱۴- امضا و مهر صورتجلسه و بایگانی آن

۱۴- اگر زوج در زمان عده مراجعه و اعلام رجوع نماید سردفتر مراتب رجوع را در صورتجلسه قید و به امضای زوج میرساند و مراتب رجوع را بزوجه اطلاع و صورتجلسه را ابطال میکند

۱۵- اگر عده تمام شود و رجوع محقق نشود زوجین متفقا مراجعه و با ارائه گواهی کتبی اسکان تقاضای ثبت طلاق میکنند که سردفتر نسبت به تکمیل صورتجلسه و ثبت در

دفتر طلاق اقدام مینماید در این مورد لازم نیست که شهود و معرفین قبلی را حتما
بیاورند افراد دیگری میتوانند بیاورند

۱۶- حال اگر عده تمام شود و رجوع محقق نشده باشد و زوجین هر دو بعد از سپری
شدن عده در موعد مقرر مراجعه ننمودند با یکبار اخطاریه دعوت بعمل می آید اگر حاضر
شدن ثبت تکمیل میشود و الا مراتب عدم حضور به شعبه مربوطه اعلام و نحوه ثبت
استعلام میگردد

۱۷- زوج حاضر و با ارائه گواهی اسکان تقاضای ثبت نمود ولی زوجه حاضر نیست در
این مورد یکبار طی اخطاریه از زوجه دعوت در صورت حضور خودش مدارک را امضا
میکند و الا اگر حاضر نشود صورتجلسه تکمیل و طلاق بدون حضور زوجه ثبت و
مراحل ثبت به اطلاع زوجه میرسد(در صورت عدم حضور زوجه گواهی اسکان بعهد
زوج است)

۱۸- زوجه حاضر و با ارائه گواهی اسکان تقاضای ثبت میکند ولی زوج حاضر نشده
یکبار طی اخطاریه از زوج دعوت بعمل می آید اگر حاضر نشد مراتب عدم حضور زوج
به شعبه مربوطه اعلام و نحوه ثبت استعلام میشود

ب- خواهان زوج و زوجه یا وکیل او حضور ندارد

۱- سردفتر مدارک لازمه که در بدائف گفته شد بجز ۳ و ۶ از زوج اخذ و گواهی عدم سازش را در دفتر اندیکاتور ثبت و گواهی تائید بزوجه تحویل میشود

۲- تنظیم اخطاریه در نوبت اول و ارسال بزوجه اگر در موعد مقرر حاضر نشود مجددا اخطاریه دوم ارسال میگردد باز اگر حاضر نشد اقدام به تنظیم صورتجلسه طلاق مینماید (اخطاریه ها باید ابلاغ واقعی شوند)

احتساب حقوق حقه زوجه و تحویل از زوج (اگر مهریه اشیا و یا سکه باشد سردفتر نمیتواند تحویل بگیرد بایستی زوج تمامی آن را به اجرای احکام شعبه مربوطه تحویل و گواهی مربوطه را بدفتر تحویل دهد و اما اگر وجه نقد باشد میتواند در یک حساب امانی که سردفتر معرفی میکند واریز و فیش مربوطه را بدفتر تحویل دهد و یا به اجرای احکام تادیه نماید)

۳- ثبت مشخصات زوجین و شهود و معرفین و سایر موارد در صورتجلسه

۴- امضای شهود و معرفین و زوج در صورتجلسه

۵- اخذ وکالت برای اجرای صیغه از زوجبا حضور شهود عدلین

۶- امضا و مهر صورتجلسه و بایگانی

ج- خواهان زوجه و زوج یا وکیل او حاضر نیست:

یکی از موارد نادر است ، زوجه سالها قبل مهریه خود را از زوج اخذ نموده باشد حالا با عسر حرج تقاضای طلاق بنماید و دادگاه زوج را الزام به طلاق با نوع رجعی نماید

۱- اخذ مدارک لازم از زوجه و ثبت گواهی در دفتر اندیکاتور و گواهی تأیید بزوجه اگر زوجه وکالت طلاق داشته باشد دعوت از زوج نیاز نیست صورتجلسه تنظیم میشود والا از زوج طی دومرحله اخطاریه احضار اگر حاضر نشدو اعلام عذر هم نمود صورتجلسه تنظیم میشود منتهی بایستی تبصره ماده ۳۳ در حکم اعمال شود اگر زوج اعلام عذر نمود برای بار سوم اخطاریه ارسال میشود سپس در صورت عدم حضور صورتجلسه تنظیم میشود

تبصره ۱: در تمامی مراحل الف-ب و ج در شرح قرارداد چگونگی مهریه و نفقه و نحله و جهیزیه زوج قید و اگر اولاد داشته باشند نحوه حضانت و هزینه آن و تعیین تکلیف ملاقات قید اگر زوجه حامله باشد آنوقت باید چگونگی وضع زایمان و تکلیف بچه بعد از زایمان با نحوه حضانت و ملاقات در صورتجلسه قید شود اگر مهریه با حکم اعسارو یا توافقی اقساطی باشد نحوه اقساط قید و قبوض اقساطی مربوطه که به امضای زوج رسیده تنظیم میشود

تبصره ۲: اگر در احضار زوجه سردفتر نتواند از حال شرعی زوجه اطلاع حاصل کند و یا زوج نیز نتواند حال شرعی همسرش را به سردفتر اطلاع دهد سردفتر احتیاطا صیغه طلاق را در دو مرحله به فاصله ده روز اجرا و موارد را در صورتجلسه قید میکند و عده زوجه از روز اجرای مرحله دوم محاسبه میشود(اگر زوجه در مرحله اول پاک بود فیهاالمراد اگر پاک نبود مرحله دوم بعد از ده روز حساب میشود)

تبصره ۳: اگر در حین عده یکی از زوجین فوت نماید و دیگری به دفتر اطلاع دهد با اخذ برگ فوت در صورت جلسه فوت آن قید و صورت جلسه ابطال ولی عده زوجه به عده وفات تبدیل میشود و از روز اطلاع زوجه محاسبه میشود

تبصره ۴: برای اجرای صیغه طلاق حضور ۲ نفر شاعد عادل الزامی است منتهی اگر سردفتر نتوانست عدالت شهود را محرز نماید مجبور است صیغه طلاق را در مسجد و یا حوزه و یا دونفر شاهد عادل دیگر اجرا کند و یا کسی را از طرف خود توکیل کند تا این کار را انجام دهد

صیغه طلاق رجعی:

طلاق باید منجز باشد و به تعلیق قبول نیست. طلاق از ایقاعات است و قبول نمی خواهد و میتوان اصلتا و یا وکالتا در حضور دو نفر شاهد عادل با رعایت شرائط شرعی زوجه اجرا نمود

سردفتر حین اجرا با صلواتی نظر شهود عدلین را به استماع جلب میکند

(اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدًا وَّ اٰلِ مُحَمَّدٍ. سردفتر اسامی زوجین و مقدار مهریه پرداختی را

دوبار اعلام میکند سپس بلافاصله اجرای عقد

(اَسْتَغْفِرُاللهَ رَبِّيَّ وَاَتُوْبُ اِلَيْهِ - طلاق دهنده آقای.... طلاق داده شده خانم.... مهریه

پرداختی .....) ۲ بار

صور مختلف صیغه طلاق رجعی:

۱- اصلاتی: خود زوج طلاق بدهد

فَاطِمَةُ زَوْجَتِي طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۲- زوجین حاضر و زوج مجری را وکیل نماید

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ مُوَكَّلِي حَسَنَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً

عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۳- زوجه حاضر و زوج غائب و وکیل مرد دارد

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ مُوَكَّلِ مُوَكَّلِي حَسَنَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً

عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۴- زوجه حاضر و زوج غائب و وکیل زن دارد

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ مُوَكَّلِ مُوَكَّلَتِي حَسَنَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً

عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۵- زوج حاضر و زوجه وکیل مرد دارد

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ مُوَكَّلِي حَسَنَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً

عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۶- زوجین محجور و قییم یا ولی دارند

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ حَسَنَ بِوَكَاةِ قَيْمِهِ (وَلِيِّهِ) طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً

عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۷- زوج غائب و زوجه باذن حاکم

فَاطِمَةُ زَوْجَةَ حَسَنٍ مَن وَّلَاهُ الْحَاكِمُ (مِنْ قِبَلِ الْحَاكِمِ) طَالِقٌ ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقَةً ، هِيَ طَالِقٌ
مَرَّةً ، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

(با توجه به الحاکم ولی الممتنع ، من ولایه الحاکم رسا تر است)

تبصره: در طلاق رجعی میتوان بصورت زیرنیز خواند

۱- زَوْجَةُ مُوَكَّلِي حَسَنِ الْمُسَمَّاءِ بِفَاطِمَةَ طَالِقٌ ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقَةً ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً عَلَى كِتَابِ اللَّهِ
و سنت رسوله (ص)

مراحل ثبت طلاق خلع و مبارات:

در تمام مراحل طلاق خلع و مبارات بعد از ثبت طی نامه ای به شعبه مربوطه و دفتر
ازدواج اطلاع داده میشود

الف: خلع توافقی

زوجین هر دو باهم تقاضای طلاق خلعی مینمایند و زوجه بر اثر تنفر از زوج مبلغی رادر
قبال طلاق بزوجه بذر مینماید (بذر تمام و یا قسمتی از مهریه و یا نفقه)

الف- توافقی که زوجین هر دو حاضر و توافق به طلاق نموده اند و با اخذ گواهی از
دادگاه بدفتر مراجعه نموده اند که سردفتر طبق مراحل زیر اقدام به ثبت میکند

مدارک ثبت طلاق:

۱- اخذ گواهی عدم سازش یا حکم و بررسی اصالت آن ۲- اخذ گواهی قطعیت ۳- اخذ گواهی عدم بارداری ۴- اخذ گواهی اصالت در صورت مشکوک بودن ۵- اخذ شناسنامه عکسدار زوجین با کپی تمام صفحات و کپی کارت ملی پشت و رو ۶- تفهیم طهر غیر مواقعه بزوجه و اخذ اقرار کتبی به طهر غیر مواقعه ۷- دعوت از زوجین و شهود عدلین و معرفی جهت ثبت طلاق در یک جلسه ۸- تکمیل فرم اطلاعاتی زوجین (شغل - تحصیلات - ساکن - شناسه یکتای ازدواج) ۹- ثبت مشخصات زوجین در سامانه و ثبت اولیه ۱۰- ثبت مشخصات زوجین و شهود و معرفی و سایر موارد و قید موارد شرح قرارداد در دفتر و سند ۱۱- اخذ حقوق حقه مابقی زوجه در صورت عدم بذل تمامی مهریه از زوج ۱۲- امضای زوجین و شهود و معرفی در سند و دفتر و تحویل حقوق حقه اخذ شده زوجه بخودش و اخذ رسید ۱۳- اخذ وکالت از زوج و وکالت بذل از زوجه جهت اجرای صیغه در حضور شهود عدلین ۱۴- ثبت نهائی و اخذ اثر انگشت و اخذ شناسه یکتا ۱۵- ثبت شناسنامه زوجین و امضا و مهر سند و تحویل به طرفین

ب- طلاق خلع و کالتی:

۱- زوج بزوجه در دفتر وکالت طلاق داده است و یا از وکالت ضمن عقد استفاده میکند در این حال دادگاه حکم طلاق با وکالت خود زوجه صادر میکند که با ارائه زوجه بدفتر بدون اخطار بزوجه قابل ثبت است و زوجه بجای زوج امضا و قبول بذل مینماید

تبصره ۱: اگر در حکم قید شود که در صورت عدم حضور زوج با وکالت ثبت شود آنوقت با دو بار اخطاریه بزوجه و در صورت عدم حضور با استفاده از وکالت زوجه طلاق ثبت میشود و طلاق به اطلاع زوج میرسد

تبصره ۲- اگر زوجه وکالت نداشته باشد و باذن حاکم باشد و زوج یا وکیلش حاضر نباشد دو بار بزوجه اخطاریه ارسال در صورت عدم حضور با استفاده از تبصره ماده ۳۳ طلاق باذن حاکم ثبت میشود و ثبت طلاق به اطلاع زوج میرسد

تبصره ۳- اگر زوج مفقود الاثر و یا مجهول المکان باشد یکبار اخطاریه در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار منتشر و سپس قابل ثبت است (تبصره ماده ۳۳) سپس ثبت طلاق نیز از طریق روزنامه بزوجه ابلاغ میشود

تبصره ۴: در تمامی مراحل طلاق خلعی و مبارات در شرح قرارداد چگونگی بذل مهریه و نفقه و نحله و جهیزیه زوجه قید و اگر اولاد داشته باشند نحوه حضانت و هزینه آن و تعیین تکلیف ملاقات و اگر زوجه حامله باشد آنوقت باید چگونگی وضع زایمان و تکلیف بچه بعد از زایمان با نحوه حضانت و ملاقات در صورتجلسه قید شود اگر مهریه با حکم اعسار و یا توافقی اقساطی باشد نحوه اقساط قید و قبوض اقساطی مربوطه که به امضای زوج رسیده تنظیم میشود

طلاق مبارات:

ثبت طلاق مبارات همانند طلاق خلعی است فقط تنفر از دو طرف و مال بذل شده نباید از مهریه زیاد باشد و نوع طلاق مبارات است

تبصره ۵: در طلاق خلع و مبارات حق رجوع به مابذل برای زوجه و سپس حق رجوع به زوجیت برای زوج محفوظ است اگر زوجین در ایام عده حاضر و قصد رجوع داشته باشند با تقاضای کتبی زوجه به مهریه مبذوله خود رجوع و زوج هم به عقد سابق خود رجوع میکند و مراتب در ملاحظات سند و دفتر قید و در شناسنامه زوجین ثبت میگردد و مراتب به شعبه مربوطه و دفتر ازدواج آنها اعلام و در سامانه ثبت میشود

تبصره ۶: اگر زوجه به تنهایی به مهریه مبذوله خود رجوع نماید مراتب در ملاحظات سند قید و طی اخطاریه بزوجه اعلام میشود اگر زوج هم حاضر و قصد رجوع داشته باشد رجوع به زوجیت ثبت و به شعبه مربوطه و دفتر ازدواج آنها اعلام میشود اگر حاضر نشد فقط رجوع به مابذل که در دفتر ثبت شده باقی و فقط به دفتر ثبت ازدواج اطلاع داده میشود

صیغه طلاق خلع و مبارات:

طلاق باید منجز باشد و به تعلیق قبول نیست. طلاق از ایقاعات است و قبول نمی‌خواهد و میتوان اصالتا و یا وکالتا در حضور دو نفر شاهد عادل با رعایت شرایط شرعی زوجه اجرا نمود

سردفتر حین اجرا با صلواتی نظر شهود عدلین را به استماع جلب میکند

(اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ. سردفتر اسامی زوجین و مقدار مهریه پرداختی را

دوبار اعلام میکند سپس بلافاصله اجرای عقد

(اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَآتُوبُ إِلَيْهِ - طلاق دهنده آقای.... طلاق داده شده خانم....

مقدار مبلغ بذل شده

خلع و مبارات:

الف: صیغ خلعی:

۱- مرد و زن خودش میخواند:

زن بگوید: بَدَلْتُكَ مَهْرِي لِتَخْلَعَنِي عَلَيْهِ وَتَتَطَلَّقَنِي بِهِ

مرد بگوید: زَوْجَتِي فَاطِمَةَ خَالَعْتُهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ هِيَ طَالِقٌ

۲- مرد از طرف زن و کیل باشد

بَدَلْتُ مَهْرَ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ لِنَفْسِي لِاخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَلِاطْلَقَهَا بِهِ

قَبِلْتُ الْبَدْلَ لِنَفْسِي

فَاطِمَةُ زَوْجَتِي خَالَعْتُهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ هِيَ طَالِقٌ هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً عَلَى كِتَابِ

الله و سنت رسوله (ص)

۳- زوجین حاضر و هر دو مجری را و کیل نموده اند

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام- نصف- ربع- بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلِي حَسَنَ زَوْجِهَا

لِاخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَاطْلَقَهَا بِهِ

الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةَ (زَوْجَةُ مُوَكَّلِي حَسَنٍ) خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَّلْتُ فِيهِ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ
طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

۴- زوجین هردو وکیل مرد دارند

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَةِ مُوَكَّلِي فَاطِمَةَ بَدَّلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي حَسَنٍ
زَوْجِهَا لِاخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطَّلَقَهَا بِهِ
الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةَ (زَوْجَةُ مُوَكَّلِي حَسَنٍ) خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَّلْتُ فِيهِ طَالِقٌ هِيَ
طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

اگر وکیل زن داشته باشند بجای مُوَكَّلَةِ مُوَكَّلِي (مُوَكَّلَةِ مُوَكَّلَتِي) و بجای مُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي (مُوَكَّلِي مُوَكَّلَتِي) خوانده میشود

۵- زوج حاضر وکیل مرد دارد

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَّلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي حَسَنٍ زَوْجِهَا
لِاخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطَّلَقَهَا بِهِ
الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةَ (زَوْجَةُ مُوَكَّلِي حَسَنٍ) خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَّلْتُ فِيهِ طَالِقٌ هِيَ
طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

۶- زوجة محجور و ولی یا قیم دارد و زوج مادرش را وکیل و مادر برادرش را وکیل آنها مجری را وکیل نموده.

فَاطِمَةُ زَوْجَةً حَسَنَ بَوِكَالَةٍ وَلِيَّهَا (قِيَمِهَا) بَدَلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوكَلِّ
مُوكَلَّةَ مُوكَلِّي حَسَنَ زَوْجِهَا لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطْلَقَهَا بِهِ
الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةُ (زَوْجَةَ مُوكَلِّ مُوكَلَّةَ مُوكَلِّي) بَوِكَالَةٍ وَلِيَّهِ (قِيَمِهَا) خَالَعْتُهَا عَلَى مَا
بَدَلْتُ فِيهِ طَالِقٌ هِيَ طَالِقٌ مُرَّةً ، هِيَ طَالِقٌ مُرَّةً ، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّتِ رَسُولِهِ (ص)

٧- زوج حاضر و زوجه وكيل دارد :

عَنْ قَبْلِ مُوكَلَّةَ مُوكَلِّي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوكَلِّي حَسَنَ زَوْجِهَا
لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطْلَقَهَا بِهِ.

الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةُ (زَوْجَةَ مُوكَلِّي حَسَنَ) خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَلْتُ فِيهِ طَالِقٌ ، هِيَ طَالِقٌ
مُوكَلَّةً ، هِيَ طَالِقٌ مُرَّةً ، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

٨- زوجين محجور و ولي يا قيم دارند:

فَاطِمَةُ زَوْجَةً حَسَنَ بَوِكَالَةٍ وَلِيَّهَا (قِيَمِهَا) بَدَلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا
لِوَلِيِّ (لِقِيَمِ) زَوْجِهَا حَسَنَ لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطْلَقَهَا بِهِ.

الْمَرْثَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةُ (زَوْجَةَ حَسَنَ) بَوِكَالَةٍ وَلِيَّهِ (قِيَمِهَا) خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَلْتُ فِيهِ طَالِقٌ ،
هِيَ طَالِقٌ مُوكَلَّةً ، هِيَ طَالِقٌ مُرَّةً ، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

٩- زوج حاضر و زوج غائب و باذن حاكم:

عَنْ قَبْلِ مُوكَلَّتِي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِزَوْجِهَا حَسَنَ مَنْ وَلَّاهُ الْحَاكِمُ
(مَنْ قَبِلَ الْحَاكِمِ) لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطْلَقَهَا بِهِ.

الْمَرْئَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةَ مَنْ وُلَّاهُ الْحَاكِمُ (مِنْ قِبَلِ الْحَاكِمِ) خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَّلْتُ فِيهِ طَالِقٌ،
 هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)
 (با توجه به الحاکم ولی الممتنع ، من ولاده الحاکم رسا تراست)

۱۰- زوجه حاضر و از طرف زوج وکیل است:

عَنْ قِبَلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَّلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلَتِي حَسَنٌ
 زَوْجَهَا لِاخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطْلَقَهَا بِهِ.
 الْمَرْئَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةَ (زَوْجَةٌ مُوَكَّلٍ مُوَكَّلَتِي حَسَنٌ) خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَّلْتُ فِيهِ طَالِقٌ، هِيَ
 طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

تبصره: در طلاق نوبت اول مرة ، در نوبت دوم مرتین و در نوبت سوم ثلاث مرآة بیان
 میشود .

ب- صیغه مبارات:

زوجین هر دو حاضر
 عَنْ قِبَلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَّلْتُ (تمام-نصف-ربع-بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلِي حَسَنٌ زَوْجَهَا
 لِابَارَتِهَا عَلَيْهِ وَأَطْلَقَهَا بِهِ
 الْمَرْئَةُ الْمَعْلُومَةُ فَاطِمَةَ (زَوْجَةٌ مُوَكَّلِي حَسَنٌ) بَارَتُّهَا عَلَى مَا بَدَّلْتُ فِيهِ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ
 طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

بقیه صور صیغه مبارات مانند خلع است فقط بجای لاخلعها لبارئهاو بجای خالعتها بارئها گفته میشود

تبصره: مجری میتواند در خلع و مبارات بعد از صیغه بذل، قبول بذل را نیز بگوید (قَبِلْتُ الْبِذْلَ عَنْ مُوَكَّلِي - ویا قَبِلْتُ الْبِذْلَ لِمُوَكَّلِي) ولی چون مجری یکنفر است و قبلا با وکالت زوج قبول بذل نموده است اگر قبول بذل را هم در صیغه نگوید بنظر صحیح است و نیز بجای عبارت لَاحْلَعَهَا وَ لَاطْلَقَهَا بگوید لِیَحْلَعَهَا وَ يَطْلُقَهَا و بجای خالعتها علی ما بذلت بگوید مُخْتَلَعَةً علی ما بَدَلْتُ - ویا در مبارات بجای لبارئها و اطلقها بگوید لِیُبَارِئَهَا وَ يُطَلِّقَهَا - و بجای بارئتها علی ما بذلت بگوید مُبَارِئَةً علی ما بَدَلْتُ و در محجور اگر ولی نباشد باذن حاکم طلاق داده میشود

در طلاق خلع اگر زوجه و یا وکیل او حاضر نباشد و وکالت بذل ندهد اجرای صیغه طلاق مقدور نیست مگر زوج حقوق حقه زوجه را پرداخت و به طلاق رجعی مطلقه نماید (بعضیها معتقدند بذلی که زوجه در دادگاه انجام داده برای اجرای صیغه کافی نیست باید در حضور مجری وکالت بذل دهد و یکعه به بذلی که زوجه در دادگاه پذیرفته اکتفا میکند) (الله اعلم)

ثبت طلاق بائن غیر مدخوله و یائسه همانند طلاق خلع و مبارات است در غیر مدخوله زوجه مستحق نصف مهریه و یائسه کل مهریه که آنرا یا بذل میکند و یا اخذ و اجرای صیغه در صورت اخذ همانند رجعی و در بذل مانند خلع میباشد پس از ثبت طلاق اعلام به شعبه مربوطه لازم و به دفتر ازدواج لزومی ندارد حال کسی اعلام بکند مانعی نیست در مورد حقوق حقه زوجه در شرح قرار داد چگونگی بذل و یا اخذ حقوق متصوره

بصورت نقد و یا اقساط قید میشود و در این نوع طلاقها عده و نفقه ایام عده متصور نیست و زوجه میتواند پس از اجرای صیغه با شخص دیگری ازدواج نماید نحوه ثبت طلاق غیر مدخوله و یائسه :

تمام مراحل مدارک ثبت طلاق خلعی و مبارات در بائن غیر مدخوله و یائسه بجز تست بارداری و طهر غیر موافقه متصور است و غیر مدخوله و یائسه عده و نفقه ایام عده ندارد

اگر حقوق زوجه نقدا پرداخت شود در شرح قید و یا اگر قسطی باشد طبق توافق قبلی و متن حکم و یا حکم اعسار زوج در شرح قید و به اقساط قبض صادر میشود و یا خودشان اگر به چک و یا سفته توافق کنند چک و یا سفته صادر و سریال آنها در شرح قید میشود و در بائن یائسه تکلیف فرزندان نیز تعیین میشود و در مورد غیبت زوج و یا زوجه طبق قوانین و مراحل قبلی که در طلاق خلع و مبارات آمده اجرا میشود پس از اخطاریه ها قابل ثبت است. بشرح زیر عمل میشود.

طریقه لغو سند در دفتر طلاق در صورت بروز اختلاف:

اگر زوجین و یا زوج در ثبت طلاق از تکمیل و اجرای صیغه منصرف شود بشرح زیر لغو میشود.

چون زوجین قبل از اجرای صیغه از تکمیل سند و اجرای صیغه منصرف شدند لذا مندرجات این صفحه و سند طلاق به شماره مسلسل... کان لم یکن تلقی و از درجه اعتباراسنادی خارج و شماره ترتیب به صفحه بعد موکول گردید. امضای زوجین و

یازوج در صورت امکان ولی امضای سردفتر حتما (لاشه طلاقنامه به اداره ثبت ارسال تا از موجودی سامانه کسر شود)

طلاق محجورین:

حجر در لغت به معنی منع است و معاملات شخص محجور ممنوع است و محجور به چند دسته تقسیم میشود ۱- صغار ۲- غیر رشید (سفیه) ۳- مجنون و صغار خود نیز دودسته میباشد ۱- ممیز ۲- غیر ممیز و مجنون ۱- جنون ادواری ۲- جنون دائمی

*صغیر ممیز میتواند تصرفات حقوقی نافع انجام دهد (هبه بلاعوض) و بقیه تصرفات غیر نافذ با تنفیذ بعدی ولی و یا قیم صحیح است

* سفیه اعمال صرفا نافع را میتواند انجام دهد و به اذن ولی نیاز نیست (قبول هبه - بخشش) اگر سفیه متصل به صغر باشد با تنفیذ ولی و اگر منفصل به صغر باشد با تنفیذ قیم

* اعمال حقوقی مجنون مثل صغیر غیر ممیز بطور کلی باطل و با تنفیذ بعدی کامل نمیشود

اما در مورد ازدواج در تمام موارد محجورین حتی سفیه قیم وظیفه دارد که در صورت نیاز برای آنها ازدواج کند

در مورد طلاق:

۱- در مورد صغیر: اگر ولی قهری برای او ازدواج کرده باشد قیم نمیتواند زن او را طلاق دهد

۲- در مورد سفیه: چون حجر سفیه محدود به امور مالی است لذا خود سفیه میتواند زنش را طلاق دهد و قیم نمیتواند زن او را طلاق دهد

۳- در مورد مجنون: چون اراده حقوقی ندارد ولیّ مجنون دائمی در صورت مصلحت مولی علیه میتواند زن او را طلاق بدهد و قیم با پیشنهاد دادستان و تصمیم دادگاه میتواند زن مجنون را طلاق بدهد

جنون ادواری در حال افاقه میتواند زن خود را طلاق بدهد ولی باید افاقه او توسط پزشک قانونی و دادگاه ثابت شود (بهتر است ولی و یا قیم انجام دهد)

فرجام خواهی گواهی عدم امکان سازش:

ردیف ۸/۸۲ هیئت عمومی رأی شماره ۶۶۶-۱۹/۳/۱۳۸۳
رای وحدت رویه هیئت عمومی دیوان عالی کشور
آنچه از نحوه تدوین بند الف ماده ۳۶۸ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مستفاد می شود این است که رسیدگی فرجامی نسبت به احکام نکاح و فسخ آن صرفاً مربوط به اصل نکاح و فسخ آن می باشد و کلمه اصل به سایر موضوعات مذکور در بند ۲ ماده مزبور از جمله طلاق تسری ندارد. زیرا اولاً کلمه طلاق در جمله بطور مطلق ذکر شده، ثانیاً کلمه طلاق با علامت (،) از اصل نکاح و فسخ آن متمایز گردیده است، بنابراین با توجه به اهمیت طلاق از نظر شارع مقدس اسلام کلیه دعاوی مربوط به طلاق قابل رسیدگی فرجامی بوده و رأی شعبه سی ام دیوان عالی کشور که با این نظر انطباق دارد به اکثریت آراء اعضاء هیأت عمومی دیوانعالی کشور تأیید می شود. این رأی به استناد ماده ۲۷۰ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در

امور کیفری برای دادگاهها و شعب دیوان عالی کشور در موارد مشابه لازم الاتباع است .

تدلیس یا فریب در ازدواج

ماده ۱۱۲۸ قانون مدنی بیان می دارد: «هرگاه در یکی از طرفین صفت خاصی شرط شده و بعد از عقد معلوم شود که طرف مذکور فاقد وصف مقصود بوده، برای طرف مقابل حق فسخ خواهد بود، خواه وصف مذکور در عقد بر آن واقع شده باشد.» تصریح شده یا عقد متبایناً به گزارش خبرنگار حقوقی قضایی باشگاه خبرنگاران، فریب در ازدواج (تدلیس) به مفهوم اثبات صفات مطلوب یا رفع عیوب به صورت دروغین، از جمله عوامل فروپاشی نظام خانواده یا تیرگی روابط زوجین است. به این لحاظ زن و مرد از فریب یکدیگر نهمی شده اند، علاوه بر آن، فریب دارای پیامدهای حقوقی نیز می باشد. راهی که شارع مقدس برای جبران این ضرر پیش بینی نموده، حق فسخ نکاح است. ماده ۱۱۲۸ قانون مدنی بیان می دارد: «هرگاه در یکی از طرفین صفت خاصی شرط شده و بعد از عقد معلوم شود که طرف مذکور فاقد وصف مقصود بر آن واقع بوده، برای طرف مقابل حق فسخ خواهد بود، خواه وصف مذکور در عقد تصریح شده یا عقد متبایناً شده باشد.» نمونه هایی از تدلیس عبارتند از: - مردی که سواد اندکی در حد خواندن و نوشتن داشته و نیز به واسطه سانحه ای که در کودکی برایش اتفاق افتاده، گردنش کج بوده است، به خواستگاری دختری می رود و در مراسم خواستگاری دچار گردن درد شده است، خود را دیپلمه معرفی می نماید و گردن خود را بسته و وانمود می کند که موقتاً پس از ازدواج همسر او متوجه فریب شوهر شده، به دادگاه

مراجعه نموده و تقاضای فسخ نکاح می کند. ازدواج کرده و شش ماه زندگی زناشویی داشته است، پس از طلاق، شناسنامه المثنی گرفته و - زنی قبلاً خود را دوشیزه معرفی می نماید، بعد از ازدواج، همسرش متوجه ازدواج قبلی زن می شود. اما به دلیل آنکه مهربه زن سنگین بوده و شوهر از نظر اقتصادی توان پرداخت آن را نداشته، از طلاق منصرف می شود. اما به دلیل برخورد غیرصادقانه همسرش، خشمگین بوده و بنای ناسازگاری با زن را گذاشته است، زن تحمل نکرده و از دادگاه تقاضای طلاق کرده است - دختری پس از ازدواج متوجه شده که همسرش او را فریب داده و در خارج از کشور همسر دارد و اکنون مجهول‌ال‌مکان است و مدتی است که نفقه پرداخته نکرده است. ماده ۱۱۲۸ قانون مدنی بیان می دارد: «هرگاه در یکی از طرفین صفت خاصی شرط شده و بعد از عقد معلوم شود که طرف مذکور فاقد وصف مقصود بر آن واقع بوده، برای طرف مقابل حق فسخ خواهد بود، خواه وصف مذکور در عقد تصریح شده یا عقد متبایناً شده باشد.» «معاونت حقوقی و امور مجلس ۲۰۱۶/۳۱/۱۰

- ۲/۳ <http://www.hvm.ir/Print.aspx?id=۳۶۸۸۱> دختر دارای لکه ای قهوه ای رنگ بر روی پوست پا در پشت زانو است، همسرش بعد از ازدواج از ادامه زندگی با زن منصرف شده است، اما به دلیل مهریه سنگین زن، توان طلاق و پرداخت مهریه را ندارد، به دادگاه مراجعه نموده و ادعای تدلیس زوجه را نموده و عنوان می کند، همسرش دارای نقص زیبایی می باشد و این مطلب را به او نگفته است، بنابراین تقاضای فسخ نکاح دارد - مردی که معتاد به مشروب و تریاک بوده، خود را سالم وانمود کرده؛ پس از ازدواج زن متوجه شده و تقاضای جدایی دارد - مردی به دادگاه مراجعه کرده و در

تقاضای فسخ نکاح ادعا می کند، همسرش ازدواج قبلی خود را از او مخفی داشته است و در شناسنامه المثنی او نیز، اثری از این موضوع نبوده است، زن ادعا می کند که حقیقت را در گفتگوی خصوصی قبل از عقد با همسرش در میان گذاشته و شوهر با علم به این موضوع اقدام به ازدواج با او نموده است، از زن دلیل این ادعا خواسته شده و زن قادر به اثبات آن نیست. به هر حال تدلیس به چیزی اطلاق می شود که سبب ابهام امر بر فرد فریب خورده می گردد. همچنین موارد دیگری که فریب در ازدواج محسوب شده و باعث ایجاد حق فسخ میشود: اگر هر یک عیوب ذیل حین عقد در مرد بوده و زن از آن بی خبر بوده است: ۱- جنون (دیوانگی) (۲) - خصاء (بیماری جنسی) (۳) - عنن به شرط اینکه ولو یکبار عمل زناشویی را انجام نداده باشد. ۴ - مقطوع بودن آلت تناسلی به اندازه‌های که قادر به عمل زناشویی نباشد. و اگر هر یک از عیوب ذیل حین عقد در زن بوده ولی مرد از آن بی خبر بوده است: ۱- جنون (دیوانگی) (۲) - قرن (بیماری جنسی) (۳) - برص (بیماری پوستی) (۴) - افشاء (بیماری جنسی) (۵) - زمین گیری ۶ - نایبائی از هر دو چشم* مجازات در مقابل فریب در ازدواج دو راهکار وجود دارد. فرد فریب خورده یا می تواند از طریق کیفری شکایت کند که در این صورت ۶ ماه الی ۲ سال حبس تعیین میشود یا می تواند اقدام حقوقی کرده تقاضای حق فسخ کند. فسخ ازدواج تشریفات خاص طلاق را ندارد و فریب خورده می تواند به راحتی نکاح را فسخ کند. اختیار فسخ فوری است بدین معنی که طرفی که حق فسخ دارد بعد از اطلاع نکاح را فسخ نکند این حق او ساقط میشود البته به این شرط که علم به این حق فسخ و علم به فوریت آن داشته باشد. تشخیص

۳/۳ <http://www.hvm.ir/Print.aspx?id=۳۶۸۸۱> که برای امکان استفاده از

این حق لازم بوده به نظر عرف و عادت است. اگر آگاهی فرد فریب خورده بعد از رابطه زناشویی باشد، وی می تواند علاوه بر فسخ نکاح از عامل فریب مهریه را باز پس گیرد. دادگاه در صدور حکم مجازات مجاز است که میزان حبس را بر میزان حداقل یا حداکثر تعیین کند ولی همین دادگاه می تواند به لحاظ جهات مخففه یعنی با توجه به این که فرد فریب دهنده جوان بوده و دارای سوء سابقه نیست، جریمه را حتی تا میزان ۵۰ هزار تومان تخفیف دهد یعنی کاملا بستگی به دادگاه دارد که میزان حبس و مجازات را به چه حدی تعیین کند. در مقابل فریب در ازدواج دو راهکار وجود دارد. فرد فریب خورده یا می تواند از طریق کیفری شکایت کند که در این صورت ۶ ماه الی ۲ سال حبس تعیین میشود یا میتواند اقدام حقوقی کرده تقاضای حق فسخ کند. فسخ ازدواج تشریفات خاص طلاق را ندارد و فریب خورده میتواند به راحتی نکاح را فسخ کند* آیا می توان اشخاص ثالث را نیز در این خصوص متهم نمود؟ هر گاه تدلیس به وسیله شخص ثالثی واقع گردد؛ چنانکه، پدر یا مادر پسر یا دختر، یا واسطه ازدواج، صفاتی برخلاف واقع برای همسر یا شوهر ذکر کرده و طرف دیگر را فریب داده باشد، آیا فریب خورده حق فسخ خواهد داشت؟ قانون مدنی در این مورد ساکت است. بعضی از استادان حقوق تدلیس به وسیله ثالث را موجب حق فسخ برای طرف مقابل دانسته اند. تبانی یکی از زوجین با شخص ثالث در تدلیس به منزله آن است که خود او مرتکب تدلیس شده است و در این صورت با توجه به ماده ۱۱۲۸ ق.م. می توان گفت: صفت خاصی که یکی از زوجین برخلاف واقع واجد آن قلمداد شده به طور ضمنی وارد قلمروی قرارداد شده و وقوع عقد مبتنی بر

آن بوده است* . صرف سکوت هر یک از طرفین و در نتیجه در اشتباه گذاردن طرف مقابل در این خصوص جرم می باشد یا خیر؟ به عنوان مثال شخصی که ازدواج قبلی خود را به طرف مقابل اعلام ننموده و با سکوت خود موجبات عدم اطلاع طرف دیگر را از این امر باعث شود آیا مصداق تدلیس در نکاح می باشد یا خیر؟ به نظر می رسد مورد از موارد تدلیس در نکاح می باشد و اداره حقوقی قوه قضاییه نیز در نظریات مختلف خود این امر را تأیید نموده است . در قانون آمده چنانچه هر یک از زوجین قبل از عقد ازدواج طرف خود را به امور واهی از قبیل داشتن تحصیلات عالیه ، تمکن مالی ، موقعیت اجتماعی ، شغل و سمت خاص، تجرد و امثال آن فریب دهد و عقد بر مبنای هر یک از آن ها واقع شود ، مصداق واهی بودن موارد اعلامی طرفین نیز عرف می باشد یعنی هر آنچه که در عرف به عنوان امر واهی بوده و طرف واجد آن نباشد مشمول قانون می گردد . بنابراین هر گاه شوهر در اثر تدلیس با زنی غیر باکره ازدواج کند و از حق فسخ نخواهد یا نتواند استفاده کند می تواند تفاوت بین مهر باکره و غیرباکره را به عنوان خسارت از فریب دهنده به عنوان خسارت بگیرد و اگر مهر نداده و فریب دهنده خود زن است می تواند مابه التفاوت را از مهر کسر و بقیه را به زن بپردازد. بنابراین اگر دختری به واسطه صدمه ای بکارت خویش را از دست داد، در حالی که از آن بی خبر است ، در این حالت به یقین تدلیس واقع نشده است؛ ولی اگر دختری مرتکب بی عفتی شود و باکره نباشد سکوت او در مقابل پسری که به خواستگاری دختری می رود می پندارد خواستگار نوعی تدلیس محسوب می شود چرا که عرفاً که دختر در گذشته با مردی ارتباط جنسی نداشته است .

ماده ۱۱۳۱ ق.م -خیار فسخ فوری است و اگر طرفی حق فسخ دارد بعد از اطلاع بعلت فسخ نکاح را فسخ نکند خیار او ساقط میشود بشرط اینکه علم به حق فسخ و فوریت آن داشته باشد تشخیص مدتی که برای امکان استفاده از خیار لازم بوده بنظر عرف و عادت است

قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۳

ماده ۱ - به کلیه اختلافات مدنی ناشی از امر زناشویی و دعاوی خانوادگی و امور مربوط به صغار از قبیل نصب و عزل قیم و ضم امین در دادگاههای شهرستان و در نقاطی که دادگاه شهرستان نباشد در دادگاه بخش رسیدگی می شود و رسیدگی به امور مذکور در تمام مراحل دادرسی بدون رعایت تشریفات آیین دادرسی مدنی خواهد بود.

ماده ۲ - منظور از دعاوی خانوادگی، دعاوی مدنی بین هر یک از زن و شوهر و فرزندان و جد پدری و وصی و قیم است که از حقوق و تکالیف مقرر در کتاب هفتم در نکاح و طلاق (منجمله دعوی مربوط به جهیزیه و مهر زن) و کتاب هشتم در اولاد و کتاب نهم در خانواده و کتاب دهم در حجر و قیمومت قانون مدنی همچنین از مواد ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰ قانون مذکور و مواد مربوط در قانون امور حسبی ناشی شده باشد.

ماده ۳ - دادگاه می تواند هر نوع تحقیق و اقدامی را که برای روشن شدن موضوع دعوی و احقاق حق لازم بداند از قبیل تحقیق از گواهان و مطلعین و استمداد از مددکاران

اجتماعی و غیره به هر طریق که مقتضی باشد انجام دهد.

ماده ۴ - دادگاه هر یک از طرفین را که بی بضاعت تشخیص دهد از پرداخت هزینه دادرسی و حق کارشناسی و حق داوری و سایر هزینه‌ها معاف می‌نماید. همچنین در صورت لزوم راسا وکیل معاضدتی برای او تعیین خواهد کرد. در صورتی که طرف بی‌بضاعت محکوم له شود محکوم علیه اگر بضاعت داشته باشد به موجب رای دادگاه ملزم به پرداخت هزینه‌های مذکور و حق الوکاله وکیل معاضدتی خواهد گردید. وکلا و کارشناسان مذکور مکلف به انجام دستور دادگاه می‌باشند.

ماده ۵ - دادگاه در صورت تقاضای هر یک از طرفین مکلف است موضوع دعوی را به استثنای رسیدگی به اصل نکاح و طلاق به یک تا سه داور ارجاع نماید همچنین دادگاه در صورتی که مقتضی بداند راسا نیز دعوی را به داوری ارجاع خواهد کرد. داوری در این قانون تابع شرایط داوری مندرج در قانون آیین دادرسی نمی‌باشد. مدت اعلام نظر داوران از طرف دادگاه تعیین خواهد شد. در صورت عدم وصول نظر مذکور تا پایان مدت مقرر دادگاه راسا رسیدگی خواهد کرد مگر اینکه طرفین به تمدید مدت تراضی نمایند یا دادگاه تمدید مدت را مقتضی تشخیص دهد.

تبصره - در صورتی که طرفین به تعیین داور تراضی نکرده یا داور خود را معرفی ننمایند دادگاه داور یا داوران را به ترتیب از اقربا یا دوستان یا آشنایان آنان انتخاب خواهد کرد هرگاه اشخاص مذکور از قبول داوری امتناع کرده یا انتخاب آنان از جهت عدم حضور در محل یا جهات دیگر میسر نباشد افراد دیگری به داوری انتخاب می‌شوند.

ماده ۶ - داور یا داوران سعی در سازش بین طرفین خواهند کرد و در صورتی که موفق به

اصلاح نشوند نظر خود را در ماهیت دعوی ظرف مدت مقرر کتبا به دادگاه اعلام می‌نمایند.

این نظر به طرفین ابلاغ می‌شود تا ظرف مدت ده روز نظر خود را به دادگاه اعلام نمایند. در صورتیکه طرفین با نظر داور موافق باشند دادگاه دستور اجرای نظر داور را صادر می‌نماید مگر اینکه رای داور مغایر قوانین موجد حق باشد که در این صورت ملغی الاثر می‌شود.

هرگاه یکی از طرفین به نظر داور معترض بوده یا در موعد مقرر جوابی ندهد یا رای داور مغایر قوانین موجد حق باشد دادگاه به موضوع رسیدگی نموده حسب مورد رای مقتضی یا گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

ماده ۷- هرگاه زن و شوهر دعاوی ناشی از اختلافات خانوادگی را علیه یکدیگر طرح نمایند دادگاهی که دادخواست مقدم به آن داده شده صلاحیت رسیدگی خواهد داشت و هرگاه دو یا چند دادخواست در یک روز به دادگاه تسلیم شده باشد دادگاه حوزه محل اقامت زن، صالح به رسیدگی خواهد بود.

در صورتی که یکی از زوجین مقیم خارج از کشور باشد دادگاه محل اقامت طرفی که در ایران مقیم است صلاحیت رسیدگی دارد و اگر طرفین مقیم خارج باشند دادگاه شهرستان تهران صلاحیت رسیدگی خواهد داشت.

تبصره - در موارد مذکور در این قانون اگر طرفین اختلاف مقیم خارج از کشور باشند می‌توانند به دادگاه یا مرجع صلاحیتدار محل اقامت خود نیز مراجعه نمایند. در این مورد هرگاه ذینفع نسبت به احکام و تصمیمات دادگاه‌ها و مراجع خارجی معترض و مدعی عدم

رعایت مقررات و قوانین ایران باشد می تواند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ حکم یا تصمیم قطعی اعتراض خود را با ذکر دلایل و پیوست نمودن مدارک و مستندات آن از طریق کنسولگری ایران در کشور محل توقف به دادگاه شهرستان تهران ارسال نماید دادگاه به موضوع رسیدگی کرده و رای مقتضی صادر می کند و به دستور دادگاه رونوشت رای برای اقدام قانونی به کنسولگری مربوط ارسال می گردد.

ثبت احکام و تصمیمات دادگاهها و مراجع خارجی در مواردی که قانونا باید در اسناد سجلی یا دفتر کنسولگری ثبت شود در صورت توافق طرفین یا در صورت عدم وصول اعتراض در مهلت مقرر بلا اشکال است و الا موکول به اعلام رای قطعی دادگاه شهرستان تهران خواهد بود.

ماده ۸ - در موارد زیر زن یا شوهر حسب مورد می تواند از دادگاه تقاضای صدور گواهی عدم امکان سازش نماید و دادگاه در صورت احراز آن موارد گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد:

۱ - توافق زوجین برای طلاق

۲ - استنکاف شوهر از دادن نفقه زن و عدم امکان الزام او به تادیه نفقه همچنین درموردی که شوهر سایر حقوق واجبه زن را وفا نکند و اجبار او به ایفا هم ممکن نباشد.

۳ - عدم تمکین زن از شوهر

۴ - سوء رفتار و یا سو معاشرت هر یک از زوجین به حدی که ادامه زندگی را برای طرف دیگر غیرقابل تحمل نماید.

۵ - ابتلا هر یک از زوجین به امراض صعب العلاج به نحوی که دوام زناشویی برای

طرف دیگر در مخاطره باشد.

۶ - جنون هر یک از زوجین در مواردی که فسخ نکاح ممکن نباشد.

۷ - عدم رعایت دستور دادگاه در مورد منع اشتغال به کار یا حرفه‌ای که منافعی با مصالح خانوادگی یا حیثیات شوهر یا زن باشد.

۸ - محکومیت زن یا شوهر به حکم قطعی به مجازات پنج سال حبس یا بیشتر یا به جزای نقدی که بر اثر عجز از پرداخت منجر به پنج سال بازداشت شود یا به حبس و جزای نقدی که مجموعاً منتهی به پنج سال یا بیشتر حبس و بازداشت شود و حکم مجازات در حال اجرا باشد.

۹ - ابتلا به هرگونه اعتیاد مضر که به تشخیص دادگاه به اساس زندگی خانوادگی خلل وارد آورد و ادامه زندگی زناشویی را غیرممکن سازد.

۱۰ - هرگاه زوج همسر دیگری اختیار کند یا به تشخیص دادگاه نسبت به همسران خود اجرای عدالت ننماید.

۱۱ - هر یک از زوجین خانوادگی را ترک کند تشخیص ترک زندگی خانوادگی با دادگاه است.

۱۲ - محکومیت قطعی هر یک از زوجین در اثر ارتکاب جرمی که مغایر با حیثیت خانوادگی و شئون طرف دیگر باشد.

تشخیص اینکه جرمی مغایر با حیثیت و شئون خانوادگی است با توجه به وضع و موقع طرفین و عرف و موازین دیگر با دادگاه است.

۱۳ - در صورت عقیم بودن یکی از زوجین به تقاضای طرف دیگر همچنین در صورتی

که زوجین از جهت عوارض و خصوصیات جسمی نتوانند از یکدیگر صاحب اولاد شوند.

۱۴ - در مورد غایب مفقودالاثربا رعایت مقررات ماده ۱۰۲۹ قانون مدنی.

تبصره - طلاق که موجب این قانون و بر اساس گواهی عدم امکان سازش واقع می‌شود

فقط در صورت توافق کتبی طرفین در زمان عده قابل رجوع است.

ماده ۹ - در مورد ماده ۴ قانون ازدواج هرگاه یکی از طرفین عقد بخواهد از وکالت خود

در طلاق استفاده نماید باید طبق ماده قبل به دادگاه مراجعه کند و دادگاه در صورت احراز

تخلف از شرط، گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

ماده ۱۰ - اجرای صیغه طلاق و ثبت آن پس از رسیدگی دادگاه و صدور گواهی عدم

امکان سازش صورت خواهد گرفت متقاضی گواهی عدم امکان سازش باید تقاضانامه‌ای

به دادگاه تسلیم نماید که در آن علل تقاضا به طور موجه قید گردد. پس از وصول

تقاضانامه دادگاه راسا یا به وسیله داور یا داوران سعی در اصلاح بین زن و شوهر و

جلوگیری از وقوع طلاق خواهد کرد هرگاه مساعی دادگاه برای حصول سازش به نتیجه

نرسد با توجه به ماده ۸ این قانون گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

دفتر طلاق پس از دریافت گواهی مذکور به اجرای صیغه طلاق و ثبت آن اقدام خواهد

نمود.

هر یک از طرفین عقد بدون تحصیل گواهی عدم امکان سازش مبادرت به طلاق نماید به

حبس جنحه‌ای از شش ماه تا یکسال محکوم خواهد شد. همین مجازات مقرر است برای

سردفتری که طلاق را ثبت نماید.

ماده ۱۱ - دادگاه می‌تواند به تقاضای هر یک از طرفین در صورتی که صدور گواهی

عدم امکان سازش مستند به سو رفتار و قصور طرف دیگر باشد او را با توجه به وضع و سن طرفین و مدت زناشویی به پرداخت مقرری ماهانه متناسبی در حق طرف دیگر محکوم نماید مشروط به اینکه عدم بضاعت متقاضی و استطاعت طرف دیگر محرز باشد. پرداخت مقرری مذکور در صورت ازدواج مجدد محکوم له یا ایجاد درآمد کافی برای او یا کاهش درآمد یا عسرت محکوم علیه یا فوت محکوم له به حکم همان دادگاه حسب مورد تقلیل یافته یا قطع خواهد شد.

در موردی که گواهی عدم امکان سازش به جهات مندرج در بندهای ۶ و ماده ۸ صادر شده باشد مقرری ماهانه با رعایت شرایط مذکور به مریض یا مجنون نیز تعلق خواهد گرفت مشروط به اینکه مرض یا جنون بعد از عقد ازدواج حادث شده باشد و در صورت اعاده سلامت به حکم دادگاه قطع خواهد شد.

ماده ۱۲ - در کلیه مواردی که گواهی عدم امکان سازش صادر می شود دادگاه ترتیب نگاهداری اطفال و میزان نفقه ایام عده را با توجه به وضع اخلاقی و مالی طرفین و مصلحت اطفال معین می کند و اگر قرار شود فرزندان نزد مادر یا شخص دیگری بمانند ترتیب نگاهداری و میزان هزینه آنان را مشخص می نماید نفقه زوجه از عواید و دارایی مرد و نفقه اولاد و مبلغ ماهانه مقرر در ماده از عواید و دارایی مرد یا زن یا هر دو و حتی از حقوق بازنشستگی استیفا خواهد گردید. دادگاه مبلغی را که باید از عواید یا دارایی مرد یا زن یا هر دو برای هر فرزند استیفا گردد تعیین و طریقه اطمینان بخشی برای پرداخت آن مقرر می کند دادگاه همچنین ترتیب ملاقات اطفال را برای طرفی معین می کند حق ملاقات با طفل در صورت غیبت یا فوت پدر یا مادر به تشخیص دادگاه با سایر اقربا

خواهد بود.

تبصره ۱ - اطفالی که والدین آنان قبل از تصویب این قانون از یکدیگر جدا شده‌اند در صورتی که به طریق اطمینان بخشی ترتیب هزینه و نگهداری و حضانت آنان داده نشده باشد مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره ۲ - پرداخت نفقه قانونی زوجه و اولاد بر سایر دیون مقدم است.

ماده ۱۳ - در هر مورد حسب اعلام یکی از والدین یا اقربای طفل یا دادستان یا اشخاص دیگر تشخیص شود که تغییر در وضع حضانت طفل ضرورت دارد (اعم از اینکه قبلاً تصمیمی در این مورد اتخاذ شده یا نشده باشد) و یا به طریق اطمینان بخشی ترتیب نگهداری و حضانت طفل داده نشده باشد دادگاه پس از رسیدگی حضانت طفل را به هر کسی که مقتضی بداند محول می‌کند و هزینه حضانت به عهده کسی است که به موجب تصمیم دادگاه مکلف به پرداخت آن می‌شود.

ماده ۱۴ - هرگاه دادگاه خانواده تشخیص دهد کسی که حضانت طفل به او محول شده از انجام تکالیف مربوط به حضانت خودداری کرده یا مانع طفل با اشخاص ذیحق شود او را برای هربار تخلف به پرداخت مبلغی از هزار ریال تا ده هزار ریال و در صورت تکرار به حداکثر مبلغ مذکور محکوم خواهد کرد. دادگاه در صورت اقتضا می‌تواند علاوه بر محکومیت مزبور حضانت طفل را به شخص دیگری واگذار نماید. در هر صورت حکم این ماده مانع از تعقیب متهم چنانچه عمل او طبق قوانین جزایی جرم شناخته شده باشد نخواهد بود.

تبصره ۱ - پدر یا مادر کسانی که حضانت طفل به آنها واگذار شده نمی‌توانند طفل را به

شهرستانی غیر از محل اقامت مقرر بین طرفین و یا غیر از محل اقامت قبل از وقوع طلاق و یا به خارج کشور بدون رضایت والدین بفرستند مگر در صورت ضرورت با کسب اجازه ازدادگاه.

تبصره ۲ - وجوه موضوع این ماده و ماده ۱۱ به صندوق حمایت خانواده که از طرف دولت تاسیس می شود پرداخت خواهد شد. نحوه پرداخت وجوه مذکور به اشخاص ذینفع طبق آیین نامه ای است که به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۵ - طفل صغیر تحت ولایت قهری پدر خود می باشد در صورت ثبوت حجر یا خیانت یا عدم قدرت و لیاقت او در اداره امور صغیر یا فوت پدر به تقاضای دادستان و تصویب دادگاه شهرستان حق ولایت به هر یک از جد پدری یا مادر تعلق می گیرد مگر اینکه عدم صلاحیت آنان احراز شود که در این صورت حسب مقررات اقدام به نصب قیم یا ضم امین خواهد شد دادگاه در صورت اقتضا اداره امور صغیر را از طرف جد پدری یا مادر تحت نظارت دادستان قرار خواهد داد.

در صورتی که مادر صغیر شوهر اختیار کند حق ولایت او ساقط خواهد شد در این صورت اگر صغیر جد پدری نداشته یا جد پدری صالح برای اداره امور صغیر نباشد دادگاه به پیشنهاد دادستان حسب مورد مادر صغیر یا شخص صالح دیگری را به عنوان امین یا قیم تعیین خواهد کرد. امین به تشخیص دادگاه مستقلا یا تحت نظر دادستان امور صغیر را اداره خواهد کرد.

ماده ۱۶ - مرد نمی تواند با داشتن زن همسر دوم اختیار کند مگر در موارد زیر:

۱ - رضایت همسر اول

۲ - عدم قدرت همسر اول به ایفای وظایف زناشویی

۳ - عدم تمکین زن از شوهر

۴ - ابتلاء زن به جنون یا امراض صعب العلاج موضوع بندهای ۵ و ۶ ماده ۸

۵ - محکومیت زن وفق بند ۸ ماده ۸

۶ - ابتلاء زن به هر گونه اعتیاد مضر برابر بند ۹ ماده ۸

۷ - ترک زندگی خانوادگی از طرف زن

۸ - عقیم بودن زن

۹ - غائب مفقودالاثر شدن زن برابر بند ۱۴ ماده ۸.

ماده ۱۷ - متقاضی باید تقاضانامه‌ای در دو نسخه به دادگاه تسلیم و علل و دلایل تقاضای خود را در آن قید نماید. یک نسخه از تقاضانامه ضمن تعیین وقت رسیدگی به همسر او ابلاغ خواهد شد. دادگاه با انجام اقدامات ضروری و در صورت امکان تحقیق از زن فعلی و احراز توانایی مالی مرد و اجرای عدالت در مورد بند یک ماده ۱۶ اجازه اختیار همسر جدید خواهد داد.

به هر حال در تمام موارد مذکور این حق برای همسر اول باقی است که اگر بخواهد تقاضای گواهی عدم امکان سازش از دادگاه بنماید.

هرگاه مردی با داشتن همسر بدون تحصیل اجازه دادگاه مبادرت به ازدواج نماید به حبس جنحه‌ای از شش ماه تا یک سال محکوم خواهد شد همین مجازات مقرر است برای عاقد و سر دفتر ازدواج و زن جدید که عالم به ازدواج سابق مرد باشند. در صورت گذشت همسر اولی تعقیب کیفری یا اجرای مجازات فقط درباره مرد و زن جدید موقوف خواهد شد.

ماده ۱۸ - شوهر میتواند با تایید دادگاه زن خود را از اشتغال به هر شغلی که منافی مصالح خانوادگی یا حیثیت خود یا زن باشد منع کند. زن نیز می‌تواند از دادگاه چنین تقاضایی را بنماید. دادگاه در صورتی که اختلالی در امر معیشت خانواده ایجاد نشود مرد را از اشتغال به شغل مذکور منع می‌کند.

ماده ۱۹ - تصمیم دادگاه در موارد زیر قطعی است و در سایر موارد فقط پژوهش‌پذیر می‌باشد:

۱ - صدور گواهی عدم امکان سازش.

۲ - تعیین نفقه ایام عده و هزینه نگاهداری اطفال.

۳ - حضانت اطفال.

۴ - حق ملاقات با اطفال.

۵ - اجازه مقرر در ماده ۱۶

تبصره - در مورد بندهای ۲ و ۳ و ۴ این ماده هرگاه در وضع طفل یا والدین یا سرپرستی که از طرف دادگاه معین شده تغییری حاصل شود که تجدید نظر در میزان نفقه یا هزینه نگاهداری یا حضانت یا حق ملاقات با اطفال را ایجاب کند دادگاه می‌تواند در تصمیم قبلی خود تجدید نظر نماید.

ماده ۲۰ - طرفین دعوی یا هر یک از آنها می‌توانند از دادگاه تقاضا کنند قبل از ورود به ماهیت دعوی مسئله حضانت و هزینه نگاهداری اطفال یا نفقه زن را مورد رسیدگی فوری قرار دهد و قراری در این باره صادر کند دستور موقت دادگاه فوراً به مورد اجرا گذاشته می‌شود.

ماده ۲۱ - مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش سه ماه از تاریخ صدور است در صورتی

که ظرف این مدت گواهی مذکور به دفتر طلاق تسلیم نشود از درجه اعتبار ساقط می‌گردد. دفاتر طلاق پس از ارائه گواهی عدم امکان سازش از ناحیه هر یک از زوجین به طرف دیگر اخطار می‌نماید ظرف مهلتی که از یک ماه تجاوز ننماید برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن حاضر شود. در صورتی که ظرف مهلت مقرر حاضر نشود دفتر طلاق مکلف است حسب تقاضای یک از طرفین صیغه طلاق را جاری و ثبت نماید.

ماده ۲۲ - هرکس با داشتن استطاعت نفقه زن خود را در صورت تمکین او ندهد یا از تادیه نفقه سایر اشخاص واجب‌النفقه امتناع نماید به حبس جنحه‌ای از سه ماه یا یک سال محکوم خواهد شد. تعقیب کیفری منوط به شکایت شاکی خصوصی است و در صورت استرداد شکایت یا وقوع طلاق در مورد زوجه تعقیب جزایی یا اجرای مجازات موقوف خواهد شد.

ماده ۲۳ - ازدواج زن قبل از رسیدن به سن ۱۸ سال تمام و مرد قبل از رسیدن به سن ۲۰ سال تمام ممنوع است معذک در مواردی که مصالحی اقتضا کند استثنائاً در مورد زنی که سن او از ۱۵ سال تمام کمتر نباشد و برای زندگی زناشویی استعداد جسمی و روانی داشته باشد به پیشنهاد دادستان و تصویب دادگاه شهرستان ممکن است معافیت از شرط سن اعطا شود.

زن یا مردی که برخلاف مقررات این ماده با کسی که هنوز به سن قانونی برای ازدواج نرسیده مزاجت کند حسب مورد به مجازات‌های مقرر در ماده ۳ قانون ازدواج مصوب ۱۳۱۶ محکوم خواهد شد.

تبصره - در نقاطی که وزارت دادگستری اعلام می کند دفاتر ازدواج مکلفند علاوه بر مطالبه گواهینامه مذکور در ماده ۲ قانون ازدواج مصوب سال ۱۳۱۷ گواهی صحت مزاج نسبت به عوامل یا بیماری های دیگری که موجب بروز بیماری یا عوارض سو در اولاد یا زوجین خواهد شد نیز مطالبه نماید.

نوع عوامل و بیماری های مذکور را وزارت بهداری و وزارت دادگستری تعیین خواهند نمود.

ماده ۲۴ - رسیدگی به اموال خانوادگی در دادگاه بدون حضور تماشاچی انجام خواهد گرفت.

ماده ۲۵ - اجرای احکام دادگاه به موجب آیین نامه ای است که از طرف وزارت دادگستری تهیه خواهد شد.

تبصره - در مورد وجوهی که به موجب حکم دادگاه باید ماهانه و مستمرا از محکوم علیه وصول شود یک بار تقاضای صدور اجرائیه کافی است و مامورین اجرا مکلفند عملیات اجرایی را مادام که دستور دیگری از دادگاه صادر نشده است، ادامه دهند.

ماده ۲۶ - مقررات این قانون در مورد پرونده هایی که تا کنون منتهی به صدور حکم نهایی نشده است قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۲۷ - آیین نامه اجرایی این قانون را وزارت دادگستری تهیه و پس از تصویب هیات وزیران به مورد اجرا خواهد گذاشت.

ماده ۲۸ - قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۴۶ و سایر مقرراتی که مغایر با این

قانون است همچنین ماده ۲۱۴ قانون مجازات عمومی از تاریخ اجرای این قانون ملغی است.

حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱

فصل اول - دادگاه خانواده

ماده ۱- به منظور رسیدگی به امور و دعاوی خانوادگی، قوه قضائیه موظف است ظرف سه سال از تاریخ تصویب این قانون در کلیه حوزه های قضائی شهرستان به تعداد کافی شعبه دادگاه خانواده تشکیل دهد. تشکیل این دادگاه در حوزه های قضائی بخش به تناسب امکانات به تشخیص رئیس قوه قضائیه موکول است.

تبصره ۱- از زمان اجرای این قانون در حوزه قضائی شهرستانهایی که دادگاه خانواده تشکیل نشده است تا زمان تشکیل آن، دادگاه عمومی حقوقی مستقر در آن حوزه با رعایت تشریفات مربوط و مقررات این قانون به امور و دعاوی خانوادگی رسیدگی می کند.

تبصره ۲- در حوزه قضائی بخشهایی که دادگاه خانواده تشکیل نشده است، دادگاه مستقر در آن حوزه با رعایت تشریفات مربوط و مقررات این قانون به کلیه امور و دعاوی خانوادگی رسیدگی می کند، مگر دعاوی راجع به اصل نکاح و انحلال آن که در دادگاه خانواده نزدیکترین حوزه قضائی رسیدگی می شود.

ماده ۲- دادگاه خانواده با حضور رئیس یا دادرس علی البدل و قاضی مشاور زن تشکیل می گردد. قاضی مشاور باید ظرف سه روز از ختم دادرسی به طور مکتوب و مستدل در مورد موضوع دعوی اظهار نظر و مراتب را در پرونده درج کند. قاضی انشاء کننده رأی باید در دادنامه به نظر قاضی مشاور اشاره و چنانچه با نظر وی مخالف باشد با ذکر دلیل نظریه وی را رد کند.

تبصره - قوه قضائیه موظف است حداکثر ظرف پنج سال به تأمین قاضی مشاور زن برای کلیه دادگاههای خانواده اقدام کند و در این مدت می تواند از قاضی مشاور مرد که واجد شرایط تصدی دادگاه خانواده باشد استفاده کند.

ماده ۳- قضات دادگاه خانواده باید متأهل و دارای حداقل چهار سال سابقه خدمت قضائی باشند.

ماده ۴- رسیدگی به امور و دعاوی زیر در صلاحیت دادگاه خانواده است:

۱- نامزدی و خسارات ناشی از برهم زدن آن

۲- نکاح دائم، موقت و اذن در نکاح

۳- شروط ضمن عقد نکاح

۴- ازدواج مجدد

۵- جهیزیه

۶- مهریه

۷- نفقه زوجه و اجرت المثل ایام زوجیت

۸- تمکین و نشوز

۹- طلاق، رجوع، فسخ و انفساخ نکاح، بذل مدت و انقضای آن

۱۰- حضانت و ملاقات طفل

۱۱- نسب

۱۲- رشد، حجر و رفع آن

۱۳- ولایت قهری، قیمومت، امور مربوط به ناظر و امین اموال محجوران و وصایت در

امور مربوط به آنان

۱۴- نفقه اقارب

۱۵- امور راجع به غایب مقنود الاثر

۱۶- سرپرستی کودکان بی سرپرست

۱۷- اهدای جنین

۱۸- تغییر جنسیت

تبصره - به دعاوی اشخاص موضوع اصول دوازدهم (۱۲) و سیزدهم (۱۳) قانون اساسی حسب مورد طبق قانون اجازه رعایت احوال شخصیه ایرانیان غیرشیعه در محاکم مصوب ۳۱/۴/۱۳۱۲ و قانون رسیدگی به دعاوی مطروحه راجع به احوال شخصیه و تعلیمات دینی ایرانیان زرتشتی، کلیمی و مسیحی مصوب ۳/۴/۱۳۷۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیدگی می شود.

تصمیمات مراجع عالی اقلیت‌های دینی مذکور در امور حسبی و احوال شخصیه آنان از جمله نکاح و طلاق، معتبر و توسط محاکم قضائی بدون رعایت تشریفات، تنفیذ و اجراء می گردد.

ماده ۵ - در صورت عدم تمکن مالی هریک از اصحاب دعوی دادگاه می تواند پس از احراز مراتب و با توجه به اوضاع و احوال، وی را از پرداخت هزینه دادرسی، حق الزحمه کارشناسی، حق الزحمه داوری و سایر هزینه ها معاف یا پرداخت آنها را به زمان اجرای حکم موکول کند. همچنین در صورت اقتضاء ضرورت یا وجود الزام قانونی دایر بر داشتن وکیل، دادگاه حسب مورد رأساً یا به درخواست فرد فاقد تمکن مالی وکیل معاضدتی تعیین می کند.

تبصره - افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و مددجویان سازمان بهزیستی کشور از پرداخت هزینه دادرسی معاف می باشند.

ماده ۶ - مادر یا هر شخصی که حضانت طفل یا نگهداری شخص محجور را به اقتضاء ضرورت برعهده دارد، حق اقامه دعوی برای مطالبه نفقه طفل یا محجور را نیز دارد. در این صورت، دادگاه باید در ابتداء ادعای ضرورت را بررسی کند.

ماده ۷ - دادگاه می تواند پیش از اتخاذ تصمیم در مورد اصل دعوی به درخواست یکی از طرفین در اموری از قبیل حضانت، نگهداری و ملاقات طفل و نفقه زن و محجور که تعیین تکلیف آنها فوریت دارد بدون اخذ تأمین، دستور موقت صادر کند. این دستور بدون نیاز به تأیید رئیس حوزه قضائی قابل اجراء است. چنانچه دادگاه ظرف شش ماه راجع به اصل دعوی اتخاذ تصمیم نکند، دستور صادر شده ملغی محسوب و از آن رفع اثر می شود، مگر آنکه دادگاه مطابق این ماده دوباره دستور موقت صادر کند.

ماده ۸ - رسیدگی در دادگاه خانواده با تقدیم دادخواست و بدون رعایت سایر تشریفات آیین دادرسی مدنی انجام می شود.

تبصره - هرگاه خواهان خوانده را مجهول المکان معرفی کند، باید آخرین اقامتگاه او را به دادگاه اعلام کند. دادگاه به طرق مقتضی در این باره تحقیق و تصمیم گیری می کند. ماده ۹- تشریفات و نحوه ابلاغ در دادگاه خانواده تابع مقررات قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی است، لکن چنانچه طرفین دعوی طرق دیگری از قبیل پست، نامبر، پیام تلفنی و پست الکترونیک را برای این منظور به دادگاه اعلام کنند، دادگاه می تواند ابلاغ را به آن طریق انجام دهد. در هر صورت، احراز صحت ابلاغ با دادگاه است.

ماده ۱۰- دادگاه می تواند برای فراهم کردن فرصت صلح و سازش جلسه دادرسی را به درخواست زوجین یا یکی از آنان حداکثر برای دو بار به تأخیر اندازد.

ماده ۱۱- در دعاوی مالی موضوع این قانون، محکوم^۱ له پس از صدور حکم قطعی و تا پیش از شروع اجرای آن نیز می تواند از دادگاهی که حکم نخستین را صادر کرده است، تأمین محکوم^۲ به را درخواست کند.

ماده ۱۲- در دعاوی و امور خانوادگی مربوط به زوجین، زوجه می تواند در دادگاه محل اقامت خوانده یا محل سکونت خود اقامه دعوی کند مگر در موردی که خواسته، مطالبه مهریه غیرمنقول باشد.

ماده ۱۳- هرگاه زوجین دعاوی موضوع صلاحیت دادگاه خانواده را علیه یکدیگر در حوزه های قضائی متعدد مطرح کرده باشند، دادگاهی که دادخواست مقدم به آن داده شده است صلاحیت رسیدگی را دارد. چنانچه دو یا چند دادخواست در یک روز تسلیم شده باشد،

دادگاهی که صلاحیت رسیدگی به دعوی زوجه را دارد به کلیه دعاوی رسیدگی می کند.

ماده ۱۴- هرگاه یکی از زوجین مقیم خارج از کشور باشد، دادگاه محل اقامت طرفی که در ایران اقامت دارد برای رسیدگی صالح است. اگر زوجین مقیم خارج از کشور باشند ولی یکی از آنان در ایران سکونت موقت داشته باشد، دادگاه محل سکونت فرد ساکن در ایران و اگر هر دو در ایران سکونت موقت داشته باشند، دادگاه محل سکونت موقت زوجه برای رسیدگی صالح است. هرگاه هیچ یک از زوجین در ایران سکونت نداشته باشند، دادگاه شهرستان تهران صلاحیت رسیدگی را دارد، مگر آنکه زوجین برای اقامه دعوی در محل دیگر توافق کنند.

ماده ۱۵- هرگاه ایرانیان مقیم خارج از کشور امور و دعاوی خانوادگی خود را در محاکم و مراجع صلاحیتدار محل اقامت خویش مطرح کنند، احکام این محاکم یا مراجع در ایران اجراء نمی شود مگر آنکه دادگاه صلاحیتدار ایرانی این احکام را بررسی و حکم تنفیذی صادر کند.

تبصره - ثبت طلاق ایرانیان مقیم خارج از کشور در کنسولگری‌های جمهوری اسلامی ایران به درخواست کتبی زوجین یا زوج با ارائه گواهی اجرای صیغه طلاق توسط اشخاص صلاحیتدار که با پیشنهاد وزارت امور خارجه و تصویب رئیس قوه قضائیه به کنسولگری‌ها معرفی می‌شوند امکان‌پذیر است. ثبت طلاق رجعی منوط به انتضای عده است.

در طلاق بائن نیز زوجه می تواند طلاق خود را با درخواست کتبی و ارائه گواهی اجرای سیغه طلاق توسط اشخاص صلاحیتدار فوق در کنسولگری ثبت نماید.

در مواردی که طلاق به درخواست زوج ثبت می گردد، زوجه می تواند با رعایت این قانون برای مطالبه حقوق قانونی خود به دادگاههای ایران مراجعه نماید.

فصل دوم - مراکز مشاوره خانوادگی

ماده ۱۶- به منظور تحکیم مبانی خانواده و جلوگیری از افزایش اختلافات خانوادگی و طلاق و سعی در ایجاد صلح و سازش، قوه قضائیه موظف است ظرف سه سال از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون مراکز مشاوره خانواده را در کنار دادگاههای خانواده ایجاد کند.

تبصره - در مناطقی که مراکز مشاوره خانواده وابسته به سازمان بهزیستی وجود دارد دادگاهها می توانند از ظرفیت این مراکز نیز استفاده کنند.

ماده ۱۷- اعضای مراکز مشاوره خانواده از کارشناسان رشته های مختلف مانند مطالعات خانواده، مشاوره، روان پزشکی، روان شناسی، مددکاری اجتماعی، حقوق و فقه و مبانی حقوق اسلامی انتخاب می شوند و حداقل نصف اعضای هر مرکز باید از بانوان متأهل واجد شرایط باشند. تعداد اعضاء، نحوه انتخاب، گزینش، آموزش و نحوه رسیدگی به تخلفات اعضای مراکز مشاوره خانواده، شیوه انجام وظایف و تعداد این مراکز و نیز تعرفه خدمات مشاوره ای و نحوه پرداخت آن به موجب آیین نامه ای است که ظرف شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون به وسیله وزیر دادگستری تهیه می شود و به

تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

ماده ۱۸- در حوزه های قضائی که مراکز مشاوره خانواده ایجاد شده است، دادگاه خانواده می تواند در صورت لزوم با مشخص کردن موضوع اختلاف و تعیین مهلت، نظر این مراکز را در مورد امور و دعاوی خانوادگی خواستار شود.

ماده ۱۹- مراکز مشاوره خانواده ضمن ارائه خدمات مشاوره ای به زوجین، خواسته های دادگاه را در مهلت مقرر اجراء و در موارد مربوط سعی در ایجاد سازش می کنند. مراکز مذکور در صورت حصول سازش به تنظیم سازش نامه مبادرت و در غیر این صورت نظر کارشناسی خود در مورد علل و دلایل عدم سازش را به طور مکتوب و مستدل به دادگاه اعلام می کنند.

تبصره - دادگاه با ملاحظه نظریه کارشناسی مراکز مشاوره خانواده به تشخیص خود مبادرت به صدور رأی می کند.

فصل سوم - ازدواج

ماده ۲۰- ثبت نکاح دائم، فسخ و انفساخ آن، طلاق، رجوع و اعلام بطلان نکاح یا طلاق الزامی است.

ماده ۲۱- نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران در جهت محوریت و استواری روابط خانوادگی، نکاح دائم را که مبنای تشکیل خانواده است مورد حمایت قرار می دهد. نکاح موقت نیز تابع موازین شرعی و مقررات قانون مدنی است و ثبت آن در موارد زیر الزامی است:

۱- باردار شدن زوجه

۲- توافق طرفین

۳- شرط ضمن عقد

تبصره - ثبت وقایع موضوع این ماده و ماده (۲۰) این قانون در دفاتر اسناد رسمی ازدواج یا ازدواج و طلاق مطابق آیین نامه ای است که ظرف یک سال با پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد و تا تصویب آیین نامه مذکور، نظام نامه های موضوع ماده (۱) اصلاحی قانون راجع به ازدواج مصوب ۲۹/۲/۱۳۱۶ کماکان به قوت خود باقی است.

ماده ۲۲- هرگاه مهریه در زمان وقوع عقد تا یکصد و ده سکه تمام بهار آزادی یا معادل آن باشد، وصول آن مشمول مقررات ماده (۲) قانون اجرای محکومیت های مالی است. چنانچه مهریه، بیشتر از این میزان باشد در خصوص مزاد، فقط ملائت زوج ملاک پرداخت است. رعایت مقررات مربوط به محاسبه مهریه به نرخ روز کماکان الزامی است. ماده ۲۳- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است ظرف یک ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون بیماری هایی را که باید طرفین پیش از ازدواج علیه آنها واکسینه شوند و نیز بیماری های واگیردار و خطرناک برای زوجین و فرزندان ناشی از ازدواج را معین و اعلام کند. دفاتر رسمی ازدواج باید پیش از ثبت نکاح گواهی صادر شده از سوی پزشکان و مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دال بر عدم اعتیاد به مواد مخدر و عدم ابتلاء به بیماری های موضوع این ماده و یا واکسینه شدن طرفین نسبت به بیماری های مذکور را از آنان مطالبه و بایگانی کنند.

تبصره - چنانچه گواهی صادر شده بر وجود اعتیاد و یا بیماری دلالت کند، ثبت نکاح در صورت اطلاع طرفین بلامانع است. در مورد بیماری های مسری و خطرناک که نام آنها

به وسیله وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین و اعلام می شود، طرفین جهت مراقبت و نظارت به مراکز تعیین شده معرفی می شوند. در مواردی که بیماری خطرناک زوجین به تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی منجر به خسارت به جنین باشد، مراقبت و نظارت باید شامل منع تولید نسل نیز باشد.

فصل چهارم - طلاق

ماده ۲۴- ثبت طلاق و سایر موارد انحلال نکاح و نیز اعلام بطلان نکاح یا طلاق در دفاتر رسمی ازدواج و طلاق حسب مورد پس از صدور گواهی عدم امکان سازش یا حکم مربوط از سوی دادگاه مجاز است.

ماده ۲۵- در صورتی که زوجین متقاضی طلاق توافقی باشند، دادگاه باید موضوع را به مرکز مشاوره خانواده ارجاع دهد. در این موارد طرفین می توانند تقاضای طلاق توافقی را از ابتداء در مراکز مذکور مطرح کنند.

در صورت عدم انصراف متقاضی از طلاق، مرکز مشاوره خانواده موضوع را با مشخص کردن موارد توافق جهت اتخاذ تصمیم نهائی به دادگاه منعکس می کند.

ماده ۲۶- در صورتی که طلاق، توافقی یا به درخواست زوج باشد، دادگاه به صدور گواهی عدم امکان سازش اقدام و اگر به درخواست زوجه باشد، حسب مورد، مطابق قانون به صدور حکم الزام زوج به طلاق یا احراز شرایط اعمال وکالت در طلاق مبادرت می کند.

ماده ۲۷- در کلیه موارد درخواست طلاق، به جز طلاق توافقی، دادگاه باید به منظور ایجاد صلح و سازش موضوع را به داوری ارجاع کند. دادگاه در این موارد باید با توجه به نظر داوران رأی صادر و چنانچه آن را نپذیرد، نظریه داوران را با ذکر دلیل رد کند.

ماده ۲۸- پس از صدور قرار ارجاع امر به داوری، هریک از زوجین مکلفند ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ یک نفر از اقارب متأهل خود را که حداقل سی سال داشته و آشنا به مسائل شرعی و خانوادگی و اجتماعی باشد به عنوان داور به دادگاه معرفی کنند.

تبصره ۱- محارم زوجه که همسرشان فوت کرده یا از هم جدا شده باشند، در صورت وجود سایر شرایط مذکور در این ماده به عنوان داور پذیرفته می شوند.

تبصره ۲- در صورت نبود فرد واجد شرایط در بین اقارب یا عدم دسترسی به ایشان یا استتکاف آنان از پذیرش داوری، هریک از زوجین می توانند داور خود را از بین افراد واجد صلاحیت دیگر تعیین و معرفی کنند. در صورت امتناع زوجین از معرفی داور یا عدم توانایی آنان دادگاه، خود یا به درخواست هریک از طرفین به تعیین داور مبادرت می کند.

ماده ۲۹- دادگاه ضمن رأی خود با توجه به شروط ضمن عقد و مندرجات سند ازدواج، تکلیف جهیزیه، مهریه و نفقه زوجه، اطفال و حمل را معین و همچنین اجرت‌المثل ایام زوجیت طرفین مطابق تبصره ماده (۳۳۶) قانون مدنی تعیین و در مورد چگونگی حضانت و نگهداری اطفال و نحوه پرداخت هزینه‌های حضانت و نگهداری تصمیم مقتضی اتخاذ می کند. همچنین دادگاه باید با توجه به وابستگی عاطفی و مصلحت طفل، ترتیب، زمان و مکان ملاقات وی با پدر و مادر و سایر بستگان را تعیین کند. ثبت طلاق موکول به

تأدیه حقوق مالی زوجه است. طلاق در صورت رضایت زوجه یا صدور حکم قطعی دایر بر اعسار زوج یا تقسیط محکومٌ به نیز ثبت می شود. در هر حال، هرگاه زن بدون دریافت حقوق مذکور به ثبت طلاق رضایت دهد می تواند پس از ثبت طلاق برای دریافت این حقوق از طریق اجرای احکام دادگستری مطابق مقررات مربوط اقدام کند.

ماده ۳۰- در مواردی که زوجه در دادگاه ثابت کند به امر زوج یا اذن وی از مال خود برای مخارج متعارف زندگی مشترک که برعهده زوج است هزینه کرده و زوج نتواند قصد تبرع زوجه را اثبات کند، می تواند معادل آن را از وی دریافت نماید.

ماده ۳۱- ارائه گواهی پزشکی صلاح در مورد وجود جنین یا عدم آن برای ثبت طلاق الزامی است، مگر آنکه زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند.

ماده ۳۲- در مورد حکم طلاق، اجرای صیغه و ثبت آن حسب مورد منوط به انقضای مهلت فرجام خواهی یا ابلاغ رأی فرجامی است.

ماده ۳۳- مدت اعتبار حکم طلاق شش ماه پس از تاریخ ابلاغ رأی فرجامی یا انقضای مهلت فرجام خواهی است. هرگاه حکم طلاق از سوی زوجه به دفتر رسمی ازدواج و طلاق تسلیم شود، در صورتی که زوج ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ مراتب در دفترخانه حاضر نشود، سردفتر به زوجین ابلاغ می کند برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن در دفترخانه حاضر شوند. در صورت عدم حضور زوج و عدم اعلام عذر از سوی وی یا امتناع او از اجرای صیغه، صیغه طلاق جاری و ثبت می شود و مراتب به زوج ابلاغ می گردد. در صورت اعلام عذر از سوی زوج، یک نوبت دیگر به ترتیب مذکور از طرفین دعوت به عمل می آید.

تبصره - دادگاه صادرکننده حکم طلاق باید در رأی صادرشده بر نمایندگی سردفتر در اجرای صیغه طلاق در صورت امتناع زوج تصریح کند.

ماده ۳۴- مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش برای تسلیم به دفتر رسمی ازدواج و طلاق سه ماه پس از تاریخ ابلاغ رأی قطعی یا قطعی شدن رأی است. چنانچه گواهی مذکور ظرف این مهلت تسلیم نشود یا طرفی که آن را به دفترخانه رسمی طلاق تسلیم کرده است ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم در دفترخانه حاضر نشود یا مدارک لازم را ارائه نکند، گواهی صادرشده از درجه اعتبار ساقط است.

تبصره - هرگاه گواهی عدم امکان سازش صادرشده بر اساس توافق زوجین به حکم قانون از درجه اعتبار ساقط شود کلیه توافقاتی که گواهی مذکور بر مبنای آن صادر شده است ملغی می گردد.

ماده ۳۵- هرگاه زوج در مهلت مقرر به دفتر رسمی ازدواج و طلاق مراجعه و گواهی عدم امکان سازش را تسلیم کند، در صورتی که زوجه ظرف یک هفته در دفترخانه حاضر نشود سردفتر به زوجین اخطار می کند برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن در دفترخانه حاضر شوند. در صورت عدم حضور زوجه صیغه طلاق جاری و پس از ثبت به وسیله دفترخانه مراتب به اطلاع زوجه می رسد.

تبصره - فاصله بین ابلاغ اخطاریه و جلسه اجرای صیغه در این ماده و ماده (۳۴) این قانون نباید از یک هفته کمتر باشد. در مواردی که زوج یا زوجه مجهول المکان باشند، دعوت از شخص مجهول المکان از طریق نشر آگهی در جراید کثیر الانتشار یا هزینه درخواست کننده به وسیله دفترخانه به عمل می آید.

ماده ۳۶- هرگاه گواهی عدم امکان سازش بنا بر توافق زوجین صادر شده باشد، در صورتی که زوجه بنا بر اعلام دادگاه صادرکننده رأی و یا به موجب سند رسمی در اجرای صیغه طلاق و کالت بلاعزل داشته باشد، عدم حضور زوج، مانع اجرای صیغه طلاق و ثبت آن نیست.

ماده ۳۷- اجرای صیغه طلاق با رعایت جهات شرعی در دفترخانه یا در محل دیگر و با حضور سردفتر انجام می گیرد.

ماده ۳۸- در طلاق رجعی، صیغه طلاق مطابق مقررات مربوط جاری و مراتب صورتجلسه می شود ولی ثبت طلاق منوط به ارائه گواهی کتبی حداقل دو شاهد مبنی بر سکونت زوجه مطلقه در منزل مشترک تا پایان عده است، مگر این که زن رضایت به ثبت داشته باشد. در صورت تحقق رجوع، صورتجلسه طلاق ابطال و در صورت عدم رجوع صورتجلسه تکمیل و طلاق ثبت می شود. صورتجلسه تکمیل شده به امضای سردفتر، زوجین یا نمایندگان آنان و دو شاهد طلاق می رسد. در صورت درخواست زوجه، گواهی اجرای صیغه طلاق و عدم رجوع زوج به وی اعطاء می شود. در هر حال در صورت انقضای مدت عده و عدم احراز رجوع، طلاق ثبت می شود.

ماده ۳۹- در کلیه موارد، قطعی و قابل اجراء بودن گواهی عدم امکان سازش یا حکم طلاق باید از سوی دادگاه صادرکننده رأی نخستین گواهی و همزمان به دفتر رسمی ازدواج و طلاق ارائه شود.

فصل پنجم - حضانت و نگهداری اطفال و نفقه

ماده ۴۰- هرکس از اجرای حکم دادگاه در مورد حضانت طفل استنکاف کند یا مانع اجرای آن شود یا از استرداد طفل امتناع ورزد، حسب تقاضای ذی نفع و به دستور دادگاه صادرکننده رأی نخستین تا زمان اجرای حکم بازداشت می شود.

ماده ۴۱- هرگاه دادگاه تشخیص دهد توافقات راجع به ملاقات، حضانت، نگهداری و سایر امور مربوط به طفل برخلاف مصلحت او است یا در صورتی که مسئول حضانت از انجام تکالیف مقرر خودداری کند و یا مانع ملاقات طفل تحت حضانت با اشخاص ذی حق شود، می تواند در خصوص اموری از قبیل واگذاری امر حضانت به دیگری یا تعیین شخص ناظر با پیش بینی حدود نظارت وی با رعایت مصلحت طفل تصمیم مقتضی اتخاذ کند.

تبصره - قوه قضائیه مکلف است برای نحوه ملاقات والدین با طفل ساز و کار مناسب با مصالح خانواده و کودک را فراهم نماید.

آیین نامه اجرائی این ماده ظرف شش ماه توسط وزارت دادگستری تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

ماده ۴۲- صغیر و مجنون را نمی توان بدون رضایت ولی، قیم، مادر یا شخصی که حضانت و نگهداری آنان به او واگذار شده است از محل اقامت مقرر بین طرفین یا محل اقامت قبل از وقوع طلاق به محل دیگر یا خارج از کشور فرستاد، مگر اینکه دادگاه آن را به مصلحت صغیر و مجنون بداند و با در نظر گرفتن حق ملاقات اشخاص ذی حق این امر را اجازه دهد. دادگاه در صورت موافقت با خارج کردن صغیر و مجنون از کشور، بنابر درخواست ذی نفع، برای تضمین بازگرداندن صغیر و مجنون تأمین مناسبی اخذ می کند.

ماده ۴۳- حضانت فرزندان که پدرشان فوت شده با مادر آنها است مگر آنکه دادگاه به تقاضای ولی قهری یا دادستان، اعطای حضانت به مادر را خلاف مصلحت فرزند تشخیص دهد.

ماده ۴۴- در صورتی که دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶، ملزم به تسلیم یا تملیک اموالی به صغیر یا سایر محجوران باشند، این اموال با تشخیص دادستان در حدود تأمین هزینه های متعارف زندگی باید

در اختیار شخصی قرار گیرد که حضانت و نگهداری محجور را عهده دار است، مگر آنکه دادگاه به نحو دیگری مقرر کند.

ماده ۴۵- رعایت غبطه و مصلحت کودکان و نوجوانان در کلیه تصمیمات دادگاهها و مقامات اجرائی الزامی است.

ماده ۴۶- حضور کودکان زیر پانزده سال در جلسات رسیدگی به دعوی خانوادگی جز در موارد ضروری که دادگاه تجویز می کند ممنوع است.

ماده ۴۷- دادگاه در صورت درخواست زن یا سایر اشخاص واجب النفق، میزان و ترتیب پرداخت نفقه آنان را تعیین می کند.

تبصره - در مورد این ماده و سایر مواردی که به موجب حکم دادگاه باید وجوهی به طور مستمر از محکوم علیه وصول شود یک بار تقاضای صدور اجرائیه کافی است و عملیات اجرائی مادام که دستور دیگری از دادگاه صادر نشده باشد ادامه می یابد.

فصل ششم - حقوق وظیفه و مستمری

ماده ۴۸- میزان حقوق وظیفه یا مستمری زوجه دائم متوفی و فرزندان و سایر وراث قانونی وی و نحوه تقسیم آن در تمام صندوقهای بازنشستگی اعم از کشوری، لشکری، تأمین اجتماعی و سایر صندوقهای خاص به ترتیب زیر است:

۱- زوجه دائم متوفی از حقوق وظیفه یا مستمری وی برخوردار می گردد و ازدواج وی مانع دریافت حقوق مذکور نیست و در صورت فوت شوهر بعدی و تعلق حقوق به زوجه در اثر آن، بیشترین مستمری ملاک عمل است.

تبصره - اگر متوفی چند زوجه دائم داشته باشد حقوق وظیفه یا مستمری به تساوی بین آنان و سایر وراث قانونی تقسیم می شود.

۲- دریافت حقوق بازنشستگی یا از کارافتادگی، مستمری از کارافتادگی یا بازنشستگی حسب مورد توسط زوجه متوفی مانع از دریافت حقوق وظیفه یا مستمری متوفی نیست.

۳- فرزندان اناث در صورت نداشتن شغل یا شوهر و فرزندان ذکور تا سن بیست سالگی و بعد از آن منحصراً در صورتی که معلول از کار افتاده نیازمند باشند یا اشتغال به تحصیلات دانشگاهی داشته باشند حسب مورد از کمک هزینه اولاد، بیمه و مستمری بازماندگان یا حقوق وظیفه والدین خود برخوردار می گردند.

۴- حقوق وظیفه یا مستمری زوجه دائم و فرزندان و سایر وراث قانونی کلیه کارکنان شاغل و بازنشسته مطابق ماده (۸۷) قانون استخدام کشوری مصوب ۳۱/۳/۱۳۴۵ و اصلاحات بعدی آن و با لحاظ ماده (۸۶) همان قانون و اصلاحیه های بعدی آن، تقسیم و پرداخت می گردد.

تبصره - مقررات این ماده در مورد افرادی که قبل از اجراء شدن این قانون فوت شده اند نیز لازم الاجراء است.

فصل هفتم - مقررات کیفری

ماده ۴۹- چنانچه مردی بدون ثبت در دفاتر رسمی به ازدواج دائم، طلاق یا فسخ نکاح اقدام یا پس از رجوع تا یک ماه از ثبت آن خودداری یا در مواردی که ثبت نکاح موقت الزامی است از ثبت آن امتناع کند، ضمن الزام به ثبت واقعه به پرداخت جزای نقدی درجه پنجم و یا حبس تعزیری درجه هفت محکوم می شود. این مجازات در مورد مردی که از ثبت انفساخ نکاح و اعلام بطلان نکاح یا طلاق استنکاف کند نیز مقرر است.

ماده ۵۰- هرگاه مردی برخلاف مقررات ماده (۱۰۴۱) قانون مدنی ازدواج کند، به حبس تعزیری درجه شش محکوم می شود. هرگاه ازدواج مذکور به واقعه منتهی به نقص عضو یا مرض دائم زن منجر گردد، زوج علاوه بر پرداخت دیه به حبس تعزیری درجه پنجم و اگر به واقعه منتهی به فوت زن منجر شود، زوج علاوه بر پرداخت دیه به حبس تعزیری درجه چهار محکوم می شود.

تبصره - هرگاه ولی قهری، مادر، سرپرست قانونی یا مسؤول نگهداری و مراقبت و تربیت زوجه در ارتکاب جرم موضوع این ماده تأثیر مستقیم داشته باشند به حبس تعزیری درجه شش محکوم می شوند. این حکم در مورد عاقد نیز مقرر است.

ماده ۵۱- هر فرد خارجی که بدون اخذ اجازه مذکور در ماده (۱۰۶۰) قانون مدنی و یا برخلاف سایر مقررات قانونی با زن ایرانی ازدواج کند به حبس تعزیری درجه پنجم محکوم می شود.

ماده ۵۲ - هرکس در دادگاه زوجیت را انکار کند و سپس ثابت شود این انکار بی اساس بوده است یا برخلاف واقع با طرح شکایت کیفری یا دعوی حقوقی مدعی زوجیت با دیگری شود به حبس تعزیری درجه شش و یا جزای نقدی درجه شش محکوم می شود. این حکم در مورد قائم مقام قانونی اشخاص مذکور نیز که با وجود علم به زوجیت، آن را در دادگاه انکار کند یا علی رغم علم به عدم زوجیت با طرح شکایت کیفری یا دعوی حقوقی مدعی زوجیت گردد، جاری است.

ماده ۵۳ - هرکس با داشتن استطاعت مالی، نفقه زن خود را در صورت تمکین او ندهد یا از تأدیه نفقه سایر اشخاص واجب النفقه امتناع کند به حبس تعزیری درجه شش محکوم می شود. تعقیب کیفری منوط به شکایت شاکی خصوصی است و در صورت گذشت وی از شکایت در هر زمان تعقیب جزائی یا اجرای مجازات موقوف می شود.

تبصره - امتناع از پرداخت نفقه زوجه ای که به موجب قانون مجاز به عدم تمکین است و نیز نفقه فرزندان ناشی از تلقیح مصنوعی یا کودکان تحت سرپرستی مشمول مقررات این ماده است.

ماده ۵۴ - هرگاه مسؤول حضانت از انجام تکالیف مقرر خودداری کند یا مانع ملاقات طفل با اشخاص ذی حق شود، برای بار اول به پرداخت جزای نقدی درجه هشت و در صورت تکرار به حداکثر مجازات مذکور محکوم می شود.

ماده ۵۵ - هر پزشکی که عامداً برخلاف واقع گواهی موضوع مواد (۲۳) و (۳۱) این قانون را صادر یا با سوء نیت از دادن گواهی مذکور خودداری کند، بار اول به

محرومیت

درجه شش موضوع قانون مجازات اسلامی از اشتغال به طبابت و بار دوم و بالاتر به حداکثر مجازات مذکور محکوم می شود.

ماده ۵۶- هر سردفتر رسمی که بدون اخذ گواهی موضوع مواد (۲۳) و (۳۱) این قانون یا بدون اخذ اجازه نامه مذکور در ماده (۱۰۶۰) قانون مدنی یا حکم صادر شده در مورد تجویز ازدواج مجدد یا برخلاف مقررات ماده (۱۰۴۱) قانون مدنی به ثبت ازدواج اقدام کند یا بدون حکم دادگاه یا گواهی عدم امکان سازش یا گواهی موضوع ماده (۴۰) این قانون یا حکم تنفیذ راجع به احکام خارجی به ثبت هریک از موجبات انحلال نکاح یا اعلام بطلان نکاح یا طلاق مبادرت کند، به محرومیت درجه چهار موضوع قانون مجازات اسلامی از اشتغال به سردفتری محکوم می شود.

ماده ۵۷- آیین نامه اجرائی این قانون بنا بر پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

ماده ۵۸- از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، قوانین زیر نسخ می گردد:

۱- قانون راجع به ازدواج مصوب ۲۳/۵/۱۳۱۰

۲- قانون راجع به انکار زوجیت مصوب ۲۰/۲/۱۳۱۱

۳- قانون اصلاح مواد (۱) و (۳) قانون ازدواج مصوب ۲۹/۲/۱۳۱۶

۴- قانون لزوم ارائه گواهینامه پزشک قبل از وقوع ازدواج مصوب ۱۳/۹/۱۳۱۷

۵- قانون اعطاء حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها مصوب ۶/۵/۱۳۶۴

۶- قانون مربوط به حق حضانت مصوب ۲۲/۴/۱۳۶۵

۷- قانون الزام تزریق واکسن ضدکزاز برای بانوان قبل از ازدواج مصوب ۲۳/۱/۱۳۶۷

- ۸- قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق مصوب ۲۱/۱۲/۱۳۷۱ به جز بند (ب) تبصره (۶) آن و نیز قانون تفسیر تبصره های «۳» و «۶» قانون مذکور مصوب ۳/۶/۱۳۷۳
- ۹- مواد (۶۴۲)، (۶۴۵) و (۶۴۶) قانون مجازات اسلامی مصوب ۲/۳/۱۳۷۵
- ۱۰- قانون اختصاص تعدادی از دادگاههای موجود به دادگاههای موضوع اصل بیست و یکم (۲۱) قانون اساسی مصوب ۸/۵/۱۳۷۶
- ۱۱- قانون تعیین مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش مصوب ۱۱/۸/۱۳۷۶
- قانون فوق مشتمل بر پنجاه و هشت ماده در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ اول اسفندماه یکهزار و سیصد و نود و یک مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۹/۱۲/۱۳۹۱ به تأیید شورای نگهبان رسید.

آئین نامه اجرائی حمایت خانواده ۱۳۹۱

در اجرای مواد ۱۷، ۲۱، ۴۱ و ۵۷ قانون حمایت خانواده مصوب ۱/۱۲/۱۳۹۱ مجلس شورای اسلامی و بنا به پیشنهاد وزیر دادگستری، «آیین نامه اجرایی قانون حمایت خانواده» به شرح مواد آتی است:

فصل اول - دادگاه خانواده

مبحث اول: کلیات

ماده ۱- واژه های به کار رفته در این آیین نامه به شرح زیر می باشند

قانون حمایت خانواده مصوب ۱/۱۲/۱۳۹۱ مجلس شورای اسلامی : الف - قانون

ب - آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده مصوب ۱/۱۲/۱۳۹۱ مجلس

شورای اسلامی

ج - دادگاه خانواده: دادگاه خانواده موضوع قانون

د - مرکز امور مشاوران: مرکز امور مشاوران، وکلا و کارشناسان رسمی قوه قضاییه

ماده ۲- از زمان لازم‌الاجراء شدن قانون در حوزه‌های قضایی که دادگاه خانواده تشکیل نگردیده یا در صورت تشکیل به تعداد کافی ایجاد نشده است تا استقرار کامل دادگاههای مذکور، دادگاه عمومی حقوقی مستقر در آن حوزه یا شعب دادگاه عمومی فعلی ویژه رسیدگی به دعاوی خانوادگی با ساختار موجود ولی با رعایت مقررات قانون و تشریفات مربوط، به دعاوی موضوع قانون رسیدگی خواهند کرد

تبصره - در حوزه قضایی دادگاه بخش چنانچه دادگاه خانواده تشکیل نشود دعاوی راجع به اصل نکاح و انحلال آن در دادگاه خانواده نزدیکترین حوزه قضایی هر استان رسیدگی خواهد شد

ماده ۳- رئیس کل دادگستری هر استان موظف است تمهیدات لازم جهت تشکیل دادگاه خانواده و مراکز مشاوره خانواده را با کمک مسؤولان قوه قضاییه و همکاری رؤسای حوزه‌های قضایی شهرستانهای مربوط ظرف مهلت مقرر در قانون، فراهم نماید

ماده ۴- مراجع عالی اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی توسط کلیساها، دارالشرع کلیمیان و انجمن‌ها و نهادهای زرتشتی سراسر کشور به قوه قضاییه اعلام خواهد شد.
دادگاه خانواده تصمیم مراجع مذکور در خصوص امور حسبی و احوال شخصیه اقلیت‌های

یادشده مانند نکاح و طلاق را پس از وصول، بررسی و بدون رعایت تشریفات، تنفیذ و دستور اجراء صادر خواهد کرد

تبصره - قوه قضاییه مراجع عالی معتبر را از طریق رؤسای کل دادگستری به دادگاههای خانواده معرفی خواهد کرد

ماده ۵ - احراز عدم تمکن مالی اصحاب دعوی، موضوع ماده ۵ قانون، به تشخیص دادگاه است و نیاز به تشریفات دادرسی و حکم اعسار ندارد. در صورت نیاز، دادگاه در وقت فوق العاده تحقیقات لازم را انجام خواهد داد

ماده ۶ - در صورت اقتضاء ضرورت یا وجود الزام قانونی دایر بر داشتن وکیل، دادگاه حسب مورد رأساً یا به درخواست فرد فاقد تمکن مالی از طریق مرکز امور مشاوران یا کانون و کلاء دادگستری مربوط وکیل معاضدتی تعیین می کند. مرکز یا کانون مذکور مطابق مقررات، موظف به معرفی وکیل معاضدتی به دادگاه است

مبحث دوم: ارائه گواهی پزشکی توسط زوجین

ماده ۷ -

الف - وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مکلف است فهرست بیماریهای موضوع صدر ماده ۲۳ قانون و هرگونه تغییری که در فهرست مذکور متعاقباً ایجاد گردد را تعیین و به سازمان اسناد و املاک کشور اعلام کند. سازمان یاد شده پس از وصول فهرست مذکور، مراتب را به دفاتر اسناد رسمی ثبت ازدواج ابلاغ می کند. نظارت و پیگیری بر این امر بر عهده سازمان مذکور می باشد

ب - دفاتر رسمی ثبت ازدواج پس از دریافت گواهی واکسینه شدن نسبت به بیماریهای مزبور و گواهی عدم اعتیاد زوجین به مواد مخدر و عدم ابتلاء به بیماریهای مذکور، اقدام به ثبت ازدواج می‌نمایند.

ج - چنانچه گواهی صادر شده بر وجود بیماری و یا اعتیاد به مواد مخدر دلالت کند، ثبت نکاح در دفتر رسمی ازدواج، در صورت درخواست کتبی آنان مبنی بر ثبت ازدواج، علیرغم بیماری و یا اعتیاد به مواد مخدر، بلامانع است.

د - چنانچه گواهی صادر شده بر وجود بیماریهای مسری و خطرناک مذکور در فهرست یاد شده دلالت کند، طرفین جهت مراقبت و نظارت توسط دفتر رسمی ثبت ازدواج به مرکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی معرفی می‌شوند. دفتر مذکور پس از تأیید مرکز یاد شده مبنی بر انجام مراقبت لازم، نسبت به ثبت ازدواج اقدام می‌کند.

تبصره - در مورد بیماری خطرناک که منجر به خسارت جنین باشد باید علاوه بر مراقبت و نظارت به شرح فوق، نسبت به جلوگیری از بچه‌دار شدن، پیشگیری مؤثری را تحت نظارت مراکز یادشده و پزشک متخصص انجام و نتیجه را به مراکز مزبور ارائه دهند. در صورت تأیید مراکز فوق مبنی بر انجام اقدامات فوق دفتر رسمی ازدواج نسبت به ثبت ازدواج اقدام می‌کند.

ه - گواهی عدم اعتیاد به مواد مخدر و عدم ابتلاء به بیماریهای موضوع ماده ۲۳ قانون باید توسط مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صادر گردد و الا اعتبار نخواهد داشت.

مبحث سوم: طلاق توافقی

ماده ۸ - در صورتی که زوجین متقاضی طلاق توافقی باشند، دادگاه باید موضوع را به مرکز مشاوره خانواده ارجاع دهد. مرکز فوق در صورت انصراف طرفین از طلاق، با تنظیم صورتجلسه، پرونده را جهت اتخاذ تصمیم مقتضی به دادگاه ارسال می‌کند. در صورت عدم حصول توافق کلی زوجین نسبت به شرایط مقرر بین طرفین، گزارش اقدامات انجام شده و مشروح مذاکرات از جمله، اظهارات آنها و نقاط قوت و ضعف و موارد توافق و نظر مرکز فوق پیرامون موضوع را به دادگاه ارائه می‌دهد تا دادگاه مطابق قانون رسیدگی و اتخاذ تصمیم نماید.

تبصره - مواردی که طرفین در اجرای ماده ۲۵ قانون مستقیماً به مرکز مشاوره خانواده مراجعه می‌کنند، در صورت انصراف طرفین از طلاق، با تنظیم صورتجلسه پرونده بایگانی می‌شود. در صورت عدم حصول توافق کلی زوجین نسبت به شرایط مقرر بین طرفین، مرکز فوق اظهارات آنها و موارد توافق و اختلاف را صورتجلسه و نظر خود را اعلام می‌کند. در صورتی که موضوع در دادگاه مطرح شود، مرکز فوق صورتجلسات تنظیمی و نظریه خود را به تقاضای هر یک از طرفین به دادگاه جهت اتخاذ تصمیم مقتضی ارسال می‌کند.

ماده ۹- در صورتی که اقدامات مرکز مشاوره خانواده منجر به حصول توافق در طلاق بین زوجین گردد، سازش‌نامه با ذکر شروط و تعهدات مورد توافق طرفین تنظیم و مراتب به دادگاه اعلام خواهد شد. در این صورت، دادگاه تعهدات و شروط مورد توافق طرفین در

مرکز مشاوره را در صورت تأیید زوجین در محضر دادگاه ضمن انعکاس در

صورت‌مجلس در گواهی عدم امکان سازش قید می‌نماید.

ماده ۱۰- مرکز مشاوره از زمان وصول درخواست یا ارجاع دادگاه، باید حداکثر ظرف سه

ماه اتخاذ تصمیم نماید. در صورت توافق زوجین، مهلت مذکور حداکثر تا سه ماه دیگر

قابل تمدید خواهد بود.

مبحث چهارم: داوری

ماده ۱۱- داوری در این قانون تابع شرایط مندرج در قانون آیین دادرسی مدنی نمی‌باشد

ماده ۱۲- پس از صدور قرار ارجاع امر به داوری هر یک از زوجین مکلف است ظرف

یک هفته از تاریخ ابلاغ قرار، داور خود را که دارای شرایط مقرر در ماده ۲۸ قانون

باشد، به دادگاه معرفی کند.

ماده ۱۳- مهلت اعلام نظر داوران توسط دادگاه تعیین خواهد شد. دادگاه می‌تواند در

صورت درخواست داوران یا یکی از آنها و احراز ضرورت، مهلت را تمدید نماید.

ماده ۱۴- داوران موظفند با تشکیل جلسه یا جلسات متعدد با حضور زوجین و در صورت

امتناع بدون حضور زوجین یا یکی از آنان در جهت رفع اختلاف و اصلاح ذات‌البین

تلاش کنند و نتیجه را در مهلت مقرر به دادگاه اعلام نمایند.

ماده ۱۵- چنانچه داوران یا یکی از آنان درخواست حق‌الزحمه داوری کند دادگاه

حق‌الزحمه متناسبی برای وی تعیین و با رعایت ماده ۵ قانون، دستور دریافت آن را از

مقتضای صادر خواهد کرد.

مبحث پنجم: حقوق زوجه

ماده ۱۶- دادگاه باید ضمن صدور گواهی عدم امکان سازش یا حکم الزام زوج به طلاق، در مورد حقوق زوجه، موضوع ماده ۲۹ قانون، تعیین تکلیف نماید. در مواردی که تعیین جهیزیه یا نفقه و موارد دیگر به لحاظ مجهول‌المان بودن زوجه یا به علت دیگر در زمان صدور رأی ممکن نباشد نسبت به موارد مذکور پرونده مفتوح خواهد ماند تا بعداً رسیدگی و اقدام شود و نسبت به سایر حقوق زوجه باید تعیین تکلیف گردد.

ماده ۱۷- هزینه‌های حضانت و نگهداری طفل اعم از نفقه و سایر هزینه‌های لازم در این خصوص، توسط دادگاه با رعایت اوضاع و احوال طفل و شخصی که حضانت و نگهداری طفل به عهده وی محول گردیده و در صورت ضرورت با اخذ نظر کارشناس رسمی دادگستری یا خبره محلی و رعایت سایر ضوابط تعیین خواهد شد.

مبحث ششم: مدت اعتبار حکم طلاق و گواهی عدم امکان سازش
ماده ۱۸- عذر زوج برای عدم حضور در دفترخانه موضوع ماده ۳۳ قانون، در صورتی موجه تلقی خواهد شد که از معاذیر پیش‌بینی شده در ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی مدنی باشد، چنانچه دفترخانه نسبت به موجه بودن عذر، مواجه با ابهام باشد، باید از دادگاه صادرکننده حکم تقاضای رفع ابهام نماید.

ماده ۱۹- نمایندگی موضوع تبصره ماده ۳۳ قانون بدون هرگونه هزینه خواهد بود.
ماده ۲۰- چنانچه زوج در دفترخانه حاضر شود و گواهی عدم امکان سازش را در مهلت سه ماهه تسلیم کند ولی از جهت پرداخت حقوق مالی زوجه اظهار عجز نماید و گواهی مبنی بر ارائه دادخواست اعسار و تقسیط به دادگاه صالح را در مهلت مذکور به دفترخانه

تحويل دهد، اعتبار گواهی عدم امکان سازش تا تعیین تکلیف اعسار به قوت خود باقی خواهد ماند.

ماده ۲۱- چنانچه زوجه برای اجرای گواهی عدم امکان سازش که به درخواست زوج صادر گردیده در دفترخانه حاضر نشود، در صورتی که زوج حقوق مالی زوجه، موضوع ماده ۲۹ قانون، را تحويل اجرای احکام دادگاه صادرکننده گواهی عدم امکان سازش به تقاضای زوج صیغه طلاق جاری و در دفتر طلاق ثبت و مراتب به زوجه اطلاع نماید داده می‌شود. از جهت حفظ و نگهداری حقوق مالی زوجه، اجرای احکام به ترتیب مقرر در مواد ۴۵ و ۷۸ قانون اجرای احکام مدنی عمل خواهد کرد. هزینه نگهداری اشیاء و اموال و سکه‌ها از زمان تحويل توسط زوج، به عهده زوجه خواهد بود

مبحث هفتم: حضانت و نگهداری اطفال

ماده ۲۲- اجرای حکم حضانت تا زمانی که در حکم قطعی دادگاه معین گردیده استمرار دارد و اجرای احکام دادگاه باید پرونده اجرائی ویژه آن را تشکیل دهد و هر زمان نیاز به پیگیری باشد، اقدام نماید

ماده ۲۳- در مواردی که طفل به هر دلیل از ملاقات امتناع می‌کند، اجرای احکام باید با هماهنگی با دادگاه تدابیر لازم از جمله ارجاع موضوع به مددکار اجتماعی یا مرکز مشاوره خانواده برای جلب تمایل طفل به ملاقات اتخاذ نماید. اگر با توجه به نظر مشاور روانشناس مرکز فوق و قرائن موجود برای دادگاه محرز شود اجرای حکم حضانت یا ملاقات کودک به سلامت روانی وی آسیب وارد خواهد کرد، اجرای احکام می‌تواند با کسب موافقت دادگاه تا فراهم شدن آمادگی طفل، اجرای حکم را به تأخیر اندازد

ماده ۲۴- برای پیگیری امور حضانت و نگهداری اطفال و سایر امور مربوط، دادگستری باید از وجود مددکاران اجتماعی آموزش دیده، موضوع ماده ۶۸ آیین نامه، و واجد مهارت‌های لازم برای ارتباط با اطفال و بستگان افراد یا از روانشناسان مرکز مشاوره خانواده بهره گیرد.

مبحث هشتم: حقوق وظیفه و مستمری

ماده ۲۵- حقوق وظیفه یا مستمری زوجه دائم متوفی و فرزندان و سایر وراث قانونی کلیه کارکنان شاغل و بازنشسته مشمول صندوق بازنشستگی کشوری مطابق ماده ۸۷ قانون استخدام کشوری مصوب ۳۱/۳/۱۳۴۵ و اصلاحات بعدی آن و با لحاظ ماده ۸۶ همان قانون و اصلاحیه‌های بعدی آن تقسیم و پرداخت می‌گردد.

ماده ۲۶- ازدواج دائم همسر متوفی مانع دریافت حقوق وظیفه (مستمری بازماندگان) زوج متوفی نمی‌باشد. صندوقهای بازنشستگی و تأمین اجتماعی مکلفند در مورد همسرانی که مستمری آنها به علت ازدواج مجدد قطع گردیده، نسبت به برقراری مستمری قطع شده از تاریخ لازم‌الاجراء شدن قانون اقدام نمایند. در هر صورت مجموع مستمری بازماندگان مربوط به همسر متوفی و سایر وراث نباید از حداقل مستمری مربوط به هر صندوق کمتر باشد.

ماده ۲۷- زوجه متوفی، در صورت فوت شوهر بعدی و تعلق حقوق وظیفه (مستمری بازماندگان) به زوجه در اثر آن، از مستمری که مبلغ آن بیشتر است برخوردار خواهد شد. همسر متوفی مکلف است در اینگونه موارد مراتب بر خورداری از مستمری دوم را به صندوقهای بازنشستگی مربوط اطلاع دهد. در صورت عدم اقدام و دریافت مستمری

مضاعف، صندوق بازنشستگی که مستمری پرداختی آن کمتر است مجاز خواهد بود کلیه مستمری‌های پرداختی و سایر هزینه‌هایی را که من غیر حق دریافت شده براساس آخرین مستمری دریافتی و تعرفه‌های جاری مربوط به سایر هزینه‌ها از زوجه وصول نمایند تبصره - مرجع تعیین از کارافتادگی در هر یک از صندوقها، مرجع تأیید از کارافتادگی فرزندان ذکور موضوع این ماده نیز محسوب می‌شوند

ماده ۲۸- فرزندان در صورتی که واجد شرایط دریافت مستمری بازماندگان از طریق هر یک از والدین باشند، از هر دو مستمری برخوردار خواهند شد

مبحث نهم: مقررات کیفی

ماده ۲۹- به جرایم موضوع مواد ۴۹ الی ۵۶ قانون توسط دادگاه صالح رسیدگی خواهد شد.

تبصره - در مورد ماده ۴۹ قانون، دادگاه ضمن صدور رأی به الزام به ثبت واقعه نکاح، طلاق، فسخ یا انفساخ نکاح یا اعلان بطلان نکاح یا طلاق، حکم به مجازات مقرر نیز خواهد داد. محکوم‌علیه مکلف است مدارک لازم برای ثبت هر یک از وقایع فوق را مطابق دستور دادگاه در مهلت مقرر به دفترخانه ارائه کند، در هر صورت ثبت واقعه موکول به ارائه مدارک لازم یا دستور دادگاه مبنی بر ثبت آن بدون دریافت برخی از مدارک خواهد بود.

فصل دوم - مراکز مشاوره خانواده

[شیوه نامه مدیریت مراکز مشاوره خانواده مصوب ۹۴/۱۰/۱۴ را اینجا بخوانید]

مبحث اول: اهداف و تشکیلات

ماده ۳۰- در هر حوزه قضایی به تعداد لازم مرکز مشاوره خانواده به شرحی که در مواد آتی می‌آید، تشکیل می‌شود.

ماده ۳۱- هر مرکز مشاوره خانواده حداقل باید دارای سه عضو مشاور خانواده باشد. در صورتی که به هر دلیل تعداد مشاوران خانواده از حداقل مذکور کمتر شود، تا رسیدن به حد نصاب فعالیت مرکز یاد شده معلق خواهند ماند.

ماده ۳۲- مرکز امور مشاوران، علاوه بر وظایف و اختیارات فعلی، وظایف و اختیارات زیر را جهت ساماندهی امور مشاوران خانواده بر عهده دارد:

الف - سیاستگذاری و برنامه‌ریزی در امور مختلف مشاوره، موضوع قانون و آیین‌نامه

ب - برگزاری آزمونهای علمی، مصاحبه و گزینش متقاضیان و احراز شرایط آنان

ج - برگزاری دوره‌های آموزشی و کارآموزی در تهران و سایر استانها برای پذیرفته‌شدگان

د - اعطای مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه مشاور خانواده و نظارت بر عملکرد مشاوران خانواده

ه - لغو مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده در موارد مذکور در آیین‌نامه

و - برگزاری مراسم تحلیف و اخذ تعهدنامه از دریافت‌کنندگان پروانه عضویت در مرکز مشاوره خانواده

ز - پیشنهاد تعرفه حق‌الزحمه مشاوران و اصلاح آن، هر سه سال یکبار به رئیس قوه قضاییه جهت تصویب

ح - تهیه و تنظیم دستورالعمل‌ها و پیشنهاد آن جهت تصویب به رئیس قوه قضاییه

ط - بررسی و پیشنهاد اعتبار مورد نیاز هر سال با همکاری معاونت‌های ذیربط

.قوه قضاییه جهت سیر مراحل بعدی

ی - هماهنگی و تعامل لازم با سازمانها و دستگاههای اجرائی مربوط بمنظور پیشبرد

.اهداف مورد نظر

ک - ارزیابی وضعیت پیشرفت اجرای قانون و اعلام آن به رئیس قوه قضاییه

ل - پیشنهاد تعیین تکلیف موارد ضروری که در آیین‌نامه مسکوت است، به رئیس

.قوه قضاییه

مبحث دوم: واحد مشاوره خانواده استانها

ماده ۳۳- بمنظور نظارت بر مراکز مشاوره خانواده در هر استان، واحد مشاوره خانواده در

شهرستان مرکز استان و تحت ریاست و نظارت رئیس کل دادگستری استان یا یکی از

معاونین وی به انتخاب رئیس کل دادگستری استان، تشکیل خواهد شد که وظایف آن به

:شرح زیر خواهد بود

الف - پیشنهاد تعداد مرکز مشاوره خانواده مورد نیاز دادگاههای خانواده حوزه‌های قضائی

.استان به مرکز امور مشاوران

ب - پیگیری و نظارت بر حسن اجرای قانون و آیین‌نامه در استان

ج - همکاری با مرکز امور مشاوران در امر نظارت بر عملکرد مشاوران خانواده و

.بررسی معضلات و تلاش در رفع آنها

د - بررسی مدارک و احراز شرایط متقاضیان اعضای مشاوره خانواده

ه- برگزاری آزمونهای علمی، مصاحبه و گزینش متقاضیان با هماهنگی با مرکز امور مشاوران.

و- برگزاری دوره‌های آموزشی ضمن خدمت مشاوران با هماهنگی مرکز امور مشاوران
ز- برگزاری دوره‌های آموزشی علمی و عملی کارآموزی با هماهنگی مرکز امور مشاوران.

ح- بررسی اولیه شکایت مطرح شده علیه مشاوران خانواده و در صورت اقتضاء، اعلام تخلفات آنان به مرکز امور مشاوران جهت رسیدگی.

ط- ارزیابی تأثیرات مثبت و منفی اجرای قانون با اخذ نظر قضات دادگاههای خانواده و صاحب‌نظران و پیشنهاد راهکارهای مناسب به مرکز امور مشاوران.

مبحث سوم: شرایط اخذ مجوز تأسیس مرکز مشاوره

ماده ۳۴- متقاضیان اخذ مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و اعضاء مرکز مشاوره

:خانواده در مراکز مذکور باید دارای شرایط ذیل باشند

الف- تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران

ب- تأهل و داشتن حداقل ۴۰ سال سن و ۵ سال سابقه کار یا ۳۵ سال سن و حداقل ۸ سال سابقه کار مرتبط

ج- داشتن حداقل مدرک کارشناسی از دانشکده‌های معتبر داخلی یا خارجی (در مورد اخیر، به شرط تأیید وزارت علوم و فناوری) یا معادل حوزوی آن در رشته‌های مطالعات خانواده، مشاوره، روان‌پزشکی، روان‌شناسی، مددکاری اجتماعی، حقوق، فقه و مبانی حقوق اسلامی و همچنین رشته‌های همسان با تشخیص مرکز امور مشاوران

د. - انجام خدمت و وظیفه عمومی یا معافیت دائم برای آقایان

ه. - عدم سوء پیشینه کیفری و عدم محرومیت از حقوق اجتماعی

و. - عدم اعتیاد به مواد مخدر و سکرآور به تأیید سازمان پزشکی قانونی

ز. - نداشتن سوء شهرت و عدم تجاهر به فسق

ح. - داشتن وثاقت و تعهد به اصل نظام جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی

ط. - عدم محکومیت به انفصال دائم از خدمات دولتی یا عمومی یا سلب صلاحیت

ماده ۳۵- نقاطی که احتیاج به مرکز مشاوره دارد با تعیین تعداد مورد نیاز برای هر محل،

نحوه اطلاع به متقاضیان و مدارک لازم برای تقاضا به موجب دستورالعملی است که

توسط رئیس مرکز امور مشاوران تهیه و به تصویب رئیس قوه قضاییه می‌رسد

ماده ۳۶- از کلیه داوطلبان واجد شرایط به ترتیب مقرر در مواد آتی امتحان کتبی به عمل

خواهد آمد

زمان و مکان برگزاری امتحان از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشار اعلام می‌گردد

ماده ۳۷- مرکز امور مشاوران می‌تواند بررسی صلاحیت متقاضیان پذیرفته‌شده در آزمون

کتبی را از هسته گزینش قوه قضاییه یا هسته گزینش قوه قضاییه در استانها درخواست

نماید. هسته گزینش مربوط مکلف است اقدامات لازم را انجام و نتیجه بررسی را ظرف

مهلت مقرر اعلام نماید

ماده ۳۸- درخواست متقاضیان به ترتیب وصول در «سامانه الکترونیکی دفترکل» ثبت و

برای هر متقاضی پرونده جداگانه‌ای تشکیل می‌شود. مرجع برگزارکننده آزمون، سوابق

متقاضیان پذیرفته‌شده آزمون را از مراجع محل اقامت و اشتغال یا محل تحصیل فعلی و

گذشته و از مؤسسه آموزش عالی مربوطه استعلام و درباره صلاحیت وی به نحو مقتضی تحقیق و نتیجه را در پرونده منعکس می‌نماید.

ماده ۳۹- چگونگی و نحوه انجام امتحان و مواد امتحانی براساس رشته تحصیلی و امور مربوط به آن از جمله انجام مصاحبه پس از قبولی در آزمون کتبی مطابق دستورالعمل مرکز امور مشاوران است.

ماده ۴۰- قضات بازنشسته و همچنین اعضای هیأت علمی رسمی دانشگاههای معتبر در رشته‌های مذکور در بند ج ماده ۳۴ آیین‌نامه جهت تصدی مرکز مشاوره خانواده یا پروانه عضویت در مرکز مذکور در اولویت بوده و از شرکت در آزمون معاف می‌باشند.

ماده ۴۱- متقاضیان عضو مرکز مشاوره خانواده پس از قبولی در آزمون و احراز صلاحیت و گزینش، باید دوره کارآموزی علمی و عملی را طی نمایند. دوره کارآموزی ۳ماه می‌باشد.

تبصره - هر کارآموز دارای کارنامه مخصوصی خواهد بود. در این کارنامه، حسن اخلاق کارآموز و عملکرد دوره کارآموزی وی ثبت و ارزیابی خواهد شد و دوره کارآموزی کارآموزانی که قادر به کسب نصاب قبولی از کارآموزی علمی و عملی نباشند برای یک نوبت، تجدید خواهد شد.

مبحث چهارم: اتیان سوگند

ماده ۴۲- دارندگان مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه عضویت در مرکز فوق قبل از شروع به کار به ترتیب ذیل سوگند یاد نموده و سوگندنامه و صورتجلسه مربوطه را امضاء می‌نمایند.

متن سوگندنامه مشاور به شرح ذیل می باشد

بسم الله الرحمن الرحيم

در این موقع که فعالیت در مرکز مشاوره خانواده را آغاز می نمایم به خداوند قادر متعال سوگند یاد می کنم که همواره قوانین و نظامات را محترم شمرده و جز عدالت و احقاق حق منظوری نداشته و برخلاف کیان خانواده اقدام و اظهاری ننمایم و احترام اشخاص، مقامات قضائی، اداری، همکاران و اصحاب دعوی را رعایت نموده و از اعمال نظر شخصی، کینه توزی، انتقام جویی احتراز و در امور و کارهایی که انجام می دهم راستی و درستی را رویه خود قرار داده و مدافع حق باشم و شرافت من وثیقه این سوگند است و ذیل سوگندنامه را امضا می نمایم

مبحث پنجم: نحوه صدور و اعتبار مجوز ایجاد مرکز مشاوره خانواده

ماده ۴۳ - اعتبار مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه عضویت در مرکز فوق به مدت سه سال بوده و به امضای رئیس کل دادگستری استان و رئیس مرکز امور مشاوران می رسد. تمدید آن در صورت وجود شرایط مقرر در قانون و آیین نامه بلامانع است تبصره - دارندگان مجوز فقط مجاز به تشکیل یک مرکز مشاوره خانواده می باشند؛ ایجاد شعب و مؤسسات فرعی ممنوع خواهد بود و مستوجب لغو مجوز خواهد بود

ماده ۴۴ - مرکز مشاوره خانواده باید در نزدیکی دادگاههای خانواده ایجاد شود. در صورتی که به هر دلیل امکان ایجاد مرکز فوق در نزدیکی دادگاههای خانواده فراهم نباشد، ایجاد آن در نقطه مناسب دیگر با موافقت رئیس واحد مشاوره خانواده خواهد بود

مبحث ششم: چگونگی تعیین تعرفه خدمت مراکز مشاوره

ماده ۴۵ - پرداخت هزینه مطابق تعرفه با خواهان و در طلاقهای توافقی بر عهده زوجین است. در مورد افراد بی بضاعت مطابق حکم ماده ۵ قانون عمل خواهد شد.

مبحث هفتم: نحوه ارائه خدمات مشاوره‌ای

ماده ۴۶ - مرکز مشاوره خانواده منحصرأً به ارائه خدمات مشاوره‌ای به متقاضیان طلاق توافقی یا انجام مواردی که از سوی مراجع قضائی ارجاع می‌شود، اقدام می‌کند. دادگاه خانواده می‌تواند در صورت لزوم با مشخص کردن موضوع اختلاف و تعیین مهلت، نظر مرکز فوق را در مورد امور و دعاوی خانوادگی خواستار شود. مرکز مذکور ضمن ارائه خدمات مشاوره‌ای به زوجین و سعی در سازش طرفین، خواسته‌های دادگاه را در مهلت مقرر اجرا و در صورت حصول سازش به تنظیم سازش نامه مبادرت و در غیر اینصورت نظر کارشناسی خود در مورد علل و دلایل عدم سازش را به‌طور مکتوب و مستدل به دادگاه اعلام می‌کنند.

تبصره ۱ - دادگاه با ملاحظه نظریه کارشناسی مرکز مشاوره خانواده مبادرت به صدور رأی می‌کند.

تبصره ۲ - در صورت سازش، رعایت مفاد مواد ۱۸۳ و ۱۸۴ قانون آیین دادرسی

دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی لازم است.

مبحث هشتم: تخلفات و مجازاتهای انتظامی

ماده ۴۷ - موارد تخلف دارندگان پروانه عضویت مشاوره خانواده تا حدودی که منطبق بر آنان باشد، همان است که در مورد وکلا و کارشناسان رسمی دادگستری در قوانین و مقررات مربوط آمده است. مجازاتهای انتظامی این افراد عبارت است از ۱ - توبیخ کتبی

بدون درج در پرونده ۲- توییح کتبی با درج در پرونده ۳- عدم تمديد پروانه عضویت مشاوره در مرکز مشاوره خانواده به طور موقت حداکثر به مدت سه سال ۴- لغو یا عدم تمديد پروانه عضویت

تبصره - مرجع رسیدگی به صدور حکم در خصوص تخلفات، دادسرا و دادگاههای بدوی و تجدیدنظر مرکز امور مشاوران می باشد

مبحث نهم: سایر موارد

ماده ۴۸- مجوز مرکز مشاوره بنام یک نفر صادر می شود. مجوز مذکور قابل انتقال به غیر (حقیقی و حقوقی) نمی باشد

ماده ۴۹- اگر فرد مؤسس به دلیل کشف فساد و یا ارتکاب جرایم عمدی محکومیت یابد و یا به هر دلیل قانونی دیگر طبق بررسی های بعمل آمده از وی سلب صلاحیت گردد، مجوز تأسیس مرکز فوق توسط مرکز امور مشاوران لغو می شود

ماده ۵۰- نصب مجوز فعالیت و لیست تعرفه خدمات مرکز مشاوره در جاییکه در معرض دید مراجعان باشد الزامی است

ماده ۵۱- فهرست اسامی دارنده مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و کلیه دارندگان پروانه عضویت شاغل در مرکز مشاوره خانواده همراه با عکس آنها و ساعات کار و رشته تخصصی آنان باید در سایت اختصاصی که توسط مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه طراحی خواهد شد منتشر و همچنین در محل مرکز در تابلویی برای اطلاع مراجعان نصب گردد

ماده ۵۲ - اعضاء دارای پروانه عضویت در مرکز مشاوره خانواده موظف به شرکت در کلاسهای آموزشی ضمن خدمت که از سوی مرکز امور مشاوران ابلاغ می شود، می باشند.

ماده ۵۳ - مرکز مشاوره خانواده موظف است برای کلیه مراجعان پرونده تشکیل داده و کلیه سوابق، یافته های بالینی و شرح خدمات درمانی ارائه شده به آنها را در فرم های مخصوص و استاندارد که نمونه آن توسط مرکز امور مشاوران ارائه می شود، درج و نگهداری نماید و آمار ماهانه مراجعین را به رئیس حوزه قضائی یا مجتمع قضائی خانواده مربوط تحویل دهد. پرونده و سوابق مراجعان دور از دسترس سایر مراجعه کنندگان و پرسنل به طور محرمانه نگهداری می شود. اخذ رونوشت از مدارک پرونده مشاوره در موارد ضروری با نظر دادگاه خواهد بود. سوابق مشاوره ای اشخاص جزء اسرار خانوادگی محسوب و سوء استفاده از آنها برابر مقررات قابل تعقیب خواهد بود.

ماده ۵۴ - ثبت مشخصات کلیه مراجعان در دفتر مرکز مشاوره با ذکر خدمات انجام شده الزامی است.

ماده ۵۵ - دارنده مجوز مرکز مشاوره خانواده مکلف به نظارت بر کارکنان زیرمجموعه خود می باشد. هرگونه بی نظمی و اعمال خلاف موازین اسلامی و اخلاقی و شئون حرفه ای، در مرکز مشاوره واقع گردد تخلف محسوب خواهد شد و برابر آیین نامه و قوانین مربوط قابل پیگیری است.

ماده ۵۶ - نظارت بر ساعات کار مراکز مشاوره خانواده به عهده رئیس حوزه قضائی مربوط است.

فصل سوم - ثبت ازدواج و طلاق و وقایع مربوط به آن

ماده ۵۷ - دفاتر رسمی ثبت ازدواج و طلاق مکلفند مطابق تصمیمات سازمان ثبت اسناد و املاک کشور وقایع نکاح دائم، فسخ و انفساخ آن، طلاق، رجوع و اعلام بطلان نکاح یا طلاق را علاوه بر ثبت در دفتر مربوط، در سامانه مربوط نیز منعکس نمایند

ماده ۵۸ - سردفتر طلاق باید قبل از ثبت طلاق، گواهی کتبی دادگاه یا اقرارنامه رسمی زوجه دایر بر تأدیه حقوق مالی او را از متقاضی ثبت اخذ کند و مفاد آن را در ثبت دفتر طلاق منعکس نماید. در صورتی که زوجه نزد سردفتر طلاق اقرار به وصول حقوق مالی خود بنماید، و همچنین در موردی که زوجه بدون تأدیه حقوق مالی به ثبت طلاق رضایت دهد، سردفتر مکلف است مراتب را در سند و ثبت دفتر طلاق درج کند. در مورد اخیر زوجه می‌تواند پس از ثبت طلاق برای دریافت حقوق یاد شده، مستقیماً از دادگاه صادرکننده گواهی عدم امکان سازش یا حکم طلاق درخواست اجرای حکم را بنماید. حکم صادره مانند سایر احکام اجراء خواهد شد

ماده ۵۹ - سردفتر طلاق مکلف است گواهی معتبر پزشکی متخصص یا پزشک قانونی در مورد وجود یا عدم جنین را از متقاضی اخذ و مفاد آن را در سند و دفتر ثبت طلاق ذکر کند. چنانچه زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند، درج اقرار آنها در سند طلاق و ثبت دفتر الزامی است

ماده ۶۰ - سردفتر طلاق مکلف است قبل از اجرای صیغه طلاق و ثبت آن، گواهی کتبی دادگاه مبنی بر قطعیت رأی و انقضای مهلت فرجام خواهی یا ابلاغ رأی فرجامی را از

متقاضی اخذ نماید. در صورت انقضاء مدت اعتبار حکم طلاق، اجرای صیغه طلاق و ثبت آن ممنوع است

ماده ۶۱ - چنانچه حکم طلاق از سوی زوج به دفتر طلاق تسلیم شود، سردفتر مکلف است مراتب را کتباً به زوج اعلام نماید تا ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ برای اجرای طلاق در دفترخانه حاضر شود. در صورتی که زوج در مهلت مقرر در دفترخانه حاضر نشود، سردفتر با تعیین مهلت مناسبی که کمتر از یک هفته نباشد، به زوجین ابلاغ می نماید که برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن در دفترخانه حاضر شوند. عذرهای قابل قبول برای تعیین مهلت دیگر، همان موارد مندرج در ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی یا اعدار شرعی است

ماده ۶۲ - سردفتر مکلف است تسلیم گواهی عدم امکان سازش به دفترخانه را با قید تاریخ و طرفی که آن را تسلیم کرده کتباً تأیید کرده و به وی تحویل نماید تا در زمان اجرای صیغه طلاق و ثبت آن به دفترخانه ارائه شود. چنانچه در زمان اجرای صیغه طلاق و ثبت آن، گواهی کتبی مذکور به دفترخانه ارائه نشود، تاریخ حضور یا ارائه مدارک، تاریخ تسلیم گواهی عدم امکان سازش تلقی می شود.

ماده ۶۳ - چنانچه گواهی عدم امکان سازش توسط زوج به دفتر طلاق تسلیم شود، سردفتر مطابق قانون حسب مورد ابلاغ‌های لازم را انجام می دهد. در مواردی که صیغه طلاق در غیاب زوج جاری و ثبت می شود، دفترخانه مراتب را کتباً به زوج ابلاغ نموده و اوراق ابلاغ شده را در سابقه مربوط بایگانی می نماید. چنانچه زوج یا زوجة مجهول‌المکان باشند، دفتر ثبت رسمی طلاق، آگهی لازم را کتباً توسط متقاضی به

روزنامه کثیرالانتشار ارسال می‌کند و نسخه‌ای از روزنامه را که آگهی در آن منتشر شده از وی اخذ و در سابقه مربوط نگهداری می‌نماید

ماده ۶۴ - چنانچه پس از اجرای طلاق رجعی و تنظیم صورت جلسه مربوط، رجوع به موجب اقرارنامه رسمی زوج یا اقرار او نزد سردفتر طلاق یا حکم مرجع ذی‌صلاح محرز شود، سردفتر مراتب را در صورت جلسه مربوط درج و پس از امضای تسلیم‌کننده اقرارنامه رسمی یا حکم مرجع ذی‌صلاح یا امضای اقرارکننده، مراتب را ذکر و پس از امضاء و مهر، به ضمیمه مستند مربوط بایگانی می‌نماید. در این صورت شماره، تاریخ و دفتر اسناد رسمی تنظیم‌کننده اقرارنامه در صورتجلسه سند و ثبت دفتر طلاق درج و نسخه‌ای از آن در سابقه مربوط بایگانی خواهد شد. رضایت زن به ثبت طلاق رجعی بدون گواهی کتبی دو شاهد مبنی بر سکونت وی در منزل مشترک تا پایان عده، باید در صورتجلسه مربوط ذکر و به امضای او برسد؛ مگر در مواردی که اقرارنامه رسمی دایر بر رضایت وی به دفتر رسمی ثبت طلاق ارائه شود

ماده ۶۵ - هرگاه سردفتر ازدواج و طلاق طبق قانون و آیین‌نامه یکی از وقایع موضوع قانون را بدون حضور یکی از طرفین ثبت کند مکلف است بلافاصله موضوع را کتباً به طرف دیگر ابلاغ کند

فصل چهارم - نحوه ملاقات والدین با طفل

ماده ۶۶ - شخص «ناظر» موضوع ماده ۴۱ قانون باید حتی‌الامکان از بستگان نزدیک طفل، معتمد، متأهل و مجرب باشد و چنانچه انتخاب وی از میان اقوام نزدیک طفل ممکن نباشد، از فردی آشنا و با تجربه لازم، متأهل و مورد اعتماد تعیین گردد. ناظر در صورت

امکان باید از طریق اولیاء طفل به اجراء دادگاه معرفی شود و در غیر اینصورت توسط دادستان عمومی و انقلاب محل پیشنهاد و توسط دادگاه صادرکننده حکم طلاق یا گواهی عدم امکان سازش منصوب خواهد شد، دادگاه باید مصلحت طفل را در تعیین ناظر مدنظر قرار دهد و حدود و نوع نظارت وی به صراحت مشخص و به وی ابلاغ کند

ماده ۶۷- اگر به تشخیص دادگاه نتوان طفل را در ایام ملاقات به تنهایی در اختیار کسی که حق ملاقات دارد قرار داد، دادگاه می تواند ترتیبی اتخاذ نماید تا چنین ملاقاتهایی در ساعات محدود و تحت نظر مراکزی که دادگستری تعیین می کند صورت پذیرد

ماده ۶۸- در اجرای تبصره ماده ۴۱ قانون رئیس کل دادگستری استان موظف است در هر حوزه قضائی، محل یا محل هایی را با فضای متناسب با روحیات اطفال با همکاری و استفاده از امکانات و منابع انسانی سازمان بهزیستی و ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی و بهداشت و درمان یا سایر مراکز ذیربط با تعداد کافی مددکار اجتماعی (بویژه زنان) و در صورت نیاز، مأمور انتظامی، جهت ملاقات والدین با اطفال اختصاص دهد

ماده ۶۹- این آیین نامه مشتمل بر ۶۹ ماده و ۱۰ تبصره در تاریخ ۲۷/۱۱/۱۳۹۳

به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید

از قانون حمایت خانواده مصوب اول اسفند ۱۳۹۱ :

ماده ۱۷- اعضای مراکز مشاوره خانواده از کارشناسان رشته های مختلف مانند مطالعات خانواده، مشاوره، روان پزشکی، روان شناسی، مددکاری اجتماعی، حقوق و فقه و مبانی حقوق اسلامی انتخاب می شوند و حداقل نصف اعضای هر مرکز باید از بانوان متأهل واجد شرایط باشند. تعداد اعضاء، نحوه انتخاب، گزینش، آموزش و نحوه رسیدگی به

تخلفات اعضای مراکز مشاوره خانواده، شیوه انجام وظایف و تعداد این مراکز و نیز تعرفه خدمات مشاوره ای و نحوه پرداخت آن به موجب آیین نامه ای است که ظرف شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون به وسیله وزیر دادگستری تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

ماده ۲۱- نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران در جهت محوریت و استواری روابط خانوادگی، نکاح دائم را که مبنای تشکیل خانواده است مورد حمایت قرار می دهد. نکاح موقت نیز تابع موازین شرعی و مقررات قانون مدنی است و ثبت آن در موارد زیر الزامی است:

۱- باردارشدن زوجه

۲- توافق طرفین

۳- شرط ضمن عقد

تبصره - ثبت وقایع موضوع این ماده و ماده (۲۰) این قانون در دفاتر اسناد رسمی ازدواج یا ازدواج و طلاق مطابق آیین نامه ای است که ظرف یک سال با پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد و تا تصویب آیین نامه مذکور، نظام نامه های موضوع ماده (۱) اصلاحی قانون راجع به ازدواج مصوب ۲۹/۲/۱۳۱۶ کماکان به قوت خود باقی است.

ماده ۴۱- هرگاه دادگاه تشخیص دهد توافقات راجع به ملاقات، حضانت، نگهداری و سایر امور مربوط به طفل برخلاف مصلحت او است یا در صورتی که مسؤول حضانت از انجام تکالیف مقرر خودداری کند و یا مانع ملاقات طفل تحت حضانت با اشخاص ذی

حق شود، می تواند در خصوص اموری از قبیل واگذاری امر حضانت به دیگری یا تعیین شخص ناظر با پیش بینی حدود نظارت وی با رعایت مصلحت طفل تصمیم مقتضی اتخاذ کند.

تبصره - قوه قضائیه مکلف است برای نحوه ملاقات والدین با طفل ساز و کار مناسب با مصالح خانواده و کودک را فراهم نماید.

آیین نامه اجرائی این ماده ظرف شش ماه توسط وزارت دادگستری تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

ماده ۵۷ - آیین نامه اجرائی این قانون بنا بر پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

ماده ۳۰۶ آئین دادرسی مدنی

ماده ۳۰۶: مهلت و خواهی از احکام غیابی برای کسانی که مقیم کشورند بیست روز و برای کسانی که خارج از کشور اقامت دارند دو ماه از تاریخ ابلاغ واقعی خواهد بود مگر این که معترض به حکم ثابت نماید عدم اقدام به خواهی در این مهلت به دلیل عذر موجه بوده است در این صورت باید دلایل موجه بودن عذر خود را ضمن دادخواست خواهی به دادگاه صادرکننده رأی اعلام نماید اگر دادگاه ادعا را موجه تشخیص داد قرار قبول دادخواست و خواهی را صادر و اجرای حکم نیز متوقف می شود جهات زیر عذر موجه محسوب می گردد:

۱- مرضی که مانع حرکت است .

۲- فوت یکی از والدین یا همسر یا اولاد

۳- حوادث قهریه از قبیل سیل زلزله و حریق که بر اثر آن تقدیم دادخواست و خواهی در مهلت مقرر ممکن نباشد

-توقیف یا حبس بودن به نحوی که نتوان در مهلت مقرر دادخواست و خواهی تقدیم کرد
۴

تبصره ۱. چنان چه ابلاغ واقعی به شخص محکوم علیه میسر نباشد و ابلاغ قانونی به عمل آید آن ابلاغ معتبر بوده و حکم غیابی پس از انقضای مهلت قانونی و قطعی شدن به موقع اجرا گذارده خواهد شد در صورتی که حکم ابلاغ واقعی نشده باشد و محکوم علیه مدعی عدم اطلاع از مفاد رأی باشد می تواند دادخواست و خواهی به دادگاه صادرکننده حکم غیابی تقدیم دارد دادگاه بدواً خارج از نوبت در این مورد رسیدگی نموده قرار رد یا قبول دادخواست را صادر می کند قرار قبول دادخواست مانع اجرای حکم خواهد بود

تبصره ۲. اجرای حکم غیابی منوط به معرفی ضامن معتبر یا اخذ تأمین متناسب از محکوم له خواهد بود مگر این که دادنامه یا اجراییه به محکوم علیه غایب ابلاغ واقعی شده و نامبرده در مهلت مقرر از تاریخ ابلاغ دادنامه و خواهی نکرده باشد

تبصره ۳. تقدیم دادخواست خارج از مهلت یاد شده بدون عذر موجه قابل رسیدگی در مرحله تجدیدنظر برابر مقررات مربوط به آن مرحله می باشد

۱- با توجه به مفاد تبصره ۱ ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی که حکم غیابی را پس از انقضای مهلت قانونی و قطعی شدن دادنامه قابل اجرا دانسته و توجه به ماده ۳۳۶ همین قانون که مهلت درخواست تجدیدنظر را ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ یا انقضای مدت و خواهی ذکر کرده و نهایتا با عنایت به ماده ۱ قانون اجرای احکام مدنی که اجرای هیچ حکمی را قبل از قطعیت نمی پذیرد لذا حکم غیابی زمانی قابل اجرا خواهد بود که مهلت و خواهی منقضی شده و مهلت تجدیدنظرخواهی نیز سپری شده باشد

۲- تبصره ۲ ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۲۱/۱/۱۳۷۹ نسبت به کلیه احکام غیابی دادگاه ها اعم از مالی و غیرمالی تسری دارد و حکم غیابی طلاق نیز مشمول حکم مزبور است با تذکر این که در مورد طلاق تأمین متناسبی نمی توان گرفت و مصلحت نیست که حکم غیابی طلاق قبل از ابلاغ واقعی و قطعیت اجرا شود زیرا ممکن است بعدا فسخ شود و تالی فاسد داشته باشد به هر حال تشخیص نوع و میزان تأمین یا ضامن معتبر با توجه به اوضاع و احوال پرونده و شرایط اصحاب دعوا با دادگاه صادرکننده حکم است

۳- اخذ ضامن یا تأمین موضوع تبصره ۲ ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ باید قبل از صدور اجراییه و توسط دادگاه صادرکننده اجراییه باشد و ربطی به اجرای احکام ندارد به علاوه تشخیص نوع و میزان تأمین یا ضامن معتبر با توجه به اوضاع و احوال پرونده و شرایط اصحاب دعوا با

دادگاه صادرکننده حکم می باشد و با توجه به اطلاق تبصره ۲ ماده ۳۰۶ قانون یاد شده بالا که مقرر داشته اجرای حکم غیابی منوط به معرفی ضامن معتبر یا اخذ تأمین مناسب از محکوم له خواهد بود دلیلی که دولت یا موسسات دولتی را از شمول تبصره مذکور استثنا نماید وجود ندارد منظور از ضامت معتبر مذکور در این ماده ضامن مذکور در قانون مدنی است و او باید مورد وثوق دادگاه و از لحاظ مالی در حدی باشد که در صورت لزوم یعنی منتفی شدن حکم غیابی اجرا شده بتوان از او و محکوم له هزینه های لازم و خسارات وارده به محکوم علیه غیابی را گرفت و این تأمین با تضمین مأخوذه تا مراجعه محکوم علیه و اعتراض وی و یا ابلاغ واقعی به او مضمی مهلت های وخواهی و تجدیدنظرخواهی باید باقی بماند

۴- تأمین مورد نظر مقنن در تبصره ۲ ماده ۳۰۶ منصرف از قرارهای تأمین کیفری است

مشخصات تابلوهای دفاتر اسناد رسمی، ازدواج و طلاق

ابعاد مجاز برای نصب تابلو:

اندازه اول: طول ۱۲۰ و عرض ۹۰ سانتی متر

اندازه دوم: طول ۲۴۰ و عرض ۱۸۰ سانتی متر

اندازه سوم: طول ۳۶۰ و عرض ۲۷۰ سانتی متر
رزولوشن: ۲۰۰ دی پی آی (Dpi) است.

رنگ زمینه تابلوها:

رنگ تابلوی دفتر اسناد رسمی **k۳۰** ، **C۶۰**

رنگ تابلوی دفتر رسمی ازدواج **Y ۱۰۰** ، **C ۸۰**

رنگ تابلوی دفتر رسمی طلاق **Y۲۰** ، **M ۴۰** یا **K۴۰**

کادر دور تابلو:

استروک **۸PX** (۱ میلی متر) و با فاصله ۲ سانتی متر از طرفین تابلو و با رنگ کاملاً سفید

زمینه تابلو:

آرم سازمان باید در زمینه تابلو (بک گراند) با رنگ کاملاً سفید و با **Opacity ۲۰**، دقیقاً در وسط قرار گیرد و بزرگی آن باید طوری باشد که از بالا و پایین تابلو ۴ سانتی متر فاصله داشته باشد.

مشخصات آرم سازمان در بالای تابلو:

اندازه آرم بدون نوشته ها و با استروک دور آن باید با عرضی به اندازه ۷ سانتی متر باشد. فونت نوشته قوه قضاییه و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور باید سایز ۸۵ چلیپا باشد و هر سه آیتم در راستای عمود تراز باشند. نوشته قوه قضاییه باید طوری باشد که از

عرض خود آرم بزرگ تر نباشد. نقطه پایین آرم دقیقا بر روی تلاقی انحنای وسط آرم زمینه قرار می گیرد و نوشته قوه قضاییه در نقطه وسط نقطه های آرم زمینه قرار می گیرد. نوشته های آرم باید یک سانتی متر با آرم فاصله داشته باشد.

مشخصات **effects** آرم به همراه نوشته ها:

Drop shadow:

Opacity: ۷۵

Angle: ۹۰

Distance: ۱۵

Spread: .

Size: ۱۰

Noise: .

Strok:

Size: ۳

Opacity: ۱۰۰

Color: K۱۰۰

مشخصات نوشته ها:

عنوان تابلو باید با فونت ۴۰۰ چلیپا باشد، رنگ کاملا سفید و نوشته تابلو از پایین ۲۵ سانتی متر ارتفاع دارد. عنوان نام و شماره درج در تابلو با فونت ۲۰۰ چلیپا، رنگ کاملا

سفید و در راستای خط افقی تراز و باید طوری در کنار هم قرار گیرند که هرکدام ۸ سانتی متر از سمت راست و چپ تا انتهای تابلو فاصله داشته باشند. ارتفاع آن ها نیز باید از پایین ۷ سانتی متر باشد.

مشخصات **effects** آرم به همراه نوشته ها:

Drop shadow:

Opacity: ۷۵

Angle: ۹۰

Distance: ۲۰

Spread: .

Size: ۱۰

Noise: .

العبد الفقير الى ربه الغني محمدرضا ابن محبوب جليلي (اهري)

که هستی را نمی بینم بقائی

کند در کار در ویشان دعائی

غرض نقشی است کزما باز ماند

مگر صاحب دلی روزی به رحمت

تشنه لره بولاغ بلبلره باغام
فتنه،فساد ، خیانتدن اوزاغام
مردانگی، غیرت نشانه سیم
وطنیمه ایلیمه محبت نشانه سیم
اولسمده عهدیمنن دونن دییرم
جلیلم صداقت نشانه سیم

جیرانا اویناغام قارتالا داغام
نقدر عمر وار انسان وار، و آرام
۶۲ ایل عمردن باشا ویر مشم
شاعر دییرم سوز بسته کاریم
گونش ذره سیم سونن دییرم
عالم اولادیم اسلامه عهد باغلامیشام